

ÅRSRAPPORT

2018

Innholdsfortegnelse

Administrerende direktørs kommentarer	3
Bankens hovedstyre	6
Bankens ledergruppe	6
Personmarkedet	7
Næringslivsmarkedet	9
En drivkraft for vekst på Helgeland	12
Global og nasjonal utvikling	15
Årsberetning	18
Eierstyring og selskapsledelse	29
Resultatregnskap konsern og morbank	32
Balanse konsern og morbank	33
Endring i egenkapital konsern	34
Kontantstrømoppstilling konsern	36
Innholdsfortegnelse noter	37
Regnskapsprinsipper og noter konsern og morbank	39

Administrerende direktørs kommentarer

Helgeland Sparebank er Lokalkbanken på Helgeland, som jobber hver dag for å være en drivkraft for vekst i regionen. Lokalkbanken lever i et skjebnefellesskap med næringslivet i regionen, som i 2018 kommer til syne i regnskapene, på grunn av store tap. Tapene er en konsekvens av at et fåtall store kunder sliter økonomisk, men vi jobber sammen med kundene for å finne gode løsninger. Tap er en del av bankvirksomheten, og nedskrivninger for mulige fremtidige tap er en del av regnskapslovgivningen. Banken drives godt, og uten disse tapene ville lokalkbanken levert et sterkt økonomisk resultat. Vi har gode eiere, og vi jobber for å sikre videre god utvikling. Helgeland Sparebank er en solid bank, og har en sterk markedsposisjon på Helgeland. Dette har ingen av våre konkurrenter klart å rukke ved i 2018.

Helgeland Sparebank gir store verdier tilbake til lokalsamfunnet i form av utbytte til våre lokale egenkapitalbevisiere, og i form av å gi utbytte på vår samfunnseide kapital. Utbyttet på den samfunnseide kapitalen gir vi i form av gaver til samfunnsnyttige formål innen idrett, kultur, kunnskap og forskning. Dette kommer alle de 18 kommunene til gode, og gir en drivkraft for vekst innen frivillighet, trivsel og bolyst på Helgeland.

Visjonen til Helgeland Sparebank er nettopp å være en drivkraft for vekst på Helgeland. Og det er fortsatt god vekst på Helgeland. Lav kronekurs og høy laksepris gir god fart i de to viktigste næringene på Helgeland: Industri og lakseoppdrett. Begge næringene er eksportrettete og konkurrerer på verdensmarkedet. Både industribedriftene våre og lakseoppdretterne våre leverer høy kvalitet på sine produkter og har derfor vært etterspurt på verdensmarkedet gjennom hele 2018. Prognosene for 2019 er også gode.

Det er lakseoppdrett og industri som er vekstmotorene på Helgeland, men også turisme har sterkt vekst. Stadig flere oppsøker aktive ferier hvor Helgeland kan tilby det aller meste innenfor et relativt konsentrert område; fra kystfiske og kajakk til toppturer og fjellvandring i uberørt villmark, fra urbane kafèopplevelser til gourmetopplevelser på bygda.

Også innenfor landbruket er det stor optimisme på Helgeland. Flere unge gårdbrukere tar sats, bygger nye driftsbygninger og effektiviserer drifta for framtida. Det gir framtidstro også for resten av lokalsamfunnet.

Det har også i 2018 vært stor aktivitet innen bygg og anlegg på Helgeland. Arbeidet med E6 gjennom Helgeland er i full gang og skal, når arbeidet er ferdigstilt, bringe nord- og sørhelgeland tettere sammen. Dette blir en viktig milepæl i arbeidet med at Helgeland skal være en bo- og arbeidsmarkedsregion. I tillegg til et pulserende og eksportrettet næringsliv har Helgeland en stor og stabiliserende offentlig sektor.

En fortsatt stor og trygg offentlig sektor på Helgeland er viktig for den økonomiske stabiliteten i regionen. Offentlig sektor er upåvirket av økonomiske konjunkturer og kronekurs, men er sårbar for politiske prioriteringer og lokaliseringer.

Det er satt i gang et prosjekt for å løse framtidens behov for spesialisthelsetjenester i vår region. Lokalbankens spådom er at en lang og tidkrevende lokaliseringsprosess rundt sykehusstrukturen på Helgeland vil være ødeleggende for vekst og utvikling. Ødeleggende fordi den skaper usikkerhet for enkeltfamilier, for leverandører, for boligmarkedet og for kommunene og deres tjenestetilbud. Usikkerheten hemmer investeringer og dermed økonomisk vekst. Skal Helgeland utvikles og vokse videre trenger vi samarbeid, samhandling og enighet på tvers av næringer, kommuner og byer. Helgeland Sparebank ønsker å være en drivkraft for vekst og samarbeid på Helgeland.

Hanne Nordgaard
Administrerende direktør

Resultat før skatt
185 mill. kr.

EK-avkastning
4,6%

12 mnd utlånsvekst
5,2%

12 mnd innskuddsvekst
1,6%

Forvaltningskapital
33 mrd. kr.

Soliditet
15,3% ren kjerne

Bankens styre

Bankens styre består av (fra venstre): Tidligere adm. direktør i Helgeland Kraft, Ove A. Brattbakk, økonomidirektør i Mo Industripark AS, Eva Monica Hestvik, ansattes representant i Helgeland Sparebank, Geir Pedersen, daglig leder i Kunnskapsparken Helgeland AS, Bjørn Audun Risøy, ansattrepresentant i Helgeland Sparebank, Birgitte Lorentzen, rådgiver Nils Terje Furunes, rådgiver i Alstahaug kommune, Inga-Marie Lund, og førsteamanuensis ved Senter for Industriell Forretningsutvikling ved Nord Universitet, Marianne Terese Steinmo.

Bankens ledergruppe

Bankens ledergruppe består av (fra venstre): adm. direktør Hanne Nordgaard, økonomidirektør Ranveig Kråkstad, finansdirektør Sverre Klausen, direktør forretningsutvikling Øyvind Karlsen, direktør bedriftsmarked, Bjørn-Tore Brønlund, direktør personmarked, Dag-Hugo Heimstad, og direktør risikostyring, Anne Ekroll.

Personmarkedet

Helgeland Sparebank er den ubestridte Lokalbanken på Helgeland, og har en meget sterk relasjon til både utflyttede helgelendinger og lokalbefolkningen i regionen. Kundene våre har høy tilfredshet med banken, og vi har også i 2018 opprettholdt en markedsandel på over 50 %.

Konkurransen i bankmarkedet er betydelig, spesielt i byene. Helgeland Sparebank har i 2018 en utlånsvekst i privatmarkedet på 5,6 %. Dette er lavere enn i 2017, men på høyde med kredittveksten på Helgeland i 2018.

Det har i 2018 vært høyere aktivitet i boligmarkedet på Helgeland enn i 2017. Flere store leilighetsprosjekter i Mo i Rana ble i 2018 ferdigstilt, og i Mosjøen er det flere som er igangsatt. Boligprisene på Helgeland har historisk sett hatt en forsiktig positiv utvikling, og slik har det også vært i 2018 selv om antall omsetninger har økt betydelig. I 4. kvartal var prisøkningen på leiligheter 2,2 % og på eneboliger 3,6 %. Prisen pr kvadratmeter ligger fortsatt langt under nivået i Trondheim og Oslo.

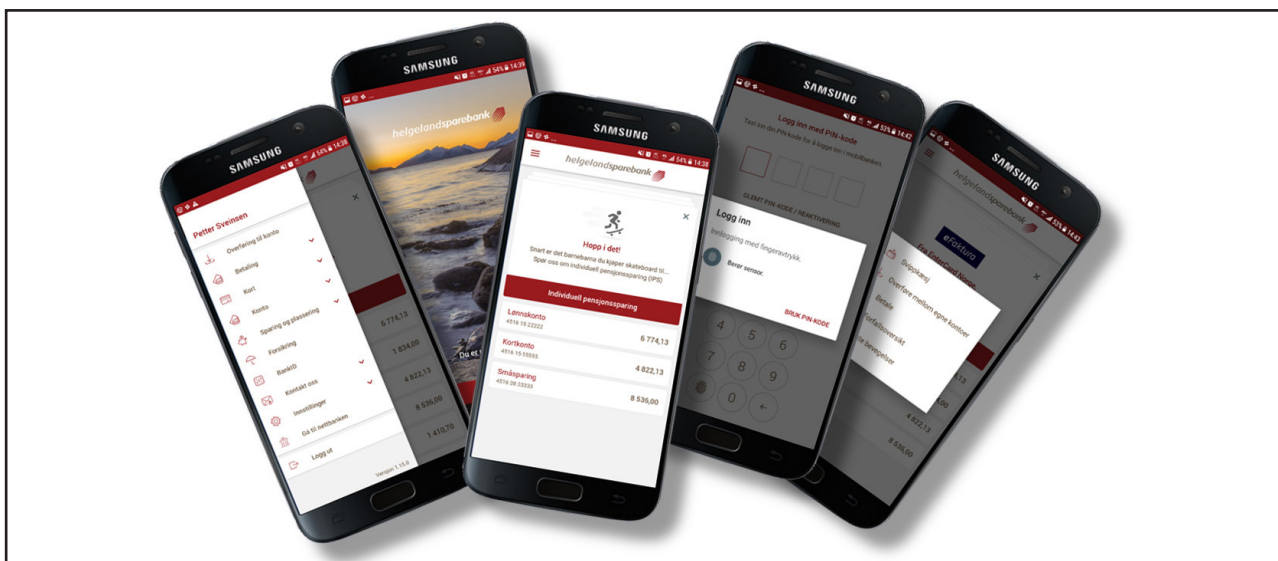
Innskuddsveksten i privatmarkedet har i 2018 vært 4,3 %. Til tross for et lavt rentenivå på banksparing er dette den formen for sparing som ligger helgelendingenes hjerte nærmest. Det siste året har det kommet nye pensjonsspareprodukter på markedet. Dette for å stimulere spesielt unge til å starte egen pensjonssparing tidlig. Dagens velferdsordning utfordres, og det vil i framtiden bli stadig viktigere at befolkningen sikrer sin egen pensjon gjennom oppsparte midler.

Lokalbanken er best på skadeoppgjør

Alt på ett sted – helt enkelt

Banken har lyktes veldig godt i salg av skade- og personforsikring for Frende Forsikring, og er den største forsikringsleverandøren på Helgeland, med en markedsandel på 23 %. Banken tar også en stadig større andel av markedet for finansiering av biler og båter gjennom salgspantlån. Dette gjør Helgeland Sparebank via Brage Finans.

Bruken av bankens digitale kundeflater fortsetter å øke. Mobilbanken er i antall pålogginger nå blitt vår mest brukte kundeflate. Med mobilbanken har du praktisk talt banken i lommen, tilgjengelig hele døgnet.

Det personlige møtet mellom banken og kunden er tross dette like aktuelt som før. Dette gjelder særlig når kunden skal foreta store investeringer eller investere i noe for første gang. Det personlige møtet er også av stor betydning når kundene våre er i livssituasjoner som oppleves som vanskelige og hvor økonomiske råd og veiledning har stor betydning.

Næringslivsmarkedet

Helgeland er en dynamisk næringsregion, og har aldri vært større. Det forventes rekordhøy omsetning i 2018 på over 50 milliarder kroner. 2018 har vært preget av høy aktivitet i flere sektorer, stor effektivitet og lav arbeidsledighet. Eksportrettet virksomhet opplever høy vekst i omsetning og verdiskaping, takket være lav kronekurs og produkter som etterspørres på verdensmarkedet. Lokomotivene i regionen er havbruk, metallindustri og transport. Vekstvinneren er havbruksnæringa med stor omsetningsøkning de siste to årene. Omsetningsøkningen er knyttet til pris og i mindre grad til volum.

Sett i et Nord-Norge perspektiv har Helgeland de største kraftprodusentene, metallsmelteverkene, gruvebedriftene, treindustribedriftene og transportbedriftene. Vi har tre olje/gass feltcenter i drift på sokkelen utenfor Helgeland, vi produserer over 10 % av norsk vannkraft, og en vindmøllepark skal etableres på Øyfjellet vest for Mosjøen. Ny teknologi i industrien og økt fokus på sirkulære prosesser med høy grad av gjenvinning, gir store muligheter for Helgeland i årene som kommer.

Industri, bygg og anlegg

Helgeland er en av landets ledende industriregioner, og styrket posisjonen gjennom etableringen av industriklyngen Arctic Cluster Team i 2017. Dette klyngeprosjektet forventes å gi økt fart i industrien gjennom spennende prosjekter innen sirkulærøkonomi. Industrisamarbeidet på Helgeland er stadig tettere, noe samarbeidet mellom Nesna og Rana viser med Westcons nye kontrakter innen oljeleverandørindustrien.

Industri, bygg og anlegg står for 40% av omsetningen på Helgeland, og med over 16 milliarder kroner i omsetning er det den største næringen på Helgeland. Både i metallindustrien og bygg og anlegg utnyttes kapasiteten godt, og sysselsetningen ligger flatt til tross for høy vekst.

Varehandel, reiseliv og transport

Den nest største sektoren på Helgeland er varehandel, reiseliv og transport, med 26 % av omsetningen. Helgeland har hovedkontoret for Torghatten ASA, ett av landets største transportkonsern med virksomhet over hele Norge. Ser en på bedriftene med hoveddelen av virksomheten på Helgeland, er omsetningen på over 10 milliarder kroner.

Opplevelsesbasert reiseliv og hotellnæringen med kurs- og konferansemarkedet drar opp veksten i sektoren. Målt i antall hotellovernattinger har Helgeland nå passert Lofoten.

Tjenesteyting mot bedriftsmarkedet

Den tredje største sektoren er tjenesteyting mot bedriftsmarkedet på Helgeland. Sektoren utgjør 19 % av omsetningen. Dette er en bred og sammensatt sektor med stor betydning for konkurranseevnen for deler av næringslivet på Helgeland. Tilgangen til tjenester lokalt er ofte med på å skape nye og konkurransedyktige løsninger

Havbruk og landbruk

Havbruk- og landbruksnæringen er regionenes fjerde største sektor, med over 14 % av omsetningen. Landbruk på Helgeland er preget av optimisme, ung satsning og fornying. Produksjon av gress, melk og kjøtt er grunnpilarene i landbruket på Helgeland.

Havbruksnæringen har, sammen med metallindustrien, utviklet seg til å bli helgelandsøkonomiens grunnfjell. Havbruksnæringens satsning på industrialisering, automatisering og økt innsats for å finne løsninger på de biologiske utfordringene i produksjonen, ventes å gi resultater og videre vekst.

En drivkraft for vekst på Helgeland

Helgeland Sparebank er Helgeland sin egen lokalbank, og det er på Helgeland vi satser. Som sparebank har vi en fantastisk mulighet til å kunne gi noe tilbake til det flotte lokalsamfunnet som vi er så stolte av å være en del av. Vi ønsker å være en drivkraft for vekst på Helgeland, og gir derfor hvert år deler av vårt overskudd tilbake til Helgeland gjennom gaver til allmennyttige og samfunnsnyttige formål over hele regionen. Gjennom vårt samfunnsengasjement har vi gleden av å bidra til bolyst, trivsel og økt aktivitet for store og små. På den måten gjør vi livet på Helgeland enda litt bedre å leve.

Siden oppstarten av vår gavevirksomhet i 2007 har banken gitt over 183 millioner kroner i gaver til allmennyttige og samfunnsnyttige tiltak i hele denne regionen. Dette kommer mange lokalsamfunn, idrettslag, foreninger og barn og unge til gode, og det gir en drivkraft for vekst innen frivillighet, trivsel og bolyst. I tillegg bidrar Sparebankstiftelsen Helgeland, hvor Helgeland Sparebank har gitt grunnkapitalen, med betydelige midler.

I vår gavepolitikk prioriterer vi barn og unges oppvekst vilkår i bred forstand innenfor områder som:

- Idrett og kultur, samt opplevelsesøkonomi
- Kunnskap og forskning samt innovasjonstiltak
- Idretts- og kulturstipend
- Drivkraftprisen – en samfunnspris

Disse satsingsområdene er på ulike måter hver for seg viktige for vekst og utvikling på Helgeland.

Bankens gavetildelinger i 2018

Idrett og friluftsliv er en del av vår kulturarv, og et rikt kulturliv er en viktig faktor for stedsattraktivitet. Gode idretts- og kulturtilbud tiltrekker seg nye mennesker, noe Helgeland trenger for å møte rekrutteringsutfordringene vi står ovenfor.

Barn og unges oppvekst vilkår har høy prioritet i bankens gavetildeling. Vi vet at barn- og ungdomsårene

har stor betydning for menneskers evne til å klare seg senere i livet, og på Helgeland er det mange frivillige lag og organisasjoner som legger ned et formidabelt arbeid for barn og unge. Det setter vi stor pris på og ønsker å være en aktiv medspiller og en god motivator gjennom utøvelsen av vår gavepolitikk.

Mange ulike typer lag og foreninger fikk dra nytte av bankens gavepolitikk i 2018. Festivalene på Helgeland blomstret og det ble oppført mange ulike konserter og tilstelninger gjennom hele året – mange av dem med støtte fra bankens Gavefond. Nye idrettshaller, utbedring av skytebaner, etablering og utbedring av nye klatrevegger og nye kunstgressbaner var bare noen få av mange allmenntilgitt og samfunnsnyttige prosjekter på Helgeland som mottok gavemidler fra banken i 2018. Samlet sett ble det gitt gaver for over 22 millioner kroner fra bankens Gavefond og Gavestiftelse i 2018.

Næring, kunnskap, forskning og utdanning

Framtiden vil stille krav til ny kunnskap og innovasjon og Helgeland Sparebank bidrar med sin gavepolitikk aktivt i samarbeidsprosjekter med høyskoler, universitet og lokale kunnskapspark for å

fremme lokal kompetanse og konkurransekraft. Vel 25 % av bankens samlede gavemidler er viet til Næring, kunnskap, forskning og innovasjonstiltak siden oppstarten av gavevirksomheten i 2007. I 2018 tildelte banken 2 millioner kroner fra sin Gavestiftelse til nytt Vitensenter i Nordland, beliggende i Mo i Rana.

Idretts- og kulturstipend

Banken ønsker også å bidra til at unge talent innenfor idrett og kultur får oppmerksomhet og støtte til å satse videre på sitt talent. I 2018 fikk 10 unge idrettsutøvere og 3 kulturutøvere et stipend på 30.000 kroner hver.

Drivkraftprisen

Helgeland Sparebank har innstiftet samfunnsprisen «Drivkraft». Prisen tildeles en person eller en virksomhet som har utmerket seg gjennom sitt engasjement for enkeltpersoner, grupper eller lokalsamfunn som helhet.

I 2018 gikk Drivkraftprisen til «Foreningen til Mosjøens Forskjønnelse» ved ildsjel og initiativtaker Bjørnar Nyland, for deres arbeid med å få bygget Helgelandstrappa opp Øyfjellet i Mosjøen. Helgelandstrappa i Mosjøen er en steintrapp som trolig blir Norges lengste sammenhengende steintrapp når den er ferdig. Trappa ligger i et turområde 1 kilometer fra sentrum. Ca. 1700 trappetrinn er foreløpig laget. Arbeidet ovenfor Trongskardet opp til toppen av fjellet vil fortsette sommeren 2019.

Global og nasjonal utvikling

Etter et positivt 2017 for verdensøkonomien bød 2018 på avtagende vekst gjennom året og økt usikkerhet om den fremtidige utviklingen. Hos Norges handelspartnere ble den økonomiske veksten noe redusert, blant annet som følge av mindre positive impulser fra penge- og finanspolitikken. Økt proteksjonisme og den uavklarte situasjonen rundt Brexit har vært noen av faktorene som har bidratt til å øke usikkerheten om utsiktene fremover.

I USA fortsatte veksten å ta seg opp i fjor. Arbeidsledigheten ble ytterligere redusert fra et lavt nivå historisk sett, inflasjonen fikk feste på et høyere nivå enn tidligere, og lønnsveksten tiltok noe. Fremgangen har særlig vært understøttet av en ekspansiv finanspolitikk. Som følge av den høye aktiviteten i amerikansk økonomi hevet derimot den amerikanske sentralbanken (FED) styringsrenten ved fire anledninger, til intervallet 2,25 % - 2,5 %. Med det har FED hevet renten ni ganger fra bunnivået som ble holdt uendret fra 2008 til 2015. I tillegg til et høyere rentenivå strammer FED inn gjennom å nedskalere balansen som økte betydelig i etterkant av finanskrisen grunnet verdipapirkjøpsprogrammet. Dette gjøres ved å ikke fullt ut reinvestere de månedlige innbetalingene som følge av renter og forfall på verdipapirbeholdningen.

I eurosonen har veksten tidligere tatt seg opp etter at de svært ekspansive pengepolitiske tiltakene omsider fikk effekt. I 2018 avtok imidlertid veksten noe igjen. Gjennom året har det særlig vært betydelig usikkerhet knyttet til Storbritannias utmeldelse av EU og budsjettsituasjonen i Italia. Vedrørende førstnevnte var det ved utgangen av året ikke endelig avklart om man vil få på plass en avtale innen fristen, og aktuelle alternativer omfattet fortsatt ny folkeavstemming, forlengelse av fristen for uttredelse mv. I Italia ønsket regjeringen å øke budsjettunderskuddet for å stimulere til økonomisk vekst, men møtte motbør hos EU-kommisjonen som følge av landets eksisterende gjeldsbyrde. Mot slutten av året ble det oppnådd enighet etter at underskuddet ble tatt ned fra 2,4 % til 2,04 %.

På høsten annonserte den europeiske sentralbanken (ECB) at verdipapirkjøpsprogrammet gikk mot slutten. Kjøpene ble halvert fra EUR 30 mrd. til EUR 15 mrd. per måned etter september og programmet ble avsluttet ved utgangen av året. I motsetning til FED vil ECB fortsette å reinvestere renter og forfall

fullt ut, hvilket betyr at sentralbankens stimulans opprettholdes. Styringsrenten vil ifølge ECB endres tidligst høsten 2019.

BNP-veksten i de fremvoksende økonomiene endte ifølge IMF trolig på 4,7 prosent i 2018, uendret fra året før. Vekstnivået er godt over takten i de utviklede økonomiene, men det er store variasjoner mellom landene. Gjennom året har usikkerheten rundt global handel økt, etter at særlig USA har inntatt en mer proteksjonistisk holdning. «Handelskrigen» har i stor grad omhandlet USA og Kina som begge innførte økt importtoll i løpet av året. Til tross for at det ble inngått en avtale om «våpenhvile» mellom Donald Trump og Xi Jinping mot slutten av året kan det ikke utelukkes en fullskala handelskonflikt, hvilket vil gi et negativt bidrag til global handel og aktivitet.

Norsk økonomi

Norsk fastlands-økonomi opplevde videre oppgang i 2018. BNP-veksten for Fastlands Norge endte ifølge Norges Bank trolig på 2,4 prosent, en oppgang på fire tideler fra 2017. Året startet noe bedre enn det sluttet, etter at andre halvår blant annet ble preget av redusert jordbruksproduksjon etter en tørr sommer, lavere oljepris og svakere vekstutsikter.

I arbeidsmarkedet bedret situasjonen seg ytterligere gjennom fjoråret. Sysselsettingen økte og arbeidsledigheten ble ytterligere redusert. Inflasjonen steg betydelig, særlig som følge av økte elektrisitetspriser. Foretaksinvesteringene økte også i fjor, og Norges Banks regionale nettverk ga uttrykk for god vekst i produksjonen og positive vekstutsikter. For første gang siden oljeprisfallet i 2014 bidro investeringer innen petroleum positivt, mens boliginvesteringene ble redusert etter en periode med solid vekst. Veksten i boligpriser har utviklet seg moderat gjennom året. Gjeldsveksten i husholdningene ble redusert, men oversteget samlet sett veksten i inntekt. Dermed steg gjeldsbelastningen i husholdningen videre.

Økt aktivitet i norsk økonomi, kapasitetsutnyttelse nær normalt nivå og inflasjon rundt målet var sentrale årsaker til at hovedstyret i

Norges Bank besluttet å heve styringsrenten fra 0,50 prosent til 0,75 prosent i september. Dette var den første rentehevingen siden 2011. Hovedstyret har gitt uttrykk for en gradvis renteoppgang fremover, men at man ønsker å gå varsomt frem i rentesettingen etter en lang periode med lave renter.

På den pengepolitiske siden ble også inflasjonsmålet redusert fra 2,5 prosent til 2 prosent. Endringen ble gjort på bakgrunn av en forventning om redusert innfasing av oljeinntekter i norsk økonomi sammenlignet med foregående år, og innebærer at Norge nå har samme inflasjonsmål som de fleste andre sammenlignbare land.

For første gang på flere år bidro finanspolitikken i en kontraktiv retning i fjor. Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet, som måler den underliggende pengebruken av oljeinntektene, økte til om lag 221 milliarder kroner. Endringen innebar en negativ budsjettimpuls inn i økonomien på 0,1 prosent, målt som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge (7,4 prosent samlet sett). I forhold til kapitalen i Statens pensjonsfond utland (oljefondet) utgjorde underskuddet 2,6 prosent i 2018, fire tideler lavere enn handlingsregelen.

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP

Årsberetning 2018

Innledende kommentar 2018

Helgeland Sparebank er en selvstendig sparebank og er den ledende banken på Helgeland. Helgeland Sparebank er den eneste banken med hovedkontor i regionen. Nærhet til kundene gjennom et desentralisert kontornett, høy kompetanse og kunnskap om lokale forhold er våre viktigste konkurransefordeler.

Hovedtrekk

- Resultat etter skatt ble 149 mill. kr. 2018 ble et spesielt år med økte tapsavsetninger og lav egenkapitalavkastning på 4,6 %
- God lønnsomhet fra øvrig ordinær bankdrift
- Positiv utvikling nettorente siste kvartal
- Økt inntekter fra tilknyttet selskap
- Gevinst ved salg av flere bygg
- 12. mnd. utlånsvekst i personmarkedet er på nivå med fjoråret
- Ren kjernekapitaldekning på 15,3 % og uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på 9,2 %
- Styret foreslår overfor bankens forstanderskap å utdele utbytte for 2018 på kroner 1,60 per egenkapitalbevis

Om Helgeland Sparebank

Historikk

Helgeland Sparebank ble dannet ved sammenslutning av Vefsn Sparebank, Herøy Sparebank, Brønnøysund Sparebank, Velfjord Sparebank og Vevelstad Sparebank den 1. april 1977. Den eldste av disse bankene var Vefsn Sparebank, som ble opprettet så tidlig som i 1860. I 1982 ble også Vega Sparebank og Brønnøy Sparebank fusjonert inn i Helgeland Sparebank. Den 1. april 2005 ble den omtrent like store Sparebanken Rana fusjonert inn i Helgeland Sparebank.

I 2007 fikk banken konsesjon som verdipapirforetak. Banken var med og etablerte og startet salg av Frenes Forsikrings produkter, først livsforsikring i 2007 og senere skadeforsikring fra 2011.

Helgeland Boligkreditt AS ble etablert i november 2008 som et heleid datterselskap av Banken. Selskapet fikk konsesjon som finansforetak i februar 2009 og ble etablert for å være Bankens foretak for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Forstanderskapet i banken fattet den 26. oktober 2010 vedtak om å konvertere deler av Bankens grunnfond til eierandelskapital ved utstedelse av egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene ble utstedt vederlagsfritt til Sparebankstiftelsen Helgeland, som ble opprettet samtidig med konverteringen. Banken utstedte egenkapitalbevis for 684 mill. kr som ble overført til stiftelsen.

Banken og Helgeland Boligkreditt AS ble ratet av ratingbyrået Moody's i 2014.

I 2014 inngikk banken sammen med tre andre banker (Sparebanken Sør, Sparebanken Sogn og Fjordane og Gjensidige Bank) en omfattende avtale med EVRY om leveranse av IT-tjenester. Avtalen omfattet også fornyelse av kjernesystemer. Avtalen videreførte samarbeidet om en komplett portefølje av bankløsninger, som vil støtte de fire bankene i deres satsing på å utvikle gode digitale løsninger uavhengig av kanal. Avtalen gjelder fra 1. januar 2015 og løper til 31. desember 2019. Avtalen har en opsjon, på forlengelse med ytterligere to år.

Visjon, forretningsidé og strategi

Banken har som visjon å være en drivkraft for vekst på Helgeland.

Forretningsideen er å være en lønnsom og ledende bank på Helgeland som skal selge finansielle produkter og tjenester til privatkunder, små og mellomstore bedrifter, kommuner og institusjoner tilknyttet Helgeland.

Banken har en strategisk målsetting om å opprettholde sin sterke markedsposisjon og være en aktiv støttespiller i utviklingen av region. Utlånsvirksomheten skal hovedsakelig være konsentrert om Helgeland. Banken skal være en attraktiv, positiv og utviklende kompetansearbeidsplass og skal tilstrebe en kjønnsmessig lik representasjon i styrende organer og ledelse.

Bankens mål er å gi eierne en god og stabil langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning. De to eiergrupperingene skal likebehandles. Halvparten av overskuddet kan utbetales som utbytte og gaver.

Banken har som målsetting å oppnå en egenkapitalavkastning som er konkurransedyktig i markedet sett i forhold til bankens risikoprofil. Mål for egenkapitalavkastning er minimum 10 % (konsern).

Banken har en målsetting om å ha en ren kjernekapitaldekning på minimum 15,0 % og en totalkapitaldekning på over 18,5 %. Bankens målsetting er en årlig kostnadsvekst på maksimalt 1,0 %. Bankens innskuddsdekning skal være minst 60 % og personmarkedsandelen skal utgjøre minst 60 % (på konsernnivå).

Konsernets virksomhetsområde

Virksomheten er i hovedsak konsentrert om tradisjonell bank- og finansieringsvirksomhet med tilhørende formidlingstjenester som salg av spare-, plasserings-, og forsikringsprodukter, samt leasing og salgspantlån.

For å tilby et fullstendig finansielt tjenestespekter har banken samarbeids- og distribusjonsavtaler med Frende Forsikring AS, Norne Securities AS, Brage Finans AS, Enter Card AS, Balder Betaling (Vipps) og flere fondsforvaltningsselskap. Banken har videre et tett samarbeid med REDE Eiendomsmegling AS, som er et eiendomsmeglerselskap som Banken eier sammen med Mo og Omegn Boligbyggelag og Mosjøen Boligbyggelag. REDE er samlokalisert med Banken.

Banken har 6 kontorer i 6 kommuner på Helgeland og er den 11. største sparebanken i Norge. Konsernet betjener i

ÅRSBERETNING

hovedsak personmarkedet, næringsliv, lag/foreninger og offentlig sektor på Helgeland.

Konsernet driver også eiendomsutleie gjennom sine datterselskaper og har strategisk eierskap i tilknyttede selskaper og produktselskaper.

Datterselskaper

Helgeland Boligkreditt AS

Selskapet har konsesjon som kredittforetak med tillatelse til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Selskapets hovedformål er å tilby gunstige boliglån og å sikre konsernet stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige vilkår. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Daglig leder leies ut fra banken i 25 % stilling.

AS Sparebankbygg

Virksomheten består av å eie og drive utleie av lokaler i Storgt. 75 i Brønnøysund, hvor Banken er største leietaker. Selskapet er lokalisert i Brønnøy kommune. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Helgeland Sparebanks Eiendomsselskap AS

Selskapet driver utleie av fast eiendom med beliggenhet i Mosjøen, hvor Banken er største leietaker. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Helgeland Utviklingsselskap AS

Helgeland Utviklingsselskap AS driver utleie av fast eiendom og kjøp og salg av fast eiendom. Selskapets kontor er lokalisert i Vefsn kommune. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

ANS Bankbygg Mo

Virksomheten består av å eie og drive utleie av forretningslokaler i Jernbanegata 15 i Mo i Rana. Banken er største leietaker i bygget og banken eier 97,5 % av andelene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Storgata 73 AS

Selskapet er et eiendomsselskap i Brønnøysund. Banken eier 53 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Strendene Utviklingsselskap AS

Selskapet er et eiendomsselskap i Sandnessjøen. Banken eier 100 % av aksjene. Selskapet har ingen ansatte.

Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS

Helgeland Invest AS er et investeringsselskap lokalisert på Helgeland, selskapet ble stiftet i 2011 som et resultat av en fusjon mellom ROI Invest AS og Helgeland Vekst AS. Selskapet har 3 ansatte. Banken eier 48,3 % av aksjene i selskapet.

REDE Eiendomsmegling AS

Selskapet er markedsledende innen eiendomsmeglingsbransjen på Helgeland og er Bankens samarbeidspartner. Banken eier 40 % av aksjene i

selskapet. Selskapet har i dag 23 ansatte, hvorav 18 er eiendomsmeglere og 1 eiendomsmeglerfullmektig med lang erfaring fra eiendomsmarkedet på Helgeland. REDE Eiendomsmegling AS har kontor i Bankens lokaler i Mo i Rana, Mosjøen, Sandnessjøen og Brønnøysund.

Produktselskaper

Frende Forsikring AS

Frende Forsikring består av selskapene Frende Livforsikring og Frende Skadeforsikring. Selskapet ble startet i 2007 og har hovedkontor i Bergen. Banken har en eierandel på 7,9 % i morselskapet Frende Holding AS. De resterende andeler er eid av fjorten andre frittstående sparebanker.

Norne Securities AS

Norne Securities AS ble startet i 2008 og har etablert tre forretningsområder: netthandel, aksjemegling og corporate finance. Selskapet har hovedkontor i Bergen, og Bankens eierandel er 7,5 %. De resterende andeler eies av tretten andre frittstående sparebanker og Must Invest AS.

Brage Finans AS

Brage Finans AS er et finansieringsselskap med hovedkontor i Bergen, som ble startet i 2010. Foruten Helgeland Sparebank, som eier 10 %, har Brage Finans AS ni andre frittstående sparebanker med på eiersiden. Selskapet tilbyr tilpassede finansieringsprodukter med hovedvekt på leasing av alle typer driftsmidler, samt personbilfinansiering med salgspant.

Balder Betaling AS

Helgeland Sparebank har en eierandel på 6,7 %. Selskapet eies sammen med 14 andre sparebanker. Selskapet har en eierandel på 10,5 % i VIPPS, og har som mål å videreutvikle Vipps sammen med de øvrige eierne.

Marked

Banken har sitt hovedmarked i de 18 Helgelandskommunene avgrenset av Saltfjellet i nord og grensen mot Trøndelag i sør. De største byene/tettstedene i markedet er Mo i Rana, Mosjøen, Brønnøysund og Sandnessjøen. Befolkningen i disse bykommunene omfatter ca. 60 % av befolkningen på hele Helgeland, som er ca. 78.600 innbyggere. Bankens største konkurrenter er SpareBank 1 Nord-Norge, DNB Bank ASA og Handelsbanken. I tillegg er Grong Sparebank etablert i Mosjøen.

Helgeland Sparebank har en sterk og ledende markedsposisjon innenfor personkundemarkedet, med en markedsandel på rundt 50 % av alle boliglånskunder på Helgeland. Konkurransen er betydelig i hele markedsområdet. Helgeland Sparebank tilbyr rådgivning og finansielle løsninger til sine kunder gjennom kompetente rådgivere. Banken har et stort distribusjonsnett på Helgeland, samt moderne løsninger for å betjene kunder i digitale kanaler. Banken har som mål at alle PM rådgivere skal være autoriserte finans rådgivere. Helgeland Sparebank har også en sterk markedsposisjon overfor små- og mellomstore bedrifter, med en markedsandel på godt over 50 % på Helgeland. I landbrukssegmentet, som tradisjonelt er et

ÅRSBERETNING

lavrisikosegment, er banken ledende med en markedsandel opp mot 75 %. Kundeporteføljen består i det vesentlige av små og mellomstore bedrifter innen ulike næringer. Bankens rådgivere har spisskompetanse innen mange bransjer og tilbyr næringslivet profesjonell rådgivning. Bankens markedsområde er Helgeland. Kun unntaksvis følges gode bedriftskunder ut av regionen.

Helgeland Sparebank er registrert i Foretaksregisteret med organisasjonsnummer 937 904 029. Besøksadressen for bankens hovedkontor er Jernbanegata 15, 8622 Mo i Rana. Postadressen er Postboks 68, 8601 Mo i Rana. Telefonnummer er 75 11 90 00.

Eierstyring og selskapsledelse

Helgeland Sparebanks prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente prinsipper og standarder, samt lover og forskrifter. God virksomhetsstyring i Helgeland Sparebank omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter. Dette for å sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbeveiere, långivere, kunder, ansatte, ledelse, styringsorganer og samfunnet for øvrig.

Virksomhetsstyringen skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir iverksatt og nådd. Konsernets risikostrategi og overordnet styring av operasjonell risiko er styringsdokumenter som årlig gjennomgås av styret. Styringsdokumentene er konsernets interne rammeverk for god styring og kontroll, og gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikoprofil og risikoappetitt.

Styret i Helgeland Sparebank legger vekt på å etterleve prinsippene som er gitt i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse i virksomhetsstyringen.

Helgeland Sparebank har sammenholdt egen policy med den reviderte norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med Norsk Anbefaling.

Det er i 2018 avholdt 12 styremøter i banken. Oppfølging av strategi, risiko- og kapitalstyring og lønnsomhet har vært styrets fokusområder.

Styret har utarbeidet en årsplan for sitt arbeid. Det legges vekt på å sikre tilstrekkelig kunnskap og kompetanse blant styrets medlemmer. Det er gjennomført egevaluering av arbeidsform, kompetanse, prioriteringer og samarbeid mellom styre og ledelse.

Styret har som et ledd i sitt arbeid nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg. Utvalgene skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv intern og ekstern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i samsvar med lover og forskrifter, samt bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå

interessekonflikter. Medlemmene i revisjons- og risikoutvalget er Ove Brattbakk (leder), Bjørn Audun Risøy og Eva Monica Hestvik. Medlemmer i godtgjørelsesutvalget er Ove Brattbakk (leder), Bjørn Audun Risøy og Birgitte Lorentzen (ansatte-representant). Revisjonsutvalget har hatt 9 møter i 2018, risikoutvalget har hatt 4 møter og godtgjørelsesutvalget 2 møter.

En fylldig redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes i eget kapittel i årsrapporten.

Årsregnskap 2018

Regnskapsprinsipper

Helgeland Sparebank utarbeider konsernregnskapet og morbankens regnskap i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS). Konsernregnskapet fremkommer ved konsolidering av regnskapene til morbanken og datterselskapene. Nærmere beskrivelse av regnskapsprinsippene er gitt i noter til årsregnskapet.

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn. Banken har en pågående rettstvist i forbindelse med en overtatt eiendom. Det forventes ikke at dette vil påvirke resultatet vesentlig. Konsernet er for øvrig ikke involvert i rettstvister som vurderes å ha betydning for konsernets soliditet eller lønnsomhet. Styret kjenner ikke til forhold etter årsskiftet som har vesentlig betydning for årsregnskapet. Tallene det refereres til er konserntall med mindre det er angitt at de gjelder morbanken.

Hovedtrekk

Konsernet fikk et resultat før skatt på 185 (348) mill. kr. 2018 ble et spesielt år med høye tap. Det er god lønnsomhet i øvrig basisdrift. Resultat etter skatt 149 (273) mill. kr gir en egenkapitalavkastning på 4,6 (8,6) %. Resultat per egenkapitalbevis er kr 5,0 (9,5).

Det foreslås en utdelingsgrad på 41 (50) % av utbyttegrunnlaget som gir et kontantutbytte på kr 1,60 (4,00) per egenkapitalbevis.

Nøkkeltall 31.12.18:

(sammenligning per 31.12.17)

- Nettorente 1,74 (1,83) %
- Kostnader i % av forvaltning 0,88 (0,89) %.
- Nedskrivninger på utlån 0,77 (0,21) %
- Resultat pr EK-bevis utgjør kr 5,0 (9,5)
- 12 mnd utlansvekst 5,2 (7,5) %
- 12 mnd innskuddsvekst 1,6 (4,9) %
- Ren kjernekapitaldekning 15,3 (15,5) %
- Totalkapitaldekning 19,3 (18,9) %

Nettorenten

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjør 566 mill. kr ved utgangen av året. I kroner er dette på nivå med fjoråret. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble nettorenten 1,74 (1,83). Sterk konkurranse på boliglånsrenten og press på utlånsmarginene har vært med på å redusere nettorenten de tre første kvartalene. Styringsrenten ble den 20. september økt fra 0,50 % til 0,75 %. Helgeland Sparebank økte utlåns- og

ÅRSBERETNING

innskuddsrenter med virkning fra 14. november på løpende portefølje. Renteendringen har gitt positiv effekt på nettorenten i siste kvartal i 2018.

Gjennom Helgeland Boligkreditt AS har konsernet tilgang til lavere innlånskostnader gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Et høyere volum obligasjoner med fortrinnsrett i boligkredittforetaket har bidratt til økt rentenetto i kroner.

Netto provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter i kroner ble 90 (86) mill. kr. Av inntektene utgjør provisjon fra skade og livsforsikring 26,4 (25,8) mill. kr. Det er også inntektsført økte provisjonsinntekter fra Brage Finans AS, samt en engangsutbetaling på 2 mill. kr knyttet til provisjon fra salg av livsforsikring.

Banken har eierskap i ulike produktselskaper og tilbyr et bredt produktspekter. Banken eier 7,9 % av forsikringsselskapet Frende Holding AS. I leasingselskapet Brage Finans AS er eierandelen 10 % og i meglerforetaket Norne Securities 7,4 %. Breddesalg med fokus på forsikring og leasing vil fortsatt være et satsningsområde for banken. Netto provisjonsinntekter er økt i kroner, og er opprettholdt i prosent og ble 0,28 (0,28) %.

Netto resultat på finansielle instrumenter

Netto inntekter fra finansielle investeringer ble 48 mill. kr, som er en økning på 15 mill. kr sammenlignet med 2017. Inntekter fra tilknyttede selskaper er økt med 19 mill. kr og utgjør totalt 50 (31) mill. kr.

Det er inntektsført 14 mill. kr i forbindelse med fusjonen mellom Vipps AS, BankID AS og BankAxept AS.

Verdien på bankens aksjer i produktselskapene Frende Holding AS og Brage Finans AS er redusert med henholdsvis 15 og 14 mill. kr. Etter verdijustering er aksjene i banken verdsatt til 190 mill. kr i Frende Holding AS og 114 mill. kr i Brage Finans AS. Utbytte fra Frende Holding AS er inntektsført med 5 (10) mill. kr.

Andre driftsinntekter

Andre inntekter ble 16 (5) mill. kr som er en økning på 11 mill. kr sammenlignet med 2017. Gevinst fra salg av tre bygg og en tomt har økt inntektene med 10 mill. kr i 2018.

Driftskostnader

Samlede driftskostnader ble 286 (275) mill. kr. Lønn og sosiale kostnader er redusert i kroner, mens IT-investeringer, som et ledd i nye digitale løsninger, har gitt økte administrasjonskostnader. Samtidig øker kostnadene på betalingstjenester (Vipps). Det ble i 2018 satt i gang et lønnsomhetsprosjekt med utgangspunkt i potensiale for både økt inntjening og kostnadsreduksjon. Banken har i den forbindelse leid inn ekstern bistand. Denne kostnaden er utgiftsført som en engangseffekt i 2018. Effekt av tiltak fra lønnsomhetsprosjektet vil komme gradvis frem mot 2020.

Det har også i 2018 pågått et større prosjekt der det ses på nye løsninger for egne banklokaler. Dette er en prosess der alle bankes ansatte er involvert. Som en del av

gjennomføringen av forprosjektet har banken leid inn ekstern kompetanse.

Økning i andre driftskostnader er i hovedsak relatert til kostnader overtatte eiendommer på engasjement som er tapsført.

I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble kostnadene 0,88 (0,89) %, mens kostnader målt mot inntekter ble 39,7 (39,9) %.

Bankens sykefravær har gått ned, og ble på 4,1 (5,7) %.

Resultatførte nedskrivninger på engasjement

Nedskrivninger hittil i år er utgiftsført med 249 (66) mill. kr, herav 138 mill. kr i siste kvartal. Det ble børsmeldt ekstraordinære tap i desember. Avsetningen er relatert til tidligere tapsførte kundeogrupper som det ble redegjort for i kvartalspresentasjonene i Q2 og Q3. De aktuelle engasjementene er nå nedskrevet betydelig, men ikke i sin helhet. Banken anser ytterligere nedskrivninger på disse engasjementene som mindre sannsynlig. Tapsavsetningen har redusert bankens beholdning av netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer. Avsetningene er knyttet til enkeltengasjement og er ingen indikasjon på en generell forverring i bankens utlånsportefølje.

Balanseutviklingen (konsern)

Forvaltningskapitalen utgjør 33,0 (31,9) mrd. De siste 12 månedene økte forvaltningskapitalen med 1.119 (2.467) mill. kr eller 3,5 (8,4) %.

Kontantstrøm

Kontantstrømoppstillingen viser hvordan Helgeland Sparebank har fått tilført likvide midler og hvordan disse er brukt. Den er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter, investerings- og finansieringsaktiviteter. Økt utlån til kunder er finansiert med økt finansiell gjeld, kundeinnskudd og økt ansvarlig lån. Likviditetsbeholdningen er redusert med 8 mill. kr siden årsskiftet.

Rentebærende verdipapirer

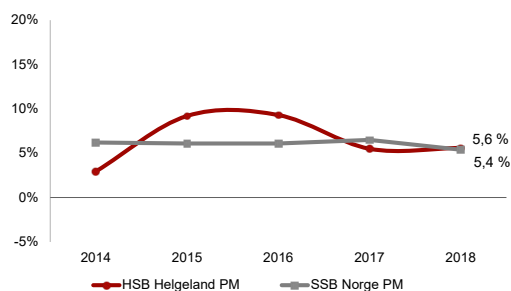
Konsernets beholdning av rentebærende verdipapirer per 31.12.18 var 3.799 (3.854) mill. kr. Durasjon portefølje er 2,0 (2,0) år. 98 % av porteføljen er ratet A- eller bedre. 97 % er OMF (Obligasjoner med fortrinnsrett) eller stats-/kommunegaranterte obligasjoner.

Engasjement

Ved utgangen av året utgjorde brutto utlån 27.995 mill. kr. Samlet 12 månedsvest ble 1.384 (1.863) mill. kr, eller 5,2 (7,5) %. 82,5 (83,8) % av konsernets utlån er lånt ut til kunder på Helgeland. Av brutto utlån utgjør 18.649 mill. kr eller 66,6 (66,4) % lån til personkunder, hvorav 7.385 mill. kr er overført til bankens boligkredittselskap.

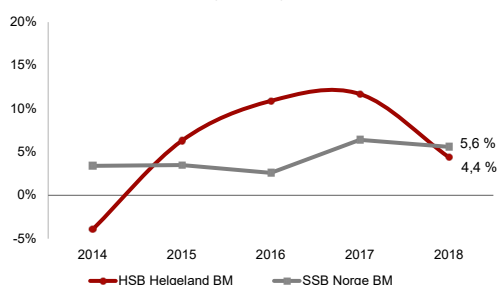
ÅRSBERETNING

Utlånsvekst i % PM (12 mnd)

12 mnd. veksten i personmarkedet ble 989 (925) mill. kr eller 5,6 (5,5) %.

Utlånsvekst i % BM (12 mnd)

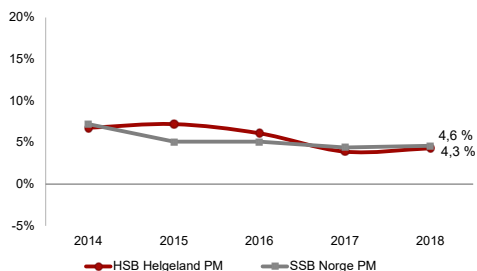
I bedriftsmarkedet ble 12 mnd. veksten 395 (938) mill. kr eller 4,4 (11,7) %.

Innskudd fra kunder

Ved utgangen av kvartalet utgjorde kundeinnskuddene 17.248 mill. kr. Innskuddene har de siste 12 månedene økt med 276 (799) mill. kr, eller 1,6 (4,9) %.

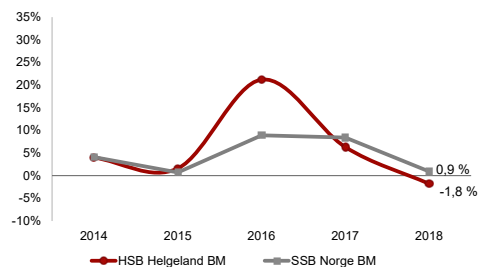
Bankens innskuddsvekst er på nivå med den nasjonale veksten.

Innskuddsvekst i % PM (12 mnd)

Konsernet har en stabil og lokal innskuddsmasse, 89,7 (90,2) % er innskudd fra kunder på Helgeland. 12 mnd. veksten i personmarkedet ble 411 (352) mill. kr eller 4,3 (3,9) %. Av totale innskudd på 17.248 mill. kr er 9.867 mill. kr eller 57,2 (55,7) % innskudd fra personkunder. I bedriftsmarkedet er innskuddene de siste 12 mnd. redusert med -135 (+447) mill. kr eller -1,8 (+6,3) %. Innskuddsveksten var høyere i 2017 med tilgang av flere nye kunder i kommunal sektor, mens vi i Q2-18 hadde avgang av en kommunal kunde. Innskuddsdekningen er noe redusert og ble 61,4 (63,8) % i konsernet og 85,5 (87,1) % i morbanken.

Innskuddsvekst i % BM (12 mnd)

Finansiering

Innskudd fra kunder er en viktig finansieringskilde for banken. Volumforskjellen mellom utlån og innskudd er finansiert i det norske penge- og verdipapirmarkedet. Samlet kapitalmarkedsfinansiering utgjorde 11.556 (10.851) mill. kr. Konsernet har langsiktig finansiering. Ved utgangen av kvartalet var andel innlån med gjenværende løpetid over ett år 92,2 (87,8) %. Gjennomsnittlig gjenværende løpetid for gjeldspapirene var 2,9 (2,9) år. Måltall for konsernet er en durasjon > 2,5 år. Durasjon i boligkredittselskapet er noe høyere med 3,2 år.

Banken tilrettelegger løpende for overføring av godkjente boliglån til det heleide boligkredittforetaket. Volumet har økt fra 6.634 mill. kr per 31.12.17 til 7.385 mill. kr per 31.12.18. Fastsatt maksimal grense for overføring av lån til Helgeland Boligkreditt er p.t. på 30 % av brutto utlån og 50 % av brutto utlån PM. Per 31.12.18 er overføringsgrad henholdsvis 26,3 % og 39,6 %.

Rating

Helgeland Sparebank er ratet av Moody's. Bankens rating er A3 med "stable outlook". Obligasjoner utstedt av Helgeland Boligkreditt AS er ratet av Moody's med Aaa.

Egenkapitalbevis – HELG

Ved utgangen av året har banken 2.194 egenkapitalbevisiere. De 20 største eier 79,4 % av eierandelskapitalen. Av dette eier Sparebankstiftelsen 35,0 %.

Antall utstedte egenkapitalbevis er 20.871.427. Per 31.12.18 eide banken 29.626 egne egenkapitalbevis. Disse er anskaffet via Oslo Børs til markedspris. Kursen på HELG var per 31.12.18 på kr 69,50. Dette er reduksjon på kr 18,50 fra årsskiftet.

Utbyttepolitikk

Gjeldende utbyttepolitikk ble sist vedtatt i styret i september 2018.

Utbyttepolitikken lyder som følger:

Helgeland Sparebank sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbevisiere en tilfredsstillende samlet avkastning i form av utbytte og verdistigning.

Overskuddet vil bli fordelt mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

ÅRSBERETNING

Halvparten av eierandelskapitalens andel av overskuddet¹ kan utbetales som utbytte, og tilsvarende halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet kan utbetales som gaver eller overføres til stiftelse(r). Resterende del av overskuddet overføres henholdsvis utjevningfondet og grunnfondet.

Konsernets egenkapitalutvikling og soliditet vil bli tillagt vekt ved fastsettelse av utbyttens nivå. Det samme vil forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon, eksterne rammebetingelser og konsernets behov for kjernekapital.

Disponering av resultat i morbanken

Morbankens resultat etter skatt ble 144 mill. kr. Korrigert for endring fond for urealiserte gevinster og renter fondsobligasjon, ble utbyttegrunnlaget på 107 mill. kr.

Forslag til overskuddsdisponering:
Utdelingsgrad 41 (50) %.

Utbyttedmidler

- 33,4 millioner kroner i kontantutbytte, tilsvarende kr 1,60 per EK-bevis
- 10,4 millioner kroner til gavefond / gavestiftelse

Styrking av egenkapitalen

- 48,1 millioner kroner til utjevningfond, som tilsvarer kr 2,30 per EK-bevis
- 14,9 millioner kroner til grunnfondet

Utbytte utbetales til de egenkapitalbeviserne som er registrert som eiere per 27.03.19. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte den 28.03.19.

Risiko- og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyringen støtter opp under konsernets strategiske utvikling og ambisjoner, og skal bidra til å sikre realisering av konsernets finansielle og operasjonelle mål. Det vil likevel kunne oppstå uventede tap som krever at konsernet har tilstrekkelig egenkapital. Som en del av risikostyringsarbeidet er det for de ulike risikoområdene vurdert behov for tilleggskapital. Vurderingene er underbygget med beregningsmodeller. Dette er oppsummert i bankens interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP).

Risikokategorier og definisjoner:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne til å oppfylle sine forpliktelser
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser ved forfall.
- Markedsrisiko: risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser knyttet til aktiviteter og posisjoner i verdipapirer (renter og aksjer) og valuta
- Operasjonell risiko: risiko for bl.a. direkte eller indirekte tap grunnet svikt i interne rutiner, systemer og prosesser, utilstrekkelig kompetanse, skader på eiendeler, driftsavbrudd, systemfeil, internt eller eksternt bedrageri.

- Compliancerisiko: Risiko for ikke å etterleve regulatoriske krav og interne rutiner/retningslinjer
- AHV (anti hvitvask) risiko: Risiko for ikke å ikke etterleve anti hvitvask- og terrorfinansierings lov og forskrift, og ikke etterleve internt regelverk med hensikt å oppfylle lovens krav.

Risikostyringen er sentral i den daglige driften og i styrets løpende arbeid. Risikoen styres primært gjennom risikostrategi, overordnede retningslinjer operasjonell risiko periodisk måling og rapportering av fastsatte styringsmål i alle forretningsområder, retningslinjer, rammer, fullmakter, rapporteringskrav og krav til kompetanse.

Styret fastsetter konsernets kredittstrategi som dekker kredittrisiko, og konsernets finansstrategi som dekker likviditetsrisiko og markedsrisiko. Banken har kredittutvalg og finansutvalg for styring og oppfølging av risiko i tråd med styringsrammer og fullmakter gitt av styret.

Bankens risikostyringsenhet utgjør fem årsverk. Direktør risikostyring er direkte underlagt adm. direktør og har ansvaret for å overvåke og koordinere den samlede risikostyringen i banken. Direktør risikostyring rapporterer også direkte til styret.

Konsernets internrevisjon utgjør ett årsverk og er direkte underlagt styret. Intern revisor skal vurdere om det er etablert betryggende rutiner på de viktigste områder i banken for å redusere risiko. Styret godkjenner regelmessig intern revisors instruks og årlig arbeidsplanen. Intern revisor kan benytte eksterne tjenester ved behov.

Kredittrisiko

Kredittrisikoen er konsernets største risiko, og utgjør risikoen for at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser overfor konsernet.

Kredittrisikoen, og eksponeringen av denne, styres gjennom kredittstrategi, kredittpolicy, kredittrutiner, og bevilgningsreglement. Kredittpolicy, kredittrutiner og bevilgningsreglement ble revurdert og oppdatert i 2018, og gjort gjeldende fra 01.01.19. Kredittstrategien er vedtatt for en treårsperiode, men med årlige revurderinger. Gjeldende strategi fra 01.01.19 ble vedtatt av styret desember 2018. Konsernets strategi på kredittområdet er utledet av den overordnede strategien, og inneholder retningslinjer og styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner på porteføljenivå og bransjenivå. Det er satt styringsrammer for fordeling av utlån mellom person- og bedriftsmarkedet, størrelse på engasjement og antall av disse, eksponering innenfor bransjer (konsentrasjonsrisiko) og geografiske begrensninger. Styringsrammene for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret, i tillegg til årlig porteføljegjennomgang.

Utviklingen i kredittrisikoen følges opp gjennom regelmessige analyser av misligholdsutviklingen i konkrete bransjer, geografiske områder, låntakeres og potensielle låntakeres evne til å betjene renter og avdrag, samt en vurdering av den sikkerhet som ligger til grunn for kredittengasjementene. For løpende oppfølging av risiko er det definert et sett av aksjoner og handlingsplaner for oppfølging av låntaker, samt rapporter som fremlegges

¹ Utbyttegrunnlaget

ÅRSBERETNING

periodisk til styret.

Samlet kapitalbehov for kredittrisikoen fremkommer i konsernets ICAAP. Toleransenivå for kredittisiko er definert for utvalgte bransjer og områder. Styringsnivå for bedriftsmarkedsporteføljen er etablert. Etterlevelse kontrolleres og rapporteres periodisk. Stresstester anvendes for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av stort fall i eiendomspriser.

Risikoen i personmarkedsporteføljen har over tid vært lav. Boligprisutviklingen viser at prisøkningen på solgte eneboliger på Helgeland gjennom 2018 flatet ut eller var svakt stigende. Med en prisøkning i 2018 på linje med Nord-Norge for øvrig, ligger Helgeland fortsatt langt lavere i salgspris pr. kvm. enn resten av Nord-Norge og landet for øvrig. Ca. 98 % av personmarkedsporteføljen er sikret i bolig. Risikoen i bedriftsmarkedsporteføljen er moderat. Brutto utlån til bedriftsmarkedet økte i 2018, med 395 mill. kr. og er noe lavere enn utviklingen i Norge.

Banken har en mindre portefølje av garanterte valutalån. Motverdien utgjorde pr. 31.12.18 91 (90) mill. kr. Porteføljen er fordelt på et mindre antall kunder hvor sikkerhet er stilt i fast eiendom og/eller innskudd. Kredittrisikoen i denne porteføljen er lav.

Banken har fra 01.01.2018 innført tapsavsetningsmodell for å imøtekomme standard og krav som følger av IFRS 9.

Beregningen av tapsavsetninger gjøres i hht. IFRS 9

Kostnadsførte nedskrivninger på utlån ble i 2018 249 mill. kr mot 66 mill. kr i 2017. I % av brutto utlån utgjør nedskrivningene 0,77 (0,21) %. Nedskrivningene er knyttet til enkeltengasjement og er ingen indikasjon på en generell forverring i bankens utlånsportefølje. Det forventes normaliserte utlånsrapportering i 2019.

Ved utgangen av året var netto misligholdte (>90 dager) og tapsutsatte engasjement 333 (183) mill. kr. I prosent av brutto utlån tilsvarer dette 1,2 (0,7) %. Ved utgangen av 3. kvartal var netto misligholdte og tapsutsatte engasjement 488 mill. kr, reduksjonen etter tapsføringene blir da 155 mill. kr.

Med bakgrunn i tapsreglene i IFRS 9 og interne retningslinjer, følges engasjementene løpende med henblikk på identifisering og modellering av mulige tapsutsatte engasjement.

Det er stort fokus og regelmessige gjennomganger av god kredittpraksis og kvalitet i kredittarbeidet. Herunder forståelse av god oppfølging og kontroll av kundeporteføljene. Etterlevelse gjennom enkeltsaker sikres gjennom kredittutvalget, ledernes nøkkelkontroller, og arbeidsfordelingen mellom rådgivere og depot. For bedriftsmarkedet sikres styring og overvåking gjennom løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne, og sikkerhetsvurderinger. Det skjer gjennom både månedlige og kvartalsvise gjennomganger. For overvåking og utvikling i personmarkedsporteføljen foretas kvartalsvise analyser av bonitet på ny innvilgede lån, og halvårsbasis på totalporteføljen.

Utlånsporteføljen fordelt på lav, middels og høy risiko rapporteres basert på scoremodellene. Risikomigrasjonen (bevegelse mellom risikoklassene) rapporteres kvartalsvis som en del av samlet risikorapport til styret.

Banken har etter inspeksjon fra Finanstilsynet på kredittområdet revidert instruksjoner og rutiner, økt kontroll av etterlevelse, samt tilført kompetanse for å sikre handhevelse av regulatoriske og interne krav.

Tett oppfølging av større bedriftskunder, overvåking av misligholds sannsynlighet i porteføljen, og for konkrete definerte bransjer, er videreført som prioriterte fokusområder.

Ved utgangen av 2018 hadde banken 3 engasjement som samlet sett var ut over 10 % av ansvarlig kapital.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut.

Banken skal til enhver tid ha tilstrekkelige likvide midler til å møte forpliktelser ved forfall, samt å ha en likviditetsstrategi som sikrer tilgang til langsiktig finansiering. Bankens skal benytte seg av de vanlige innlånskildene i markedet for å optimalisere en diversifisert innlånsstruktur.

Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring som angir hensikt, styringsmål og risikotoleranse for styring av likviditetsrisiko. Strategien har som hovedformål å sørge for at konsernet har en forsvarlig likviditetsstyring som bidrar til å sikre konsernets evne til å innfri sine betalingsforpliktelser. Likviditetsstrategien gjennomgås årlig av styret

Bankens likviditetsreserveportefølje består hovedsakelig av rentebærende verdipapirer utstedt av solide utstedere. Bankens tilfredsstiller LCR/NSFR (liquidity coverage ratio/net stable funding ratio) i henhold til gjeldende regler.

Overvåking og måling av likviditetssituasjonen baseres på ulike stresstestscenarier som tar hensyn til både markedsspesifikke og bankspesifikke hendelser. Bankens hadde LCR på 128 (117) % ved årsslutt 2018. NSFR ble ved utgangen av året 140 (137) %.

Det er stilt sikkerhet i bankens eiendeler (obligasjoner) for låneopptak i Norges Bank på til sammen 545 (545) mill. kr, som i sin helhet er ledig ved årsskiftet.

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

I styringen av konsernets likviditetsrisiko anvendes målkrav for langsiktig finansieringsgrad, innskuddsdekning og krav til likviditetsbufferkapital, i tillegg til regulatoriske krav til LCR og NSFR.

Styret har også fastsatt at andel langsiktige innlån skal utgjøre minst 70 % av samlede innlån. Andel langsiktig finansiering har i hele 2018 vært godt innenfor ramme.

Banken har likviditetsreserver i form av kontanter, innskudd i Norges Bank og andre banker, rentebærende verdipapirer, samt ubenyttede trekkrettigheter. Det er fastsatt minstekrav til nivå på likviditetsbufferne i konsernets likviditetsstrategi. Konsernet har de siste årene gradvis tilpasset bufferne til likviditetsbufferkrav i henhold til Basel III. Pr 31.12.18 utgjorde likviditetsbufferkapitalen 13,2 (13,8) % av forvaltningskapitalen. Konsernets samlede likviditetsbufferkapital vurderes å være tilfredsstillende.

ÅRSBERETNING

Innskuddsdekningen er et viktig parameter for oppfølging av likviditetsrisiko, det vil si hvor stor andel av utlån til kunder som er dekket ved innskudd fra kunder. Styret har fastsatt minstekrav til innskuddsdekning på 60 %. Dette kravet var innfridd gjennom hele 2018.

Helgeland Boligkreditt AS er blitt en stadig viktigere finansieringskilde for konsernet. Helgeland Boligkreditt AS har gradvis økt sin aktivitet og har de siste 8 årene utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett i markedet. Fastsatt maksimal grense for overføring av lån til Helgeland Boligkreditt er p.t. på 30 % av brutto utlån og 50 % av brutto utlån PM. Ved utgangen av 2018 var overført utlånsvolum innenfor disse rammene.

Overdekningen i sikkerhetsmassen (utlån i forhold til utestående obligasjoner) i selskapet anses å være god, og var på 19 (28) % ved utgangen av året. Gjennomsnittlig belåningsgrad var på 56 (52) %.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av bankens posisjoner i rente- og egenkapitalmarkedet, samt den renterisiko som er knyttet til bankens innskudds og utlånsportefølje. Det samlede markedsrisikonivået består i hovedsak av aksje-, rente-, valuta, eiendom-, kredittspread-, og eierrisiko.

Styret har vedtatt en strategi for markedsrisiko som fastsetter rammer og overordnet mål for konsernets markedsrisikotoleranse, samt konkrete rammer for rente-, kredittspread- og aksjepriserisiko. Strategien revideres årlig. Konsernet har ingen aktive handelsporteføljer innenfor renter, aksjer eller valuta.

Bankens likviditetsreserver består hovedsakelig av rentebærende verdipapirer som kvalifiserer innenfor regelverket til LCR. Papirene består for det meste av likvide 0/10/20 % – vektete papirer. Verdipapirene er primært basert på FRN (floating-rate note)struktur og har således en lav renterisiko.

Kredittdurasjonen på hele porteføljen skal være innenfor 2,5 år. Fullmaktsrammer sikrer god diversifisering og begrensning av evt. motpartsrisiko.

Bankens utlån til kunder og innskudd fra kunder er hovedsakelig basert på flytende rentebetingelser. Likeså er bankens likviditetsportefølje. Bankens innlånsportefølje består av både FRN-baserte lån, men også lån til fast rente. Renterisikoen på fastrente innlån begrenses ved hjelp av rentebytteavtaler.

Banken påtar seg kredittspreadrisiko, i første rekke gjennom forvaltning av rentebærende verdipapirer i bankens likviditetsportefølje. Porteføljen består i hovedsak av verdipapirer utstedt av norske banker, boligkredittforetak, kommuner, stat og ikke finansielle foretak. Kredittspreadrisikoen er innenfor styrevedtatte rammer.

Den totale renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom en samlet vurdering av rentebærende balanseposter, samt ved bruk av rentebytteavtaler. Renterisikoen er på et lavt nivå.

Konsernet har en relativt konservativ strategi for plasseringer i rentebærende verdipapirer, hvor hovedformålet er å sikre en tilfredsstillende likviditetsbufferkapital for konsernet. Det stilles krav om utsteders rating. I tillegg er det fastsatt maksimal ramme for durasjon på rentebærende verdipapirportefølje, samt at sammensetningen skal være diversifisert mellom ulike bransjer og typer utstedere.

Bankens posisjoner i aksjer er i hovedsak strategisk motivert gjennom investeringer i aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper, produktselskaper og et lokalt investeringsselskap. Markedsrisikoen knyttet til disse aksjeinvesteringene vurderes å være moderat. Banken har ingen aktiv eiendomsforvaltning og eksponering i eiendom er knyttet til eiendommer som benyttes i virksomheten, evt. overtatte eiendommer som skal avhendes.

Valutarisiko

Helgeland Sparebank er ikke valutabank, og konsernet har ingen aktive valutaporteføljer eller valutabeholdning.

Konsernets valutarisiko er derfor ubetydelig.

Operasjonell risiko

God intern kontroll og kvalitetssikring er en forutsetning for tilfredsstillende håndtering av operasjonell risiko. Styringsdokumentene og kontrollsystemene er bygget opp for å ivareta effektiv drift, risikokontroll, fornuftige forsiktighetshensyn, korrekt finansiell- og ikke finansiell informasjon, overholdelse av lover og retningslinjer, og interne retningslinjer og strategier.

Det gjennomføres risikovurdering på alle nivå.

Risikovurderingen dokumenteres og gir også oversikt over prosess og nøkkelkontroller i de operative funksjonene. Fokus på systemer og prosesser i de operative funksjonene bidrar til stadig økt fokus på kvalitet og effektivitet, så vel som målrettet drift i konsernet. Operasjonell risiko måles ved vurdering av operasjonelle hendelser tilordnet definerte tapshendelseskategorier for tilfældige hendelser og for oppsummerte avvik avdekket gjennom rutinemessig kontroll. Operasjonell risiko kvantifiseres ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

Dette summeres opp i krav om å holde noe ansvarlig kapital som sikkerhet for framtidig forventede tap, som konsernet kan bli påført som følge av operasjonell risiko.

Vurdert ut fra organisasjonens kompetanse, organisering og ansvarsdeling, samt konsernets inntjening og soliditet, mener styret at konsernets samlede risikoeksponering er forsvarlig.

Compliance

Det er konsernets grunnleggende holdning at driften skal innrettes i tråd med gjeldende lover og regler, samt at interne regler og retningslinjer skal følges. Økte regulatoriske krav til konsernets virksomhet vies stor oppmerksomhet og compliance er tilført flere resurser.

Soliditet

Netto ansvarlig kapital utgjorde 3.587 mill. kr, herav fondsobligasjon med 299 mill. kr og ansvarlig lån med 451 mill. kr. Konsernet har en ren kjernekapitaldekning på 15,3

ÅRSBERETNING

(15,5) %, Kjernekapitaldekningen ble 16,9 (17,2) % og totalkapitalen 19,3 (18,9) %.

I dette er inkludert en forholdsmessig konsolidering av samarbeidende grupper, som for Helgeland Sparebank gjelder Brage Finans. Lovbestemt minstekrav på ren kjernekapitaldekning på 12,0 % (12,5 % fra og med 31.12.19). Banken har et Pilar 2 tillegg på 2,2 %. Konsernets kapitalkrav inkludert Pilar 2 tillegg utgjør dermed 14,2 %. Konsernet har et kapitalmål for ren kjernekapitaldekning på minimum 15,0 % og totalkapitaldekning på over 18,5 %. Helgeland Sparebank benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen.

Konsernets uvektede kjernekapital (Leverage ratio) utgjorde 9,2 (9,3) % ved utgangen av året. Minstekravet er nå fastsatt til 5 % for ikke systemviktige banker.

Datterselskapene

Helgeland Boligkreditt AS (100 %)

Resultat etter skatt ble 52,7 (48,9) mill. kr for 2018 og egenkapitalen pr 31.12.18 er 601 (593) mill. kr.

AS Sparebankbygg (100 %)

For 2018 ble resultat etter skatt 0,01 (-0,2) mill. kr og egenkapitalen ved årsskiftet var på 0,9 (0,9) mill. kr.

Helgeland Sparebanks Eiendomsselskap AS (100 %)

Resultatet etter skatt i 2018 ble 0,5 (0,5) mill. kr og egenkapitalen i årsskiftet var på 6,8 (6,3) mill. kr.

Helgeland Utviklingsselskap AS (100 %)

Resultat etter skatt i 2018 var på -1,8 (-2,1) mill. kr og egenkapitalen i årsskiftet var på 6,0 (4,0) mill. kr.

ANS Bankbygg Mo (97 %)

Resultat etter skatt i 2018 ble 0,4 (0,6) mill. kr, og ved årsskiftet var egenkapitalen på 47,5 (48,0) mill. kr.

Strendene Utviklingsselskap AS (100 %)

Resultatandel per 31.12.18 var på -1 mill. kr, og egenkapitalandel -1 mill. kr. Det blir tilført ny aksjekapital i 2018.

Storgata 73 AS (53 %)

Resultatandel per 31.12.18 var på 0,7 (0,6) mill. kr, og egenkapitalandel 4,9 (4,8) mill. kr.

Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS (48,3 %)

Resultatandel per 31.12.18 var på 50 (31) mill. kr og egenkapitalandelen var 367 (328) mill. kr. (Foreløpig regnskap NGAP i Helgeland Invest omarbeidet iht IFRS).

REDE Eiendomsmegling AS (40 %)

Resultatandel per 31.12.18 var på 0 (-1) mill. kr og egenkapitalandelen var 14 (14) mill. kr.

Samfunnsengasjement

Vår visjon om å være en drivkraft for vekst på Helgeland er et uttrykk for at våre verdier og handlinger er forankret i et tydelig samfunnsengasjement.

Vi er en samfunnsaktør som skal være en drivende kraft og medspiller i lokalsamfunnet som vi er en del av, både innen kulturliv, idrett, talentutvikling, undervisning, forskning og næringsutvikling.

Vi henter motivasjon fra våre kunder og våre samarbeidspartnere gjennom tett dialog, læring, oppfølging og vi bidrar med økonomisk støtte til hundrevis av aktiviteter hvert eneste år.

Barn og ungdom er samfunnets viktigste ressurs, og vi har stort fokus på alt som skaper en meningsfull og innholdsrik oppvekst for barn og ungdom.

For Helgeland Sparebank er både privat, offentlig og frivillig sektor på Helgeland viktige partnere i arbeidet med å gjøre Helgeland til et livskraftig samfunn for alle.

Som lokal sparebank bruker vi betydelige deler av overskuddet til allmennnyttige formål, og i 2018 delte banken ut nesten 26 mill. kr til glede og nytte for store og små på Helgeland. Helgeland Sparebank har over mange år satset offensivt på å vise samfunnsansvar gjennom å gi bidrag til allmennnyttige og samfunnsnyttige formål, og bankens gavefond og gavestiftelse har siden 2007 tildelt økonomiske bidrag på ca. 183 mill. kr til allmennnyttige og samfunnsnyttige formål på Helgeland. I 2018 avsatte banken 10 mill. kr av bankens overskudd til allmennnyttige formål.

Idrett og friluftsliv er en del av vår kulturarv, og et rikt kulturliv er en viktig faktor for bolyst og gode opplevelser. Gode idretts- og kulturtilbud tiltrekker seg nye mennesker, noe Helgeland trenger for å møte rekrutteringsutfordringene vi står ovenfor. Barn og unges oppvekstvilkår har derfor høy prioritet i bankens gavetildeling.

Helgeland er rik på naturressurser som alltid vil være en viktig premiss for framtidig verdiskaping og utvikling.

Framtiden vil stille krav til ny kunnskap og innovasjon og Helgeland Sparebank bidrar aktivt i samarbeidsprosjekter med høyskoler og universitet for å fremme lokal kompetanse og konkurransekraft.

Samlet sett har Helgeland Sparebank bidratt med 50 mill. kr til kunnskap og forskning på Helgeland.

ÅRSBERETNING

Etikk

Konsernets virksomhet er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og samfunnet for øvrig. Helgeland Sparebank vektlegger at de ansatte har høy etisk standard. De etiske retningslinjene er en del av personalhåndboken, og gjøres kjent for alle nyansatte.

Medarbeidere og arbeidsmiljø.

Helgeland Sparebank hadde ved årsskiftet 156 ansatte, eller 150 årsverk, fordelt på 6 kontorer.

Styret er opptatt av at banken skal ha et godt arbeidsmiljø. Bankens medarbeidere, deres lokalkunnskap og kompetanse er et av bankens viktigste konkurransefortrinn.

Trivsel måles årlig gjennom ulike undersøkelser. I 2018 ble det gjennomført en intern helse, miljø og sikkerhetsundersøkelse. Resultatet viser en fallende trend fra tilsvarende undersøkelse som ble gjennomført i 2016. Bankens har iverksatt tiltak for å snu utviklingen.

Helgeland Sparebank er en veletablert Inkluderende Arbeidslivsbedrift, med gode rutiner og kultur for oppfølging av ansatte. Digital oppfølging av sykemeldte er ny praksis, og alle ledere har mottatt opplæring fra NAV på området. Vår målsetting er 96,5 % nærvær, der ikke noe fravær skal være arbeidsrelatert.

Det samlede sykefraværet i 2018 ble 4,1 (5,7) %, noe som gir et nærvær på minst 95,9 %. Det er under måltallet, men en forbedring fra 2017.

Autorisasjoner og godkjenninger som både AFR (Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere), GOS (Godkjenningsordningen for selgere og rådgivere i skadeforsikring) og kreditt er med på å styrke bankens samlede kompetanse på rådgiverområdet. Alle bankverter gis et kompetanseløft ved å ta autorisasjon i Kreditt PM i 2019. Bankens bedriftsrådgivere er i 2018 og 2019 inne i ei betydelig kompetanseheving på spesifikke fagtema. For bankens ledere ble det i 2018 satt i gang et eget lederutviklingsprogram. Behovet for digital kompetanse er fortsatt stort. Ny digital «medarbeider» er en digital kollega, som tar over stadig flere automatiserte gjentakende arbeidsoppgaver. Systemer for kontinuerlig oppdatering av medarbeiderens kompetanse er viktig. Bankens bruker derfor årlig mye ressurser på kompetanseheving i form av utdanning på høyskoler, intern opplæring, hospitering og veiledning.

Gjennom året har banken hatt en arbeidsgruppe med tema likestilling og likelønn i arbeidslivet. Det arbeides konkret for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Bankens har utarbeidet en politikk og en handlingsplan for å ivareta likestilling og likelønn. I lederstillinger ønskes en jevn fordeling mellom kjønnene, mens på medarbeidernivå arbeides det for at begge kjønn skal være representert på de ulike avdelingene.

I bankens forstanderskap er det 25 medlemmer, hvorav 10 kvinner og 15 menn. I bankens styre er det 8 faste

medlemmer, hvorav 4 kvinner og 4 menn. Bankens ledergruppe består av 7 medlemmer, hvorav 3 er kvinner og 4 er menn.

Korrupsjon og interne misligheter

I arbeidet med å forebygge uønskede hendelser er det etablert rutiner og tiltak på flere områder. Det gjennomføres rutinemessige kontroll handlinger for å avdekke eventuelle

misligheter. På personalområdet er arbeidet med å forebygge ran- og andre trusselsituasjoner stadig like aktuelt, selv om ansatte ikke håndterer kontanter i det daglige.

Banken har system for melding av uønskede hendelser i rutine for varsling, og i avvikssystemet på HMS området. Personal-, leder og HMS håndbøkene er gjort tilgjengelig for alle ansatte. Viktig informasjon for å håndtere kritiske situasjoner er gjort lett tilgjengelig.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Helgeland Sparebank arbeider systematisk med å avdekke og bekjempe økonomisk kriminalitet.

Hvitvaskingsrutinen ivaretar at bankens hvitvaskingspolicy er i tråd med de lover og regler som gjelder. Bankens ansatte er bredt involvert i opplæring knyttet til identifisering av mulig hvitvasking- og terrorfinansieringsforsøk. Det er gjennomført e-læring på antikorrupsjonsområdet og GDPR (General Data Protection Regulation) i Finanssektoren, og nanolæring på datasikkerhet og GDPR generelt.

Myndigheter, kunder og konkurrenter skal ha tillit til bankens profesjonalitet og redelighet. Mistenkelige transaksjoner håndteres og rapporteres til Økokrim dersom aktuelle kriterier er oppfylt.

Banken har etter inspeksjon fra Finanstilsynet revidert instruks og rutiner, samt økt ressursbruken og tilført kompetanse for å sikre håndhevelse av regulatoriske og interne krav.

Miljø

De to største kontorene til Helgeland Sparebank, Mo i Rana og Mosjøen er godkjente Miljøfyrtårnsbedrifter. Fokus er energisparing i egne bygg, avfallssortering og reduksjon i papirbruken. Samkjøring ved reising mellom kontorene, og mer bruk av videomøteutstyr og Skype i møter mellom kontorene og med kunder blir vanligere.

Mye av bankens opplæring skjer via e-læring, nettmøter, webinarer og andre delingsforum i sosiale medier.

Konsernets godtgjørelsespolitikk

Alle godtgjørelsesordninger i Helgeland Sparebank utformes i samsvar med lov om finansforetaksloven, lov om verdipapirhandel med tilhørende forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond. Retningslinjer som omhandler godtgjørelsesordning i Helgeland Sparebank ble sist oppdatert og vedtatt i styret i november 2018.

ÅRSBERETNING

Hendelser etter balansedagen

Etter årsskiftet har Banken overtatt eiendomsselskapet for et større engasjement. Dette er et engasjement som banken tidligere har tatt tap på. Ytterligere tap på dette engasjementet anses som lite sannsynlig.

Utsiktene fremover

Omsetningen av boliger på Helgeland har pr. 4. kvartal 2018 vært noe høyere enn sammenlignet med 4. kvartal 2017. Når det gjelder prisutviklingen på omsatte boliger så har denne falt noe. For de to største byene på Helgeland, Mo og Mosjøen, har prisene falt med hhv. -1,3 % i Mo og -2,6 % i Mosjøen. Ser en dette over 12 måneder har prisene økt for disse plassene med hhv. 4,9 % i Mo og 2,6 % i Mosjøen. Gjennomsnittet for Norge har vært en prisoppgang over 12 mnd. på 2,8 %.

12 månedsveksten i privatmarkedet er ved utgangen av kvartalet på 5,6 %. Dette er på samme nivå som kredittveksten i 2017 og Norge som helhet i 2018. Vi forventer moderat markedsvekst og følgelig moderat og sunn utlånsvekst til privatmarkedet i 2019. Utlånsmarginene i dette segmentet er under press, men som følge av rentehevingen, som har full resultateffekt fra desember, vil nettorenten øke.

I bedriftsmarkedet på Helgeland er aktiviteten og investeringsviljen fortsatt høy både i privat og offentlig sektor. 12 månedsveksten i dette segmentet er 4,8 %. Dette er lavere enn i 2017 og skyldes en viss omstrukturering av porteføljen gjennom året. Omstruktureringen vil fortsette i 2019 og BM veksten forventes derfor å bli moderat.

Nivået på provisjonsinntektene er samlet sett tilfredsstillende. Etablerte tiltak og en offensiv salgsorganisasjon gir grunnlag for å forvente at dette vil opprettholdes også i 2019.

Kostnadsnivået er utfordrende. Flere store IT-prosjekter ferdigstilles i løpet av 2019 og vil gi økte avskrivningskostnader. Banken pådrar seg også økte IT-kostnader for å være compliant i forhold til regulatoriske krav innenfor GDPR og PSD2. Det er et kontinuerlig fokus på effektivisering av bankens organisasjon og arbeidsprosesser. Banken har iverksatt et lønnsomhetsprosjekt for å identifisere ytterligere tiltak for å bedre lønnsomheten. Regnskapsmessig effekt av dette vil vi se utover 2019 og 2020, etter hvert som tiltakene implementeres.

Arbeidsledigheten (helt ledige) er fortsatt lav innenfor regionen, med en samlet ledighet på Helgeland på 1,6 % ved utgangen av kvartalet. Nordland fylke hadde en ledighet på 2,0 % og landsgjennomsnittet var 2,3 %. Det forventes at det lave nivået på arbeidsledighet vil vedvare.

Med bakgrunn i de tapene som nå er tatt i 2018 forventes det normaliserte tap i 2019.

Helgeland Sparebank har tilstrekkelig kapital, og banken er rustet til å ta sin del av lønnsom vekst i regionen. Konkurransesituasjonen i personmarkedet utfordrer imidlertid mulighetene i dette segmentet. Aktivitets- og investeringsnivået i en rekke bransjer er fortsatt høyt, og en svak krone er positivt for regionens eksportbedrifter både innen havbruk, industri og turisme

Takk til bankens ansatte, kunder og samarbeidspartnere

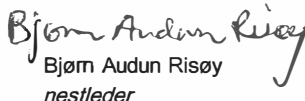
2018 har vært et spesielt år for banken. Styret vil rette en stor takk til alle ansatte for viktig bidrag i året som har gått. Styret vil også takke bankens kunder og gode forretningsforbindelser for den oppslutningen og tillit de har vist banken.

Styret for Helgeland Sparebank

Mo i Rana, 28. februar 2019

Ove Brattbakk
styreleder

Bjørn Audun Risøy
nestleder

Eva Monica Hestvik

Inga Marie Lund

Nils Terje Furunes

Marianne Terese Steinmo

Birgitte Lorentzen
ansattrepr.

Geir Pedersen
ansattrepr.

Hanne Nordgaard
Adm. direktør

Eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

Bankens risikostrategi skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. Strategien beskriver de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter for å sikre eiernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken.

Styringsdokumenter for Helgeland Sparebanks ulike virksomhetsområder konkretiserer styringsmål og rammer. Dette omfatter blant annet bankens samfunnsengasjement, vedtekter, etiske retningslinjer, strategidokument, policydokumenter, budsjett, fullmakter og rammer, rutinebeskrivelser, innsidereglement og egenhandel, overordnet styring operasjonell risiko og retningslinjer for systemer og prosesser som fokuserer på risikovurdering og intern kontroll i banken.

Helgeland Sparebanks røtter er dypt forankret på Helgeland, og banken er levende opptatt av det som skjer i regionen. Derfor har banken en visjon om å være en drivkraft for vekst på Helgeland.

Fordi Helgeland Sparebank er en solid og robust lokal sparebank med sterk markedsposisjon, kan banken bidra aktivt til samfunnsutviklingen. Lovgiver har gitt sparebankene anledning til å gi deler av overskuddet tilbake til lokalsamfunnet i form av gaver til allmennnyttige formål. Sparebankene kan betale utbytte til lokalsamfunnet av den egenkapitalandelen som eies av kundene/samfunnet.

Bosetning og vekst er en forutsetning for bankvirksomhet. Uten livskraftige og attraktive lokalsamfunn blir det vanskelig å rekruttere arbeidskraft til bedrifter og offentlig virksomhet, noe vi trenger for å fremme samfunnsutviklingen. Vi lever derfor i skjebnefellesskap – banken og helgelendingen. Helgeland Sparebanks Gavefond er en del av bankens bidrag til utvikling, optimisme og vekst i bygder og byer på Helgeland. I tillegg til de strategiske og finansielle målsettingene har Helgeland Sparebank valgt å ta sitt miljøansvar på alvor, og har derfor vedtatt en egen miljøstrategi.

Styringsdokumentene bygger blant annet på Norsk anbefaling til eierstyring og selskapsledelse, samt Committee of European Banking Supervisors prinsipper for overordnet styring og kontroll.

Helgeland Sparebank har som ambisjon å følge de nevnte anbefalinger så langt de passer.

I tråd med punkt en i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse følger en redegjørelse for bankens etterlevelse av punktene i anbefalingen.

Forstandskapet er bankens øverste organ og er sammensatt av tre grupper med til sammen 25

medlemmer. Innskyterne velger 9 medlemmer, eierne av egenkapitalbevis 10 medlemmer og de ansatte i banken 6 medlemmer. For å endre vedtektene kreves det at to tredjedeler av forstanderne som er til stede, og minst halvparten av alle forstandere stemmer for forslaget om endring.

Forstandskapet velger bankens styre, som skal påse at banken har god eierstyring og selskapsledelse.

Virksomhet

Helgeland Sparebank er et finanskonsern som består av morbanken samt datterselskaper. Henvisninger til banken og/eller konsernet Helgeland Sparebank i denne artikkelen gjelder konsernet Helgeland Sparebank.

I henhold til vedtektene i Helgeland Sparebank er formålet til virksomheten å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskytere, levere finansielle tjenester til privatpersoner, næringsliv og offentlig sektor og forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Banken kan utføre alle forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at sparebanker kan utføre i henhold til gitte konsesjoner og den til enhver tid gjeldende lovgivning.

Styrets beretning inneholder en beskrivelse av bankens mål og strategier. Helgeland Sparebank har en tre årig strategiperiode med årlig rullering. Det strategiske grunnlaget evalueres av styret og ledelsen minimum årlig, og bankens planer justeres og tilpasses løpende. Bankens strategiske plattform sammenfattes i hovedpunktene visjon, forretningsidé, identitet, strategiske og finansielle mål, samt etiske retningslinjer.

Banken har en kunderettet organisasjon med fokus på personmarked, bedriftsmarked og kapitalmarked som forretningsområder. Dette er supplert med støtteområder og stabsfunksjoner. Bankens organisatoriske struktur er dynamisk og vurderes ut fra endrede behov og rammebetingelser.

Selskapskapital og utbytte

Bankens egenkapital er sammensatt av egenkapitalbeviskapital, overkursfond, grunnfondskapital, fond for urealiserte gevinster, gavefond, utjevningfond, fondsobligasjon og annen egenkapital.

Bankens målsetting er en ren kjernekapitaldekning (konsern) på minimum 15,0 % og en totalkapitaldekning på over 18,0 %.

Bankens utbyttepolitikk:

Helgeland Sparebank sitt mål er å oppnå økonomiske resultater som gir eierne av kapitalen en god og stabil langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Det er en målsetting for banken å likebehandle bankens to eiergrupperinger.

Banken har som målsetting å oppnå en egenkapitalavkastning som er konkurransedyktig i markedet sett i forhold til bankens risikoprofil. Mål for egenkapitalavkastning er minst 10 % (konsern).

Likebehandling av egenkapitalbeviserne

Eierne av egenkapitalbevis skal ha forutsigbare vilkår både med hensyn til likebehandling, avkastning og styringsmessig innflytelse.

Børsnoteringen av egenkapitalbevisene sikrer at banken aksepterer og imøtekommer de markedsvilkår som til enhver tid gjelder i egenkapitalmarkedet og for egenkapitalbevis.

Fri omsettelighet

Vedtektene inneholder ingen begrensninger i omsetteligheten av egenkapitalbevisene.

Sparebankstiftelsen Helgeland eier egenkapitalbevis i Helgeland Sparebank. Stiftelsen skal i henhold til sine vedtekter eie 25 % eller mer av egenkapitalbevisene i Helgeland Sparebank.

Ut over dette er eneste begrensning de lovmessige krav som for tiden fastsetter at ervervelse av egenkapital (10 % eller mer) krever samtykke fra Finanstilsynet.

Forstanderskap

Bankens øverste organ er forstanderskapet (kan sammenlignes med generalforsamling i et AS) som er sammensatt av egenkapitalbevisiere, kunder og ansatte. Forstanderskapet skal se til at banken virker etter sitt formål og i samsvar med lov og vedtekter.

Forstanderskapet har 25 medlemmer og 25 varamedlemmer. Vedtak treffes med alminnelig flertall. Imidlertid krever vedtak om vedtektsendringer 2/3 flertall av de frammøtte og at minst 50 % av forstanderskapets medlemmer stemmer for forslaget.

Valgene skjer i tråd med lov om finansforetak og finanskonsern. Innkalling og referater fra forstanderskapsmøter sendes Oslo Børs.

Valg til forstanderskapet skjer i valgmøter og på valgdag(er). Alle valg skal være avholdt innen utgangen av april, og før konstituerende møte i forstanderskapet. Invitasjon til egenkapitalbevisierens valgmøte med sakliste, påmeldingsskjema og valgkomiteens innstilling sendes samtlige egenkapitalbevisiere fjorten dager før valgmøtet, og annonseres i tillegg i aviser og på bankens hjemmeside. Innskytternes valg kunngjøres ved oppslag i bankens lokaler, avisannonser og på bankens hjemmeside 6 uker før valget.

Valgkomiteen

Bankens valgkomitee forbereder

- de valg som foretas i forstanderskapet
- egenkapitalbevisierens valg til forstanderskapet
- innskytternes valg til forstanderskapet

Forstanderskapets valgkomité foreslår også honorarsatser. Bankens hjemmeside inneholder opplysninger om hvem som sitter i valgkomiteen.

Styrets sammensetning og uavhengighet

Helgeland Sparebanks valgkomité foreslår kandidater til styret i tråd med bestemmelser om sammensetning i lov og vedtekter. Ingen styremedlemmer eller representanter for ledelsen er medlem av valgkomiteen. Styrets leder og nestleder velges i egne valg.

Styret består av fra 6 til 9 medlemmer og inntil 4 varamedlemmer. Styret består nå av 9 faste medlemmer. For tiden er 4 av de faste medlemmene kvinner. Viktige kriterier for styrets medlemmer og sammensetning er kvalifikasjoner, kapasitet, uavhengighet og kjønn. Flertallet av styrets medlemmer skal være uavhengige av bankens ledelse og hovedforretningsforbindelser. Styret foretar en årlig evaluering av medlemmenes uavhengighet og styrets samlede kompetanse. Alle som velges til medlem eller varamedlem til styret må tilfredsstille de krav til egnethet som følger av lovgivningen.

Styrets arbeid

Styret møtes gjennomsnittlig en gang i måneden og arbeider etter oppsatt plan for året. I tillegg til de valgte medlemmene møter administrerende direktør og internrevisor.

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av Helgeland Sparebank og for å føre tilsyn med den daglige ledelse og bankens virksomhet.

Med styrets forvaltningsansvar menes blant annet ansvaret for å organisere banken på en forsvarlig måte, ansvaret for å fastsette planer og budsjetter for banken, ansvaret for å holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og at bankens virksomhet, formuesforvaltning og regnskaper er gjenstand for betryggende kontroll.

Den årlige strategiprosessen med rulling av strategiplanen vektlegges. Her fastsettes overordnede mål og strategier, og på grunnlag av disse utarbeides handlingsplaner og budsjetter. Administrerende direktør forbereder saker som skal behandles av styret, i samarbeid med styrets leder.

Styret har nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg som skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i tråd med lover og forskrifter, samt sikre at banken har

godtgjørelsesordninger som bidrar til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med bankens risiko, samt motvirke for høy risikotaking.

Risikostyring og intern kontroll

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i Helgeland Sparebanks langsiktige verdiskapning.

Banken skal identifisere - analysere - handle - og leve med et akseptabelt risikonivå på bankens viktigste forretningsmessige risikoer. Helgeland sparebank har en målsetning om at bankens risikoprofil skal være moderat.

Risikostyring er knyttet opp mot de viktigste områdene:

- Kreditt
- Marked
- Likviditet
- Operasjonell risiko, herunder HMS, IT, kommunikasjon, marked, compliance og anti hvitvask(AHV)- og terrorfinansiering.

Valg av metode for risikovurdering skal begrunnes i bankens kompleksitet og omfang i de ulike forretningsområder.

Styret i Helgeland Sparebank legger til grunn at bankens skal være godt kapitalisert. Kapitalvurderinger gjennomføres kvartalsvis, og ICAAP gjennomføres en gang pr år. Bankens kapitalstrategi vil være basert på reell risiko i virksomheten supplert med effekt av ulike stress scenarioer.

Ansvar for gjennomføring av bankens risiko, kapitalstyring og kontroll er delt mellom styret, ledelsen og operative enheter. Styret har ansvar for å påse at banken har tilstrekkelig kapital ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Administrerende direktør har ansvaret for bankens samlede risikostyring, herunder utvikling av gode modeller og rammeverk for styring og kontroll. Direktør BM leder bankens kredittutvalg, som påser at kredittsaker er innenfor den enkeltes fullmakt vedtatt av styret. Administrerende direktør er fast medlem av kredittutvalget. Finansdirektør leder bankens finansutvalg, som behandler innlån og tilhørende vurdering innenfor fullmakter vedtatt av styret. Administrerende direktør er fast medlem av finansutvalget.

I bankens ledelse inngår stilling som direktør risikostyring. Direktør risikostyring rapporterer til administrerende direktør. I enkelte definerte saker rapporterer direktør risikostyring direkte til styret.

Avdeling for risikostyring ivaretar funksjoner som compliance ansvar, styring, kontroll og rapportering. Kvantifisering av kapitalbehov i tilknytning til risiko i bankens ulike forretningsområder er en integrert del av styrets strategiarbeid og bedømmelse av risikoområder (ICAAP prosessen).

Alle ledere i Helgeland Sparebank har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget

salgsansvars - fagansvarsområde i tråd med bankens risikoprofil.

Helgeland Sparebank har vedtatt risikostrategi og overordnet styring operasjonell risiko som fastsetter målsettinger, organisering og gjennomføring av internkontrollarbeidet. Her inngår også krav til rapportering av status for bankens risikobilde, kvaliteten i internkontrollen samlet og for complianceområdet, AHV og terrorfinansiering samt GDPR særskilt. I tillegg rapporteres registrerte hendelser samt oppfølging av risikoreduserende tiltak.

Banken har ansatt intern revisor, som på vegne av styret skal vurdere og kontrollere at det er etablert betryggende rutiner for å redusere risiko. Intern revisors kontroll skjer på grunnlag av årlig utarbeidet revisjonsplan.

Bankens etiske retningslinjer omfatter informasjonsplikt for ansatte angående brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter og framgangsmåte for hvordan slik informasjon skal avgis.

Godtgjørelse til styret

Forstandskapet fastsetter bankens honorarsatser. Godtgjørelsen til styret reflekterer styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og kompleksitet. Honoraret til det enkelte styremedlem fremgår av note til regnskapet.

Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret fastsetter godtgjørelse til administrerende direktør og prinsippene for godtgjørelse til ledende ansatte. Banken har per 31.12.18 ingen opsjons- eller bonusavtaler. I note til årsregnskapet framgår oversikt over lønn og ytelser til ledende ansatte.

Banken har etablert rutiner for å sikre etterlevelse av forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Informasjon og kommunikasjon

Helgeland Sparebank er notert på Oslo Børs og melder inn datoer for viktige hendelser som valgmøter, forstanderskapsmøter og offentliggjøring av finansiell informasjon i form av delårsrapporter og årsoppgjør. Informasjon til markedet formidles gjennom åpne investorpresentasjoner ved kvartalsregnskapsrapportering, samt ved børs- og pressemeldinger.

Tilsvarende informasjon legges ut på bankens nettsider.

Overtakelse

Finansforetaksloven setter begrensninger for hvor stor andel av egenkapitalbevisene som kan eies av en eier. Spørsmål om fusjon avgjøres av forstandskapet i de aktuelle sparebankene.

Revisor

Forstandskapet har valgt PriceWaterhouseCoopers som ekstern revisor, og godkjenner dennes godtgjørelse.

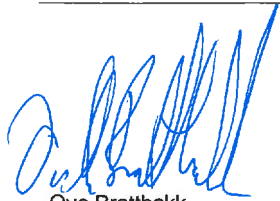
RESULTAT

Morbank		Resultatregnskap	Konsern	
2017	2018	(beløp i mill. kroner)	2018	2017
777	788	Renteinntekter og lignende inntekter (note 5)	957	927
285	298	Rentekostnader og lignende kostnader (note 5)	391	362
492	490	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter (note 4)	566	565
97	100	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester (note 6)	100	97
11	10	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester (note 7)	10	11
86	90	Netto provisjonsinntekter (note 4)	90	86
44	56	Utbytte	6	10
31	50	Netto resultat fra tilknyttede selskaper	50	31
-11	-12	Netto resultat på finansielle instrumenter	-8	-8
64	94	Netto resultat på finansielle instrumenter (note 8)	48	33
8	18	Andre driftsinntekter (note 9)	16	5
269	279	Driftskostnader (note 4,10,11,12, 13,14,15,28,44)	286	275
65	249	Tap på utlån, garantier m.v. (note 4,16)	249	66
316	164	Resultat før skatt	185	348
60	20	Skatt (note 17)	36	75
256	144	Årsresultat (note 18)	149	273
0	0	Minoritetsandel av resultat	0	0
8,9	4,8	Resultat per egenkapitalbevis i kroner (note 18)	5,0	9,5
8,9	4,8	Utvannet resultat per egenkapitalbevis i kroner (note 18)	5,0	9,5
256	144	Årsresultat etter skatt	149	273
		<u>Poster som senere reverseres over resultat:</u>		
66	0	Netto endring i virkelig verdi fin. eiendeler	0	66
-2	0	Skatt på utvidet resultat	0	-2
64	0	Netto utvidet øvrige resultatposter	0	64
320	144	Periodens totalresultat	149	337
0	0	Minoritetsandel av totalresultatet	0	0

BALANSE

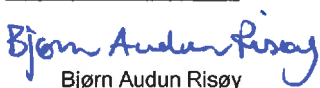
Morbank		Balanse	Konsern	
31.12.17	31.12.18	(beløp i mill. kroner)	31.12.18	31.12.17
EIENDELER				
87	82	Kontanter og fordringer på sentralbanker (note 19,22,27,32)	82	87
1.488	1.170	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (note 20,22)	461	464
19.860	20.289	Utlån til og fordringer på kunder (note 2.1,4,21,22)	27.614	26.453
125	54	Finansielle derivater (note 22,23)	54	125
4.126	4.132	Sertifikater, obligasjoner og aksjer (note 2.2,22,24,25)	4.157	4.176
342	382	Investeringer i tilknyttede selskaper (note 27)	382	342
595	595	Investeringer i datterselskaper (note 26,28)		
11	11	Utsatt skattefordel (note 29)	15	15
66	69	Varige driftsmidler (note 30)	133	141
49	70	Andre eiendeler (note 31)	71	47
26.749	26.854	Sum eiendeler	32.969	31.850
GJELD OG EGENKAPITAL				
250	250	Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid (note 2.2,22,33)	252	252
17.422	17.718	Innskudd fra kunder (note 2.2,4,22,34)	17.248	16.972
5.375	5.058	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (note 2.2,22,23,35)	11.556	10.851
27	22	Finansielle derivater (note 22, 23)	22	27
149	104	Andre forpliktelser (note 12,36)	118	161
300	451	Ansvarlig lånekapital (note 37)	451	300
23.523	23.603	Sum gjeld	29.647	28.563
Egenkapital				
206	207	Eierandelskapital (Note 39)	207	206
971	971	Overkursfond	971	971
659	710	Utjevningsfond	710	659
1.836	1.888	Sum eierandelskapital	1.888	1.836
541	558	Grunnfondskapital	558	541
43	33	Gavefond	33	43
584	591	Sum grunnfondskapital	591	584
424	440	Fond for urealiserte gevinster	440	424
299	299	Fondsobligasjon	299	299
83	33	Annen egenkapital (note 38)	102	142
3.226	3.251	Sum egenkapital ekskl. minoritetsinteresse	3.320	3.285
		Ikke kontrollerende interesse	2	2
3.226	3.251	Sum egenkapital	3.322	3.287
26.749	26.854	Sum gjeld og egenkapital	32.969	31.850

Betingede forpliktelser utenom balansen (note 11)

Ove Brattbakk
styreleder

Styret for Helgeland Sparebank

Mo i Rana, 28. februar 2019

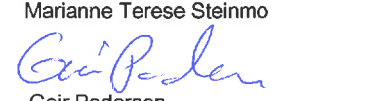

Bjørn Audun Risøy
nestleder

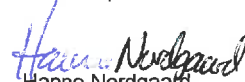

Eva Monica Hestvik

Inga Marie Lund

Nils Terje Furunes

Birgitte Lorentzen
ansattrepr.

Marianne Terese Steinmo

Geir Pedersen
ansattrepr.

Hanne Nordgaard
adm. direktør

ENDRING EGENKAPITAL

Konsern

31.12.17

	Innskutt egenkapital						Opptjent egenkapital					Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds- obliga.	Fond for ureal.gev.	Grunn- fond	Gave- fond	Gave- stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	Ikke kont. Interes.	
Egenkapital 01.01.17	208	971	-4	443	335	516	25	15	575	123	2	3.208
Årsresultat				14	25	24	13	12	84	101		273
Utvidet resultat					64							64
Årets totalresultat	0	0	0	14	89	24	13	12	84	101	0	337
Utbetalt renter FO				-18								-18
Skatt på rente FO mot EK				4								4
Utdelt gaver							-7	-15				-22
Tilbakekjøp FO				-144								-143
Transaksj. med eierne			1									1
Utbetalt utbytte/renter										-80		-80
Egenkapital 31.12.17	208	971	-3	299	424	541	31	12	659	144	2	3.287
Innsk./opptj. egenkap.			1.176								2.111	3.287

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 415 mill. kr

Konsern

31.12.18

	Innskutt egenkapital						Opptjent egenkapital					Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds- obligasj.	Fond for ureal.gev.	Grunn- fond	Gave- fond	Gave- stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	Ikke kont. Interes.	
Egenkapital 01.01.18	208	971	-3	299	424	541	31	12	659	144	2	3.287
Implement. 1.1.18 IFRS 9						-1			-5	4		-2
End. prinsipp verdipapirer					-10	2			7			-1
Årsresultat				12	26	15	5	5	48	38		149
Utvidet resultat					0							0
Årets totalresultat	0	0	0	12	26	15	5	5	48	38	0	149
Utbetalt renter FO				-12								-12
Utdelt gaver							-8	-12				-20
Transaksj. med eierne			1									1
Utbetalt utbytte/overf.gj.										-83		-83
Egenkapital 31.12.18	208	971	-2	299	440	557	28	5	709	103	2	3.322
Innsk./opptj. egenkap.			1.177								2.145	3.322

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 440 mill. kr

ENDRING EGENKAPITAL

Morbank

31.12.17

	Innskutt egenkapital					Opptjent egenkapital					Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds-obligasj.	1)Fond for ureal.gev.	Grunn-fond	Gave-fond	Gave-stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	
Egenkapital 01.01.17	209	971	-4	443	335	516	25	15	575	77	3.163
Resultat				14	24	25	13	12	84	84	256
Årets utvidet resultat					64						64
Årets totalresultat	0	0	0	14	88	25	13	12	84	84	320
Utbetalt rente FO				-14							-14
Utdelt gaver							-7	-15			-22
Tilbakekjøp FO				-144							-144
Transaksjoner med eierne			1								1
Utbetalt utbytte/overf.gjeld										-78	-78
Egenkapital 31.12.17	209	971	-3	299	424	541	31	12	659	83	3.226
Inns./opptj. egenkap.			1.177							2.048	3.226

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 415 mill. kr

Morbank

31.12.18

	Innskutt egenkapital					Opptjent egenkapital					Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK-bev.	Fonds-Obliga.	Fond for ureal.gev.	Grunn-fond	Gave-fond	Gave-stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	
Egenkapital 01.01.18	209	971	-3	299	424	541	31	12	659	83	3.226
Implement. 1.1.18 IFRS 9						-1			-4		-5
End. prinsipp verdipapirer					-10	2			8		0
Resultat				12	26	15	5	5	48	33	144
Årets utvidet resultat					0						0
Totalresultat	0	0	0	12	26	15	5	5	48	33	144
Utbetalt rente FO				-12							-12
Utdelt gaver							-8	-12			-20
Transaksjoner med eierne			1								1
Utbetalt utbytte/renter										-83	-83
Egenkapital 31.12.18	209	971	-2	299	440	557	28	5	711	33	3.251
Inns./opptj. egenkap.			1.178							2.073	3.251

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 440 mill. kr

KONTANTSTRØM

Kontantstrømoppstilling

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18	(beløp i mill. kr.)	31.12.18	31.12.17
-850	-689	Endring utlån til kunder	-1.398	-1.858
701	710	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	898	870
932	278	Endring innskudd kunder	246	799
-170	-178	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-180	-168
-280	15	Endring sertifikater og obligasjoner	15	-527
54	55	Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	55	52
86	89	Provisjonsinnbetaling	90	86
-259	-266	Utbetalinger til drift	-267	-256
-52	-60	Betalt skatt	-72	-65
-30	33	Andre tidsavgrensninger	37	-65
132	-13	A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	-576	-1.132
-32	-9	Investering i varige driftsmidler	-9	-38
0	8	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	8	3
-174	-23	Langsiktige investeringer i aksjer	-23	-21
44	56	Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	7	11
-162	32	B Netto likviditetsendring investering	-17	-45
2.883	2.943	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	5.390	6.078
-2.524	-3.249	Tilbakebetaling – utstedt verdipapir	-4.673	-4.537
-145	0	Tilbakekjøp fondsobligasjon	0	-145
0	150	Opptak ansvarlig lånekapital	150	0
-99	-92	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	-188	-178
-14	-11	Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-11	-14
-78	-83	Utbytte til aksjeeierne	-83	-78
23	-342	C Netto likviditetsendring finansiering	585	1.126
-7	-323	A+B+C Netto endring likvider i perioden	-8	-51
1.582	1.575	Likviditetsendring i periodens start	551	602
1.575	1.252	Likviditetsendring i periodens slutt	543	551
		Likviditetsbeholdning spesifisert		
87	82	Kontanter og fordringer på sentralbanker	82	87
1.488	1.170	Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	461	464
1.575	1.252	Likviditetsbeholdning	543	551

Innholdsfortegnelse:

NOTE 1 – Regnskapsprinsipper	39
NOTE 1.1 - Regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	45
NOTE 2 - Finansiell risikostyring.....	45
NOTE 2.1 - Kredittrisiko	46
NOTE 2.1.1 – Utlån og tapsavsetninger.....	47
NOTE 2.1.2 - Misligholdte (> 3 mnd.) og tapsutsatte engasjement	55
NOTE 2.1.3 - Misligholdte engasjement > 1 mnd.	56
NOTE 2.1.4 - Misligholdte engasjement som ikke er nedskrevet	56
NOTE 2.2 – Likviditetsrisiko	56
NOTE 2.2.1 - Likviditetsrisiko, restløpetid	57
NOTE 2.3 - Markedsrisiko.....	59
NOTE 2.3.1 - Garantiansvar for valutalån	59
NOTE 2.3.2 - Renterisiko, gjenstående tid til renteregulering	60
NOTE 3 - Sensitivitetsanalyse for endring i markedspriser	62
NOTE 4 - Segmentinformasjon	63
NOTE 5 - Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	64
NOTE 5.1 - Renter på enkelte balanseposter (gjennomsnitt rente i %)	64
NOTE 5.2 – Gjennomsnitt volum på enkelte balanseposter	65
NOTE 6 - Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester.....	65
NOTE 7 - Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	65
NOTE 8 - Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	65
NOTE 9 - Andre driftsinntekter.....	66
NOTE 10 – Driftskostnader	66
NOTE 11 - Lønn og sosiale kostnader	66
NOTE 12 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser	66
NOTE 12.1 - Forpliktelse og kostnader pensjonsordninger	67
NOTE 12.2 - Risiko ved endringer i økonomiske forutsetninger	67
NOTE 12.3 - Økonomiske forutsetninger	69
NOTE 12.4 - Pensjonsforpliktelse ytelsesordning	69
NOTE 12.5 - Estimatavvik ytelsesordning	70
NOTE 13 - Netto pensjonskostnad ytelsesordning, innskuddsordning og AFP	70
NOTE 14 - Andre driftskostnader	70
NOTE 15 - Revisjonshonorar og kostnader bistand ekstern revisor.....	70
NOTE 16 - Nedskrivninger på engasjement	71
NOTE 17 – Skattekostnad	71
NOTE 18 - Resultat per egenkapitalbevis	71
NOTE 19 - Kontanter og fordringer på sentralbanker	72
NOTE 20 - Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	72
NOTE 21 - Utlån til og fordringer på kunder	72
NOTE 21.1 - Geografisk fordeling av brutto utlån	73
NOTE 21.2 - Fordeling av brutto utlån mellom personmarked og bedriftsmarked.....	73
NOTE 21.3 - Utlån, garantier og tap fordelt på næring	73
NOTE 21.4 – Engasjement og tapsavsetning fordelt på næring.....	74
NOTE 21.5 - Overførte boliglån til Helgeland Boligkreditt AS (inngår i konsernregnskapet)	75
NOTE 21.6 - Restløpetid Helgeland Boligkreditt AS	76
NOTE 22 – Implementeringseffekter IFRS 9	77
NOTE 22.1 - Finansielle instrumenter fordelt på kategori	78
NOTE 22.2 – Verdipapirgjeld sikring.....	80
NOTE 22.3- Vurdering av virkelig verdi finansielle instrumenter fordelt per nivå.....	80
NOTE 22.4 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter	82
NOTE 23 - Finansielle derivater	83

NOTE 23.1 - Nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser	83
NOTE 24 - Sertifikater, obligasjoner og aksjer	84
NOTE 24.1 - Sertifikater og obligasjoner	84
NOTE 25 - Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	85
NOTE 25.1 - Tilgang og avgang aksjer, andeler og egenkapitalbevis	85
NOTE 26 - Investeringer i datterselskap	86
NOTE 26.1 - Spesifikasjon av årets endringer i datterselskap	86
NOTE 26.2 - Eierandeler i datterselskap	86
NOTE 27 - Tilknyttede selskaper	87
NOTE 27.1 - Spesifikasjon av årets endringer i tilknyttede selskap	87
NOTE 27.2 - Resultatandel fra tilknyttede selskap	88
NOTE 27.3 - Mellomværende og transaksjoner mellom banken og tilknyttede selskap	88
NOTE 27.4 - Strategiske investeringer, ikke betydelig innflytelse	89
NOTE 28 - Nærstående parter	89
NOTE 28.1 - Konserninterne eliminerings / transaksjoner	89
NOTE 28.2 - Tillitsvalgte og ansattes låneforhold	89
NOTE 28.3 - Ledende ansatte	90
NOTE 28.4 - Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte	90
NOTE 28.5 - Styret og kontrollkomite	91
NOTE 28.6 - Forstanderskapet	92
NOTE 29 - Utsatt skattefordel	94
NOTE 30 - Varige driftsmidler	94
NOTE 31 - Andre eiendeler	95
NOTE 32 - Utenlandsk valuta	95
NOTE 33 - Gjeld til kredittinstitusjoner	95
NOTE 34 - Innskudd fra kunder	96
NOTE 34.1 - Innskudd fra kunder fordelt på næring	96
NOTE 34.2 - Innskudd fra kunder, geografisk fordeling	96
NOTE 34.3 - Innskudd fra kunder, ulike innskuddsformer	97
NOTE 35 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	97
NOTE 35.1 - Spesifikasjon av obligasjonslån	97
NOTE 36 - Andre forpliktelser	101
NOTE 36.1 - Ubenyttede trekkfasiliteter	101
NOTE 37 - Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon	102
NOTE 38 - Kapitaldekning	102
NOTE 38.1 - Kapitalstyring	103
NOTE 39 - Egenkapitalbevis	103
NOTE 39.1 - Fordeling av egenkapitalbevis etter antall egenkapitalbevis	103
NOTE 39.2 - Egenkapitalbeviskapital	104
NOTE 39.3 - De 20 største eierne	105
NOTE 39.4 - Egenkapitalbevis eid av bankens tillitsvalgte	106
NOTE 39.5 - Utbytte	108
NOTE 39.6 - Nøkkeltall egenkapitalbevis	108
NOTE 40 - Garantiansvar fordelt på garantitype	108
NOTE 41 - Pantstillelser	109
NOTE 42 - Hendelser etter balansedagen	109
NOTE 43 - Balansen splittet i kortsiktige og langsiktige poster	109
Resultat i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital	116
Øvrige nøkkeltall	117

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1 – Regnskapsprinsipper

Konsern og morbank

Generelt

Morbanken

Helgeland Sparebank har som mål å være en lønnsom og ledende bank på Helgeland. Banken skal selge alle typer finansielle produkter og tjenester, inkludert forsikringer og pensjonsprodukter til privatkunder, små og mellomstore bedrifter, kommuner og institusjoner på Helgeland.

Bankens forretningsadresse er Jernbanegata 15, 8622 Mo i Rana. Hovedkontorfunksjonen er i Mo i Rana. Banken har i tillegg 5 kontorer fordelt over hele Helgeland: Mosjøen, Brønnøysund, Sandnessjøen, Sømna og Korgen.

Helgeland Sparebank sine egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Helgeland Sparebank avlegger konsernregnskapet og selskapsregnskapet i overensstemmelse med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra IFRS tolkningskomité (IFRIC).

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er avlagt basert på historisk kost prinsipp med følgende unntak:

- Finansielle derivater, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat
- Sertifikater, obligasjoner og aksjer, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat
- Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat
- Verdipapirgjeld fastrente, som defineres som sikringsobjekt i verdisikring

For finansielle eiendeler og gjeld benyttes amortisert kost, med unntak av finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi.

Amortisert kost er det beløp som instrumentet ble målt til ved første gangs regnskapsføring (kostpris) med fradrag for renter og betalte avdrag på hovedstol, med tillegg for akkumulert effektiv rente og med fradrag for enhver netto nedskrivning.

Virkelig verdi er den prisen som ville blitt mottatt for å selge en eiendel eller betale for å overføre en forpliktelse mellom uavhengige markedsaktører på måletidspunktet.

Finansielle instrumenter som er sikringsobjekt i en verdisikring balanseføres til amortisert kost med justering for endring i virkelig verdi av sikret risiko. Dette vil ofte være tilnærmet lik virkelig verdi.

Utarbeidelsen av årsregnskapet etter IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av de internasjonale standarder at ledelsen må utøve skjønn. Områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige er beskrevet i note 1.1.

Konsernregnskapet ble vedtatt av selskapets styre 28. februar 2019. Notene er en integrert del av regnskapet.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter morbanken, datterselskaper, herunder underliggende datterselskaper. Regnskapsprinsippene anvendes konsistent ved innarbeiding av eierinteresser i datterselskaper (og tilknyttede selskap) og er basert på de samme rapporteringsperiodene som for morselskapet. På grunn av tidlig regnskapsavleggelse vil banken delvis måtte benytte foreløpige regnskapstall/prognoser fra underliggende selskaper.

Konserninterne transaksjoner og konsernmellomværende, inkludert internfortjeneste og urealisert gevinst og tap, elimineres ved utarbeidelse av konsernregnskapet.

Datterselskaper

Som datterselskaper regnes alle foretak hvor banken, direkte eller gjennom andre datterselskaper har kontroll (dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter). Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og de tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken ikke lenger har kontroll.

Datterselskaper er vurdert til anskaffelseskost i selskapsregnskapet. Nedskrivning foretas når balanseført verdi overstiger eierpostens verdi.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet utøver betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Dette vil normalt være investeringer på mellom 20 og 50 % av selskapenes egenkapital. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden både i konsernregnskapet og i selskapsregnskapet. For regnskapsføring etter egenkapitalmetoden er regnskapet omarbeidet til IFRS.

På kjøpstidspunktet regnskapsføres investeringen til anskaffelseskost. Se for øvrig note 27 som gir utfyllende informasjon om eierposten i Helgeland Invest AS.

Segmentrapportering

Konsernets virksomhet omfatter kun ett strategisk forretningsområde som er organisert og ledet samlet. Konsernet driver tradisjonell bankvirksomhet med formidlingssalg av spare-, plasserings- og forsikringsprodukter. Bankdriften er inndelt i segmentene personmarkedet (PM) og bedriftsmarkedet (BM). Inntekter og utgifter som ikke er direkte allokert til disse segmentene fremkommer som ufordelt.

Geografisk segment er Helgeland, kun en mindre andel er utenfor Helgeland.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt. Konsernet har ingen egen virksomhet i utlandet.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Presentasjon i balanse og resultatregnskap

Utlån

Utlån balanseføres enten som utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner eller kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter og lignende inntekter. Verdiendringer, som skyldes nedskrivninger, føres i resultatet under tap på utlån, garantier m.v.

Verdiendringer på fastrenteutlån, som er valgt målt til virkelig verdi, inngår i resultatet under netto gevinst/tap på finansielle instrumenter, med unntak av boliglån i morbanken som inngår i utvidet resultat.

Sertifikater og obligasjoner

I balanseposten inngår konsernets sertifikater og obligasjoner. All verdiendring og realisert gevinst/tap føres i resultatet under netto resultat på finansielle instrumenter. Renteinntekter av sertifikater og obligasjoner inngår i renteinntekter og lignende inntekter.

Finansielle derivater (eiendeler og gjeld)

I balanseposten inngår finansielle derivater. Verdiendringer knyttet til derivatene føres i resultatregnskapet under netto resultat på finansielle instrumenter.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder.

Forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder er regnskapsført, avhengig av motpart, enten som gjeld til kredittinstitusjoner eller som innskudd fra kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

I balanseposten inngår gjeld ved utstedelse av verdipapirer. Effektiv rente inngår i resultatregnskapet under rentekostnader og lignende kostnader.

Verdipapirgjeld med fast rente er gjenstand for virkelig verdi sikring. Verdiendringer resultatføres under netto resultat på finansielle instrumenter.

Ved førtidig innfrielse eller tilbakekjøp av utstedte obligasjoner føres evt. gevinst / tap på netto resultat på finansielle instrumenter.

Ansvarlig lånekapital

I balanseposten inngår utstedte ansvarlige lån. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader og lignende kostnader.

Fondsobligasjon

I balanseposten inngår utstedte fondsobligasjoner. Fondsobligasjoner er evigvarende og banken har en ensidig rett til å unnlate å betale renter til investorer under gitte vilkår. Fondsobligasjoner tilfredsstiller ikke definisjonen av finansielle forpliktelse i henhold til IAS 32 og er klassifisert som egenkapital. Renter blir ikke presentert som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i annen egenkapital. Skatt renter fondsobligasjon er presentert i resultatet.

Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

(a) Nye og endrede standarder som er tatt i bruk

IFRS 9 finansielle instrumenter

Banken endret 01.01.2018 regnskapsprinsipp for innregning, fraregning, klassifisering og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring fra tidligere IAS 39 til IFRS 9.

IFRS 15 Inntekt fra kontrakter med kunder

Standarden introduserer en ny modell for innregning av inntekter fra kundekontrakter. IFRS 15 erstatter IAS 11 Anleggskontrakter og IAS 18 Driftsinntekter. Standarden har ikke påvirkning for konsernet (ikrafttredelse 1. januar 2018).

(b) Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer i standardene og fortolkninger, er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som konsernet har valgt å ikke tidlig-anvende, er de vesentligste opplyst om nedenfor.

IFRS 16 Leieavtaler

Standarden legger opp til at det ikke lenger skal skilles mellom operasjonell og finansiell leasing, fordi begge typer avtaler overfører bruksretten til en spesifikk eiendel fra utleier til leietaker for en spesifikk periode. For utleier videreføres i all hovedsak regelverket fra IAS18. Standarden gjelder for årsregnskap som starter 1. januar 2019. Standarden har effekt ved at leieavtaler (hovedsakelig kontorlokaler) blir tatt inn i balansen. Se omtale note 14.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

Finansielle instrumenter

IFRS 9 har en mer prinsippbasert tilnærming enn IAS 39 til hvorvidt finansielle eiendeler skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi. Målekategoriene for finansielle eiendeler i IAS 39 (virkelig verdi over resultat, tilgjengelig for salg, hold til forfall og amortisert kost) har blitt erstattet av følgende tre kategorier i IFRS 9; virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat (OCI) og amortisert kost.

Måling av den finansielle eiendelen bestemmes ved førstegangsinnregning av eiendelen. Forretningsmodellen for å holde de finansielle instrumentene vil være avgjørende for valg av kategori. Prinsippene for finansielle forpliktelser er i hovedsak like som i IAS 39, med noen unntak. Dette vedrører blant annet verdiendringer fra egen kredittrisiko, hvor forpliktelsen måles ved bruk av virkelig verdi-opsjon og føres over utvidet resultat (OCI).

Finansielle instrumenter som holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost.

Finansielle eiendeler som både holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for videresalg skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (OCI).

Instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betalinger av renter og hovedstol eller der formålet med å eie instrumentet ikke er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Derivater som benyttes i forbindelse med sikringsbokføring måles etter prinsippene for sikringsbokføring. Note 22 viser

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

implementeringseffekter og note 2.1.1 viser utlån og nedskrivninger iht IFRS 9.

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres når banken blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser.

En finansiell eiendel fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller banken overfører den finansielle eiendelen på en slik måte at risiko- og fortjenestepotensialet ved den finansielle eiendelen i det alt vesentlige blir overført. En finansiell forpliktelse fraregnes når den finansielle forpliktelsen er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Gjeldsinstrumenter som har kontantstrømmer som kun representerer betaling av renter og avdrag og hvor formålet kun er å holde instrumentet for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal føres til amortisert kost. I konsernet er alle innlån og utlån med flytende rente klassifisert til amortisert kost.

I morbankens regnskap er det et unntak knyttet til utlån til personkunder med sikkerhet i bolig. Under IAS 39 ble slike lån klassifisert til amortisert kost, under IFRS 9 er disse utlånene klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat. Dette kommer som en konsekvens av at flere av utlånene på et senere tidspunkt vil selges til bankens heleide boligkreditforetak, dvs.

Eiendeler og gjeld:

- Utlån til flytende rente
- Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder
- Verdipapirgjeld til flytende rente
- Gjeld ansvarlig lån til flytende rente

Utlån til kunder

Utlån til og fordringer på kunder er ved førstegangs måling vurdert til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter. I perioder etter første måling verddivurderes utlån til amortisert kost etter effektiv rentemethode. Lånene blir nedskrevet iht IFRS 9.

Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av fremtidige kontantstrømmer, beregnet over forventet levetid på lånet. Ved nåverdiberegningen benyttes den sist fastsatte effektive renten på lånet eller lånene som nedskrives.

Potensiell eksponering

Ubenyttet trekk, innvilget ikke diskonterte lån og garantier er off balance poster som er presentert i noter. Inntekter er presentert i provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester. Off balance poster inngår i beregningen av forventet tap og presenteres i balansen under andre forpliktelser.

Utstedte finansielle garantier

Kontrakter som medfører at banken må godtgjøre innehaveren for et tap som følge av at en spesifikk debitor unnlater å betale i samsvar med betingelsene i et gjeldsinstrument, klassifiseres som utstedte finansielle garantier. Provisjonsinntekter føres over garantiens løpetid under "Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester". Verdiendringer som følge av kredittengasjementer som er nedskrevet, er bokført under "Nedskrivninger og tap på utlån og garantier". Forventet tap beregnet under IFRS 9 er balanseført under "Andre forpliktelser".

Nedskrivninger på utlån

Reglene i IFRS 9 for nedskrivninger av finansielle eiendeler gjelder for engasjement målt til amortisert kost (Engasjement med flytende rente er definert under denne kategorien) og for engasjementer målt til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat (boliglån til flytende rente i morbanken). Standarden innebærer krav om tapsavsetninger også på nye engasjementer, ved at det skal gjøres en nedskrivning for forventet kredittap som følge av forventet mislighold de nærmeste tolv månedene. Det beregnes forventet tap for alle kunder på kontonivå. I beregningen inngår utlån, garantier, ubenyttede rammer på kreditter og lånetilsagn.

For utlån hvor kreditttrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal det foretas nedskrivning for forventet kredittap over utlånenes løpetid.

Banken har utviklet en modell i samarbeid med flere andre banker. Modellen inneholder makrosenarioer iht IFRS 9 (3 senarioer).

Etter tidligere regler skulle nedskrivninger for tap bare finne sted når det var objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 innregnes tapsavsetningene basert på forventet kredittap.

Det beregnes forventet tap for alle konti. Alle kontoengasjementer legges inn i en av de tre "trinnene" i tapsmodellen, basert på deres risikoendring siden innvilgelse (endring i kredittisiko). For beskrivelse av de enkelte "trinnene" vises det til forklaringer nedenfor. Alle engasjement som ikke allerede på innregningstidspunktet har objektive bevis på tap plasseres ved innregningstidspunktet i trinn 1, og flyttes på et senere tidspunkt til trinn 2; i de tilfellene der det har vært en vesentlig økning i kredittisiko, eller trinn 3; i de tilfeller hvor det er objektive bevis på tap.

Trinn 1: 12 måneders forventet tap.

Her inngår de fleste tilfeller av finansielle eiendeler som er omfattet av den generelle tapsmodellen. Finansielle instrumenter som har tilsvarende kredittisiko (eller bedre) som ved førstegangsinnregning og som derfor ikke er klassifisert under trinn 2 og 3 omfattes av dette trinnet. Det beregnede forventede tapet som avsettes i regnskapet tilsvarer forventet tap fra mislighold de neste 12 månedene.

Trinn 2: Forventet tap i levetiden.

I trinn 2 plasseres finansielle eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittisiko siden førstegangsinnregning. Om et kontoengasjement er vesentlig forverret eller ikke, defineres som en funksjon av sannsynlighet for mislighold (PD) på beregningstidspunktet og innvilgelsestidspunktet. Banken har valgt å definere at eiendeler med lav kredittisiko (operasjonalisert som eiendeler med PD som ikke overstiger 0,75%) forblir i trinn 1. Forventet tap for eiendeler i trinn 2 beregnes over restløpetiden for eiendelen. Følgende hendelser vurderes alltid å ha medført vesentlig økning i kredittisiko:

- Engasjement hvor det foreligger et 30 dagers overtrekk. Dette gjelder overtrekk fra første krone, men eldre enn 30 dager.
- Engasjement hvor det foreligger større overtrekk. Dette gjelder overtrekk fra første dag, der saldo er vesentlig større enn bevilgningen.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

- Engasjement med endrede betalingsforpliktelser eller refinansiering (forbearance).

Trinn 3: Forventet tap i levetiden.

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning og der det foreligger objektive bevis på tap på rapporteringstidspunktet. Forventet tap for eiendeler i trinn 3 beregnes over restløpetiden for eiendelen. Renteinntekter beregnes av eiendelens netto bokførte verdi.

Samme modell benyttes for konsern, morbank og heleid boligkredittforetak, men med forskjellige datodefinsjon når det gjelder første innregning. For konsern og morbank skal kontoens innvilgelsestidspunkt benyttes, mens det for boligkredittforetaket benyttes score ved overførselsdato.

Objektive bevis for tap

Banken har definert at det foreligger objektive bevis for tap i et engasjement hvor det er åpnet konkurs, akkordbehandling eller det er foretatt individuelt vurdert avsetning

Mislighold

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall, eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Dette er i samsvar med bankens rutiner.

Med bakgrunn i gjeldende interne retningslinjer følges engasjement løpende med henblikk på identifisering av mulige tapsutsatte engasjementer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at konsernet vil bli påført tap, er gjenstand for individuell vurdering. Modellen beregner ikke forventet tap på kunde som har individuelt vurdert tapsavsetning.

Oppfølging av misligholdte og konstaterte lån i personmarkedet følges opp av inkassobyrå for inndrivelse.

Misligholdte lån i bedriftsmarkedet følges opp av banken.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte tapsavsetninger, føres mot tapsavsetninger. Konstaterte tap uten dekning i tidligere tapsavsetninger samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger, resultatføres.

Banken har interne rutiner for merking og identifisering av kunder som har fått betalingsutsettelse. En kunde som har fått innvilget betalingslettelse som omfattes av FT's retningslinjer for rapportering, vil være merket i en periode på minimum 2 år.

Modifikasjon

Når de kontraktsregulerte kontantstrømmene fra en finansiell eiendel blir reforhandlet eller på annen måte endret, og reforhandlingen eller endringen ikke fører til fraregning av den finansielle eiendelen, beregnes den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi på nytt og det innregnes en endringsgevinst eller et endringstap i resultatet. Den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi beregnes på nytt som nåverdien av de reforhandlede eller endrede kontraktsregulerte

kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente. Eventuelle påløpte kostnader eller honorarer justerer den endrede finansielle eiendelens balanseførte verdi og nedskrives over den endrede finansielle eiendelens gjenværende levetid.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder bokføres til amortisert kost.

Verdipapirgjeld med flytende rente

Ved førstegangs innregning vurderes gjelden til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter. I perioder etter første måling verddivurderes gjelden til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat

Eiendeler og gjeld:

- Utlån til fastrente
- Derivater utenfor sikring
- Sertifikater, obligasjoner (rentebærende verdipapirer) og aksjer

Utlån til fast rente

Utlån med fast rente blir vurdert til virkelig verdi (FVO). Banken inngår rentederivater for økonomisk å sikre renteeksponeringen i disse utlånene. Bruk av FVO reduserer vesentlig den resultatvolatiliteten som ellers ville ha oppstått som følge av ulik målemetode for utlån og derivater. Virkelig verdi blir beregnet ved å neddiskontere fremtidige kontantstrømmer (renter og avdrag) på lånene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen. Kredittspread på utlån anslås ut fra en helhetsvurdering basert på observerte endringer i markedet.

Derivater utenfor sikring

De avtaler som konsernet har inngått er rente-derivater.

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi.

Sertifikater, obligasjoner og aksjer

Sertifikater, obligasjoner og aksjer er klassifisert til virkelig verdi. Likviditetsreserven er definert til å være investeringer som ikke inngår i en handelsportefølje, men som er omsettelige og kan selges fritt ved behov. Virkelig verdi på børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kurs på balansetidspunktet. For aksjer som ikke er børsnotert og der det ikke er aktivt marked, legges kjente omsetningsverdier til grunn eller siste emisjonskurs. Papirer uten omsetning er verdsatt med utgangspunkt i tilgjengelig regnskapsinformasjon eller lignende.

Finansielle instrumenter sikring

Eiendeler og gjeld:

- Verdipapirgjeld fastrente
- Derivater sikring

Banken og konsernet benytter sikringsbokføring når det gjelder verdipapirgjeld til fastrente. Sikringen dekker renterisiko i obligasjonene. Verdipapirgjeld med fast rente er gjenstand for virkelig verdisikring. Verdiendring resultatføres under netto gevinst/tap på finansielle instrumenter. Ved førtidig innfrielse eller tilbakekjøp av

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

utstedte obligasjoner fores evt. gevinst /tap på netto gevinst/tap på finansielle instrumenter. Banken har som policy å sikre all eksponering. Sikringsinstrumentene sikrer totalbeløpet og har løpetid, volum og fastrente tilsvarende det enkelte fastrentelønet. Det flytende benet i sikringsinstrumentet er avtalt med 3 mnd NIBOR.

IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved å knytte sikringseffektiviteten tettere sammen med risikostyringsaktiviteter, og gir dermed større mulighet for vurdering. Kravet om en sikringseffektivitet på 80 - 125 prosent er fjernet og er erstattet av mer kvalitative krav. Det må blant annet være et økonomisk forhold mellom sikringsinstrumentet og det sikrede elementet, og effekten av kredittrisiko må ikke dominere verdiendringer i sikringsforholdet. I henhold til IFRS 9 er en prospektiv (fremtidsrettet) effektivitetstest tilstrekkelig, mens sikringseffektivitet i henhold til IAS 39 må betraktes både retrospektivt og prospektivt. Ineffektivitet i sikringen, definert som forskjellen mellom verdireguleringen av sikringsinstrumenter og verdjustering av den sikrede risikoen, innregnes i resultatregnskapet etter hvert som det oppstår. For verdipapirgjeld med fast rente benyttes normalt verdisikring. Virkelig verdi av derivatene brukt i sikringsrelasjoner er vist i note 22.2.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)

Eiendeler:

- Boliglån til flytende rente i morbanken

I morbankens regnskap er det et unntak knyttet til utlån til personkunder med sikkerhet i bolig. Under IAS 39 ble slike lån klassifisert til amortisert kost, under IFRS 9 skal utlånene klassifiseres til virkelig verdi over utvidet resultat. Dette kommer som en konsekvens av at utlånene på et senere tidspunkt kan selges til bankens heleide boligkredittforetak.

Renteinntekter og rentekostnader

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av nominelle renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer fratrasket direkte etableringskostnader. Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet. Renteinntekter for finansielle eiendeler i trinn 1 og trinn 2 beregnes ved hjelp av den effektive rentemetoden på den finansielle eiendelens brutto verdi, mens renteinntekter for finansielle eiendeler i trinn 3 beregnes basert på den finansielle eiendelens amortisert kost.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir resultatført i takt med at en tjeneste blir ytt. Her inngår blant annet gebyr fra betalingsformidling og forsikringssalg.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler er balanseført når det kan påvises sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler som er henførbare til eiendelen, og eiendelens kostpris kan estimeres pålitelig. Immaterielle eiendeler er regnskapsført til kostpris.

Utvikling av programvare balanseføres og klassifiseres som immaterielle eiendeler dersom verdien vurderes som vesentlig og eiendelen forventes å ha varig verdi. Ved utvikling av programvare aktiveres bruk av egne ressurser så fremt påløpte utgifter kan måles pålitelig. Utgifter til blant annet forprosjektering, implementering og opplæring kostnadsføres løpende. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over antatt levetid. Avskrivningene påbegynnes på det tidspunktet programvaren er tilgjengelig for bruk i selskapet, slik at programvare under utvikling er oppført til kostpris inntil utvikling er ferdigstilt.

Immaterielle eiendeler med begrenset levetid blir avskrevet, og eventuelle nedskrivningsbehov vurderes.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler og eiendommer verdsettes til historisk kost og avskrives over driftsmiddelets forventete økonomiske levetid. Det stilles krav til at de ulike elementer med ulik levetid skilles ut, og avskrives separat. Ordinære avskrivninger er basert på kostpris og fordelt lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid:

- Bygninger og annen fast eiendom 30 – 40 år
- Maskiner, utstyr, inventar og biler 3 – 10 år

Avskrivningsperiode og - metode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som benyttes samsvarer med de økonomiske realiteter for driftsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi.

Andre eiendeler

Eiendommer holdt for salg består av eiendeler som konsernet har ervervet som ledd i inndrivelse av misligholdte engasjement. Dette er driftsmidler som konsernet ikke har til hensikt å beholde og som skal selges innen ca. 1 år. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi og er ikke gjenstand for avskrivning. Disse eiendommene inngår i andre eiendeler.

Leieavtaler

Konsernet som leietaker

Leiekontrakter hvor det vesentligste av risikoen er på kontraktspartnern, blir klassifisert som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger er klassifisert som en driftskostnad og resultatføres over kontraktperioden. Konsernet har ingen finansielle leieavtaler. IFRS 16 vil gjelde fra 1. januar 2019. Se omtale note 14.

Konsernet som utleier

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid som driftsmidler i balansen. Leieinntektene inntektsføres lineært over leieperioden. Konsernet har ingen finansielle utleieavtaler.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders opprinnelig løpetid.

Avsetninger

En avsetning blir regnskapsført når konsernet har en gjeldende forpliktelse (rettslig eller antatt) som følge av hendelser som har skjedd, det er sannsynlighetsovervekt for at et økonomisk oppgjør

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

som følge av forpliktelsen vil skje, og beløpets størrelse kan beregnes pålitelig. Avsetninger gjennomgås ved hver balansedato og nivået reflekterer det beste estimatet på forpliktelsen.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Konsernet har innskuddsbasert pensjonsordning, det er noen medlemmer igjen i ytelsesbasert pensjonsordning. Se note 12 for nærmere detaljer.

Innskuddsordning

Bankens ansatte ble i 2016 overført fra ytelsesbasert ordning til innskuddspensjon. Innskuddene regnskapsføres og periodiseres som pensjonskostnader. Når det gjelder fordelingen mellom de to ordninger, henvises til egen regnskapsnote.

Ytelsesbasert ordning

De som står igjen i ytelsesordningen er medlemmer som i henhold til gjeldende regler ikke kan overføres.

Konsernets pensjonsforpliktelser er knyttet til ytelsesbaserte kollektive ordninger sikret i livsforsikringsselskap og usikrede ordninger.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser presentert i regnskapet er fremkommet ved beregninger foretatt av aktuar.

Renten på OMF obligasjoner benyttes som diskonteringsrente.

Note 12.2 viser sensitiviteten i beregning av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelsen.

De sikrede og usikrede pensjonsforpliktelsene beregnes som den diskonterte verdien av de fremtidige pensjonsytelser som anses påløpt på balansedagen, sikrede og usikrede, basert på at arbeidstakerne opparbeider sine pensjonsrettigheter jevnt over den yrkesaktive perioden.

Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi og føres netto mot pensjonsforpliktelsene i balansen. Den enkelte pensjonsordning vurderes for seg, men verdien av overfinansiering i en ordning og underfinansiering i andre ordninger nettoføres i balansen såfremt pensjonsmidlene kan overføres mellom ordningene.

Netto pensjonsmidler presenteres i balansen som forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter, mens netto pensjonsforpliktelser presenteres under andre forpliktelser.

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i personalkostander, og består av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede pensjonsforpliktelsen og beregnet avkastning av pensjonsmidlene. Avviket mellom faktisk avkastning og beregnet avkastning føres i utvidet resultat.

Virkning av planendring resultatføres, endringer i estimater føres over utvidet resultat.

Skatter

Utsatt skatt og utsatt skattefordel balanseføres i samsvar med IAS 12 inntektskatt.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/utsatt skattefordel er beregnet med 25 % av netto midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført.

Utsatt skattefordel balanseføres ut fra forventninger om skattepliktig inntekt gjennom inntjening i fremtidige år.

Betalbar skatt i balansen er periodens betalbare skatt knyttet til årets resultat, skatt på formue, samt betalbar skatt knyttet til mottatt konsernbidrag. Skatt på renter fondsobligasjoner er klassifisert som egenkapital. Formueskatt er behandlet som driftskostnad.

Egenkapitalbeviskapital

Egenkapitalen består av eierandelskapital, grunnfondskapital, fond for urealiserte gevinster, annen egenkapital konsern og hybridkapital.

Eierandelskapitalen omfatter innbetalt kapital knyttet til egenkapitalbevis, egne egenkapitalbevis, overkursfond og utjevningsfond. Grunnfondskapitalen omfatter innbetalt og opptjent grunnfondskapital, gavefond og kompensasjonsfond.

I morbanken består fond for urealiserte gevinster av verdøkning på finansielle instrumenter der prinsipp for verdifastsettelse etter IFRS avviker fra prinsipp etter Norsk God Regnskapsskikk.

Annen egenkapital konsern er opptjent egenkapital i datterselskaper og tilknyttede selskaper etter konsernetablering, samt effekten av egenkapitalelimineringer i konsernregnskapet.

Fondsobligasjoner som ikke tilfredsstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32 inngår i egenkapitalen. Påløpte renter renter fondsobligasjoner tilordnes fondsobligasjonskapitalen løpende.

Ved utstedelse av nye egenkapitalbevis eller oppkjøp av annen virksomhet, behandles merkostnader direkte henførbare til utstedelsen av de nye egenkapitalbevisene eller oppkjøpet som en reduksjon av innbetalt kapital.

Årets overskudd tilordnes eierne av egenkapitalbevis og grunnfondet ihht. utbyttepolitikken.

Utbytte på egenkapitalbevis blir klassifisert som egenkapital i perioden frem til utbyttet er besluttet av bankens forstanderskap.

Når utbyttet er besluttet av forstanderskapet blir det tatt ut av egenkapitalen og klassifisert som kortsiktig gjeld frem til utbetaling finner sted.

Når banken eller andre selskaper i konsernet kjøper egenkapitalbevis utstedt av banken, blir det samlede kjøpsvederlaget trukket ut av den totale egenkapitalbeviskapitalen.

Segmenter

Segmentrapportering er inndelt i forhold til hvordan ulike virksomhetsområder rapporteres og følges opp. Banken har to driftssegmenter. Personmarkedet og bedriftsmarkedet inkludert lån som er overført til boligkredittselskapet.

Kontantstrømmer

Kontantstrømoppstillingen (IAS 17) viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Kontanter og kontantekvivalenter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanker.

Sammenlignbarhet

Sammenligningstall er blitt justert der det er ansett nødvendig for at de skal være i overensstemmelse med presentasjonen for innværende år.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Hendelser etter balansedagen

Det opplyses om hendelser etter balansedagen i samsvar med IAS 10. Opplysningene omfatter hendelser som ikke innregnes i konsernets finansregnskap, men som er av en slik art at de er vesentlige for vurdering av virksomheten.

NOTE 1.1 - Regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger

Morbank og konsern

Konsernet utarbeider estimer og forutsetninger som har effekt på de rapporterte balansetallene for neste regnskapsår. Estimer og vurderinger er stadig gjenstand for evaluering og baserer seg på historisk erfaring og andre faktorer, herunder forventninger i forhold til fremtidige hendelser som ansees som rimelige.

Nedskrivning på utlån

Vurdering av nedskrivninger vil delvis baseres på skjønn. Låneporteføljer/garantiforpliktelser overvåkes løpende med hensyn til behov for nedskrivninger/avsetninger for å møte mulige forpliktelser. Nedskrivning/avsetning foretas iht IFRS 9. Se regnskapsprinsipper og note 2.1.1.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse. Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi av finansielle instrumenter er til dels beregnet basert på forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Dette gjelder særlig ved fastsettelse av relevant påslag for kredittrisiko, ved virkelig verdifastsettelse for fastrentepapirer i form av innlån og verdipapirer utstedt av andre. Banken har i slike tilfeller basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med beste skjønn. Slik informasjon vil blant annet være kredittvurderinger utført av ledende markedsaktører.

Tilknyttet selskap

Helgeland Sparebank har en eierposisjon i Helgeland Invest AS (HI) på 48,3 %. Banken har tidlig regnskapsavleggelse og må delvis basere seg på foreløpig prognoser fra HI. Se utfyllende kommentar note 27.

NOTE 2 - Finansiell risikostyring

Konsern og morbank

Risiko og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyring støtter opp under konsernets strategiske utvikling og ambisjoner. Hovedmålsettingen er å sikre realisering av konsernets finansielle og operasjonelle mål. Uansett hvor god risikostyringen er vil det kunne oppstå uventet tap som krever at konsernet har tilstrekkelig egenkapital. Som en del av risikostyringsarbeidet er det for de ulike risikoområdene vurdert behov for tilleggskapital. Vurderingene er underbygget med ulike interne vurderinger og beregningsmodeller. Dette er oppsummert i bankens interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP).

Risikokategorier og definisjoner:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne til å oppfylle sine forpliktelser
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser ved forfall.
- Markedsrisiko: risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser knyttet til aktiviteter og posisjoner i verdipapirer (renter og aksjer) og valuta.
- Operasjonell risiko, herunder compliance og AHV: risiko for direkte eller indirekte tap grunnet svikt i interne rutiner, systemer og prosesser, utilstrekkelig kompetanse, skader på eiendeler, driftsavbrudd, systemfeil, internt eller eksternt bedrageri.

Risikostyringen er sentral i den daglige driften og i styrets løpende arbeid. Risikoen styres primært gjennom policy og retningslinjer, rammer, fullmakter, rapporteringskrav og krav til kompetanse.

Styret fastsetter konsernets kredittstrategi som dekker kredittrisiko, og konsernets finansstrategi som dekker

likviditetsrisiko og markedsrisiko. Banken har kredittutvalg og finansutvalg for styring og oppfølging av risiko i tråd med styringsrammer og fullmakter gitt av styret.

Bankens risikostyringsenhet utgjør fem årsverk. Direktør risikostyring er direkte underlagt adm. direktør og har ansvaret for å overvåke og koordinere den samlede risikostyringen i banken. Direktør risikostyring rapporterer også direkte til styret.

Konsernets internrevisjon utgjør ett årsverk og er direkte underlagt styret. Intern revisor skal vurdere om det er etablert betryggende rutiner på de viktigste områder i banken for å redusere risiko. Styret godkjenner årlig intern revisors instruks og arbeidsplan. Intern revisor kan benytte eksterne tjenester ved behov.

Virksomhetsstyring (corporate governance)

Helgeland Sparebanks prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. God virksomhetsstyring i Helgeland Sparebank omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter. Dette for å sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbevisiere, långivere, kunder, ansatte, styringsorganer, ledelse og samfunnet for øvrig.

Virksomhetsstyringen skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir iverksatt og nådd. Konsernets prinsipper og rammer for intern kontroll og risikostyring er nedfelt i egne styringsdokumenter som årlig gjennomgås av styret. Styringsdokumentene er konsernets

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

interne rammeverk for god styring og kontroll, og policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring.

Styret i Helgeland Sparebank legger vekt på å etterleve prinsippene som er gitt i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse i virksomhetsstyringen.

Helgeland Sparebank har sammenholdt egen policy med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med norsk anbefaling.

Det er i 2018 avholdt 12 styremøter i banken. Oppfølging av strategi, risiko,- og kapitalstyring og lønnsomhet har vært styrets fokusområder.

Styret har utarbeidet en årsplan for sitt arbeid. Det legges vekt på å sikre tilstrekkelig kunnskap og kompetanse blant styrets medlemmer. Det er gjennomført egenevaluering av arbeidsform, kompetanse, prioriteringer og samarbeid mellom styre og ledelse.

NOTE 2.1 - Kredittisiko

Kredittisikoen er konsernets største risiko, og utgjør risikoen for at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser overfor konsernet.

Kredittisikoen, og eksponeringen av denne, styres gjennom kredittstrategi, kredittpolicy, kredittrutiner, og bevilgningsreglement. Kredittpolicy, kredittrutiner og bevilgningsreglement ble revurdert og oppdatert i 2018, og er gjeldende fra 01.01.19. Kredittstrategien er vedtatt for en treårsperiode med årlige vurderinger. Gjeldende strategi fra 01.01.19 ble vedtatt av styret desember 2018.

Konsernets strategi på kredittområdet er utledet fra den overordnede strategien, og inneholder retningslinjer og styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner på porteføljnivå og bransjenivå. Det er satt styringsrammer for fordeling av utlån mellom person- og bedriftsmarkedet, størrelse på engasjement og antall av disse, eksponering innenfor bransjer (konsentrasjonsrisiko) og geografiske begrensninger.

Styringsrammene for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret, og med tillegg av årlig porteføljegjennomganger. Utviklingen i kredittisiko følges opp gjennom regelmessige analyser av misligholdsutviklingen i konkrete bransjer, geografiske områder, låntakeres og potensielle låntakeres evne til å betjene renter og avdrag, samt en vurdering av den sikkerhet som ligger til grunn for kredittengasjementet. For løpende oppfølging av risiko er det definert et sett av aksjoner og handlingsplaner for oppfølging av låntaker, samt rapporter som fremlegges periodisk til styret.

Samlet kapitalbehov for kredittisikoen fremkommer i konsernets ICAAP. Toleransenivå for kredittisiko er definert for utvalgte bransjer og områder. Styringsnivå for bedriftsmarkedsporteføljen er etablert, etterleves og rapporteres periodisk. Stresstester anvendes for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av stort fall i eiendomspriser.

Risikoen i personmarkedsporteføljen har over tid vært lav. Boligprisutviklingen viser at prisøkningen på solgte eneboliger på

Styret har som et ledd i sitt arbeid nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg. Utvalgene skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv intern og ekstern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i samsvar med lover og forskrifter, samt bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Medlemmene i revisjons- og risikoutvalget er Ove Brattbakk (leder), Bjørn Audun Risøy og Eva Monica Hestvik. Medlemmer i godtgjørelsesutvalget er Ove Brattbakk (leder), Bjørn Audun Risøy og Birgitte Lorentzen (ansattrepresentant). Revisjonsutvalget har hatt 9 møter i 2018, risikoutvalget har hatt 4 møter og godtgjørelsesutvalget 2 møter.

En fylldig redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes i eget kapittel i årsrapporten.

Konsern og morbank

Helgeland gjennom 2018 flatet ut eller vært svakt stigende. Med en prisøkning i 2018 på linje med Nord-Norge for øvrig, ligger Helgeland fortsatt langt lavere enn salgspris pr. kvm. enn resten av Nord-Norge og landet.

Risikoen i bedriftsmarkedsporteføljen er moderat. Banken har fra 01.01.18 innført tapsavsetningsmodell for å imøtekomme standard og krav som følger av IFRS 9. Beregningen av tapsavsetninger gjøres i hht. IFRS 9.

Med bakgrunn i tapsregler i IFRS 9 og interne retningslinjer, følges engasjementene løpende med henblikk på identifisering og modellering. Det er stort fokus og regelmessige gjennomganger av god kredittpraksis og kvalitet i kredittarbeidet. Herunder forståelse av god oppfølging og kontroll av kundeporteføljene. Etterlevelse gjennom enkeltsaker sikres gjennom kredittutvalget, ledernes nøkkellkontroller, og arbeidsfordelingen mellom rådgivere og depot. For bedriftsmarkedet sikres styring og overvåking gjennom løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne, og sikkerhetsvurderinger. Dette gjennom både månedlige og kvartalsvise gjennomganger. For overvåking og utvikling i personmarkedsporteføljen foretas kvartalsvise analyser av bonitet på nyinnvilgede lån, og halvårsbasis på totalporteføljen. Risikofordelt utlånsportefølje fordelt på lav (risikoklasse A-D), middels (risikoklasse E-G) og høy risiko (risikoklasse H-k) rapporteres basert på scoremodellene. Risikomigrasjonen rapporteres kvartalsvis som en del av samlet risikorapport til styret.

Tett oppfølging av større bedriftskunder, overvåking av misligholds sannsynlighet i porteføljen, og for konkrete definerte bransjer, er videreført som prioriterte fokusområder. Ved utgangen av 2018 hadde banken 3 (3) engasjement som samlet sett var ut over 10 % av ansvarlig kapital.

Utestående kontraktsmessige beløp av finansielle eiendeler som er konstatert i året men som fremdeles er gjenstand for håndhevsaktiviteter utgjorde 2 mill. kr

NOTE 2.1.1 – Utlån og tapsavsetninger

Nedskrivninger for tap på utlån og utenombalanseposter iht IFRS 9

Se beskrivelse Note 1 regnskapsprinsipper

Forutsetninger i beregningsmodellen

Om et engasjement er «vesentlig forverret» avgjøres ved å sammenligne sannsynlighet for mislighold (PD) på innvilgelsestidspunkt med PD på beregningstidspunkt.

Vurdering av vesentlig forverring tar utgangspunkt i både en relativ økning i PD og den absolutte endringen. Nivået er satt slik at både den relative endringen er vesentlig og at nivået i seg selv ikke er uvesentlig sammenlignet med hva som regnes som lav risiko. I tillegg er det lagt opp til at hvis det er en stor absolutt endring skal det uansett regnes som vesentlig forverret.

Et engasjement som på beregningstidspunkt har en PD høyere enn 0,75 % og samtidig enten har fått dobbelt så høy PD, eller har fått en PD som minst er 5 %-poeng høyere, anses å være vesentlig forverret.

Periodevis forventet tap beregnes som produktet av sannsynlighet for mislighold (PD), eksponering ved mislighold (EAD) og tap gitt mislighold (LGD), og skal være forventningsrett. PD-modellen har vært i bruk og validert i banken siden 2009, mens LGD-modellen er utviklet fra 2017.

Bankens PD-modell gir PD (sannsynlighet for mislighold), på kundenivå, ett år frem i tid. PD modellen gir sannsynlighet for at kunden går i mislighold og vil misligholde alle sine engasjementer. Kundens PD kan derfor benyttes på kontonivå. Bankens har ikke utviklet modeller for å beregne livstids PD. Bankens benytter derfor modeller som beregner sannsynlighet for mislighold de neste 12 månedene (12 måneders PD). Bankens har gjennomført analyser av observert misligholdsrate (defaultrate, DR) som en funksjon av alder på lånet på misligholdstidspunktet. Analysene viser at DR øker noe de første årene etter innvilgelse, for deretter å reduseres. Variasjonen i DR vurderes å være på et slikt nivå at at 12 måneders PD er et rimelig substitutt for livstids PD. Bankens har relativt lite datagrunnlag, og det er dermed knyttet en viss usikkerhet til analysene.

Det har vært mindre justeringer i beregningsmodellen i rapporteringsperioden, dette har ikke gitt vesentlig effekt.

Et engasjement migrerer til ett lavere trinn når vilkårene for den opprinnelige migreringen ikke lenger er tilstede.

Scenarier

Datagrunnlaget inneholder historiske data om den observerte sannsynligheten for mislighold (PD) og tap gitt mislighold (LGD).

Dette vil danne grunnlag for validering av modell LGD når datagrunnlaget er tilstrekkelig. Tre forskjellige scenarier, som påvirker fremskrevet LGD og PD, er utviklet på bakgrunn av historiske data, og makro-variabler.

Gjeldende for alle scenarier er at de er gjeldende fra og med beregningsdato, altså at vi på beregningstidspunkt befinner oss i den første scenarioperioden. Dette er gjort for at scenarioene skal ha effekt på hele beregningen, også trinn 1 og 3.

Senariobeskrivelser

Bakgrunn for fastsettelse av scenarioene er en helhetsvurdering av flere makrovariabler og andre faktorer. av effekter på totalnivået for PD som er grunnlag for eventuelle justeringer av scenarier.

Det er definert 3 scenarier:

Realistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer forventet fremtidig økonomisk vekst de neste 5 år. Realistisk scenario er et scenario som er sammenlignbart med ICAAP scenarioet Base case.

Optimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en høykonjunktur med sterk økonomisk vekst. I år 5 konvergerer scenarioet mot en likevekt med realistisk scenario.

Pessimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en nedgangskonjunktur med svak økonomisk vekst. Pessimistisk scenario vil kunne representere en nedgangskonjunktur basert på en 25 års syklus, men som vil være en god del mildere enn kredittkrisen tidlig på 90 tallet. I år 5 konvergerer scenarioet mot en likevekt med realistisk scenario.»

Realistisk scenario

Global økonomi: Det forventes en stabil og moderat global økonomisk vekst de neste 5 år.

Nasjonal økonomi: Det forventes en stabil vekst i norsk økonomi de neste 5 årene.

Regional økonomi: Den regionale økonomiske veksten de neste 5 år forventes å ligge på nivå med resten av landet.

Optimistisk scenario

Global økonomi: Det forventes en positiv utvikling og sterk økonomisk vekst de neste 5 år.

Nasjonal økonomi: Oljepriser vil stige og Norsk økonomi vil oppleve en sterk økonomisk vekst.

Regional økonomi: Den regionale økonomiske veksten, forventes å ligge på nivå med resten av landet.

Pessimistisk scenario

Global økonomi: Det forventes at veksten i de fremvoksende markedene vil avta. Økt proteksjonisme vil skape handelsbarrierer og den globale økonomiske veksten vil avta.

Nasjonal økonomi: Oljepriser synker og sammen med svak økonomisk utvikling hos våre viktigste handelspartnere, vil dette medføre en svak utvikling og vekst i norsk økonomi.

Regional økonomi: Den regionale økonomiske veksten, forventes å ligge på nivå med resten av landet.

Sensitivitetsvurderinger av sentrale forutsetninger

Modellen påvirkes av flere parametere, og har en sensitivitet opp mot 35 % mot enkeltvariable, om vi justerer parameter for BM og PM samtidig. Ser vi på kun ett av segmentene for seg, er sensitiviteten på det meste ca 20 %. Sensitivitetene over er beregnet på den delen av porteføljen, hvor modellen har direkte resultatpåvirkning, altså ekskludert individuelt nedskrevne engasjementer.

Sentrale parametere med høy sensitivitet vil bli nøye fulgt opp og validert, da det er viktig at disse er så korrekte som mulige.

Modellen er mest sensitiv mot parametere for LGD.

Morbank				Konsern			
31.12.18				31.12.18			
Tapsavsetninger på utlån i trinn 1 og trinn 2	Base scenario	Effekt av scenarioer	Effekt av macroscenarier på beregnet tap	Tapsavsetninger på utlån i trinn 1 og trinn 2	Base scenario	Effekt av scenarioer	
78	66	12	Tapsavsetninger under IFRS 9	80	67	13	

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Brutto utlån bedriftsmarked og personmarked

Konsern

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	21.998	3.336	317	25.651
Nye lån/kreditter/garantier	7.604	1.186	103	8.893
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.785	1.524	0	-261
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-209		212	3
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-249	175	-74
			0	
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		40	-47	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	32		-36	-4
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	978	-995	0	-17
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-5.624	-801	-84	-6.509
			0	
Andre endringer i perioden	-182	-702	-1	-885
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	22.812	3.338	638	26.789
IB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	2.688	260	6	2.954
UB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	2.702	290	15	3.007

Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.

Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.

Morbank

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	15.916	2.777	316	19.009
Nye lån/kreditter/garantier	5.746	926	108	6.780
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.471	1.220	0	-251
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-208		211	3
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-245	172	-73
			0	
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		40	-47	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	32		-36	-4
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	798	-807	0	-9
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-4.631	-660	-84	-5.375
			0	0
Andre endringer i perioden	-412	-196	-2	-610
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	15.770	3.054	638	19.463
IB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	2.240	258	6	2.504
UB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	2.228	290	15	2.533

Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.

Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Nedskrivning utlån bedriftsmarked og personmarked

Konsern

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Ubenyttet kreditt og finansielle garantier, beløp per trinn	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.18	20	55	86	161
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	7	16	81	104
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-5	25		20
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-2		53	51
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-19	90	71
				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		1	-9	-8
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	0		-3	-2
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	1	-12		-10
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-3	-4	-7	-15
				0
Andre endringer i perioden	-2	2	14	15
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	17	63	305	386

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

Morbank

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Ubenyttet kreditt og finansielle garantier, beløp per trinn	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.18	19	55	86	160
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	7	16	81	104
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-5	25		20
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-2		53	51
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-19	89	70
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		1	-9	-8
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	0		-3	-2
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	1	-12		-10
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-3	-4	-7	-15
				0
Andre endringer i perioden	-2	2	14	15
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	17	64	304	385

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Brutto utlån bedriftsmarked

Konsern

Bedriftsmarked	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån				
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	7.274	1.399	209	8.882
Nye lån/kreditter/garantier	2.476	503	91	3.070
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.038	804	0	-234
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-194		193	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-240	167	-73
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		31	-38	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	7		-10	-3
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	391	-385		6
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-1.691	-229	-43	-1.963
Andre endringer i perioden	-336	-39	-1	-376
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	6.889	1.844	568	9.301
UB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	1.641	259	16	1.916
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.				
Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.				

Morbank

Bedriftsmarked	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)				
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	7.191	1.382	209	8.782
Nye lån/kreditter/garantier	2.460	494	91	3.045
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-1.027	792	0	-235
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-194		193	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-240	168	-72
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		31	-38	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	7		-10	-3
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	387	-381	0	6
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-1.656	-225	-43	-1.924
			0	
Andre endringer i perioden	-285	-39	-2	-326
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	6.883	1.814	568	9.265
UB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	1.629	268	16	1.913
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.				
Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.				

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Nedskrivninger bedriftsmarked

Konsern

Bedriftsmarked	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Ubenyttet kreditt og finansielle garantier, beløp per trinn	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.18	19	51	61	131
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	7	15	77	99
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-5	22		17
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-2	1	59	58
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-19	92	73
				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		1	-8	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	1		-2	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	1	-10		-9
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-3	-3	-12	-18
				0
Andre endringer i perioden	-2	2	25	26
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	16	60	292	368

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

Morbank

Bedriftsmarked	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Ubenyttet kreditt og finansielle garantier, beløp per trinn	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.18	19	51	61	131
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	7	15	77	99
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-5	22		17
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-2	1	59	58
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-19	92	73
				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		1	-8	-7
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	1		-2	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	1	-10		-9
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-3	-3	-12	-18
				0
Andre endringer i perioden	-2	2	24	25
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	16	60	291	367

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Brutto utlån personmarked

Konsern

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)				
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	14.724	1.937	108	16.769
Nye lån/kreditter/garantier	5.128	683	12	5.823
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-747	720		-27
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-15		19	4
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-9	8	-1
			0	
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		9	-9	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	25		-26	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	587	-610	0	-23
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-3.933	-572	-41	-4.546
			0	
Andre endringer i perioden	154	-664	0	-510
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	15.923	1.494	71	17.488
UB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	1.061	31	-	1.092
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.				
Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.				

Morbank

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Men forventet tap over 12 måneder	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Med forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Brutto utlån (eks. fastrente utlån)				
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 01.01.18	8.725	1.395	107	10.227
Nye lån/kreditter/garantier	3.286	432	17	3.735
Overgang fra trinn 1 til trinn 2	-444	428		-16
Overgang fra trinn 1 til trinn 3	-14		18	4
Overgang fra trinn 2 til trinn 3		-5	5	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2		9	-9	0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1	25		-26	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1	411	-426		-15
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)	-2.975	-435	-41	-3.451
			0	0
Andre endringer i perioden	-126	-158	0	-284
Brutto utlån (eks. fastrente utlån) pr. 31.12.18	8.888	1.240	71	10.199
UB ubenyttet kreditt og finansielle garantier - beløp per trinn	599	22	-	621
Overgang mellom trinn inneholder endring av utlån fra begynnelsen til slutten av perioden.				
Utlån fastrente, som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat, inngår ikke.				

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Nedskrivninger personmarked

Konsern

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Tapsavsetninger brutto utlån og utenombalanseposter	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.18	1	6	20	27
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	1	2	3	6
Overgang fra trinn 1 til trinn 2		2		2
Overgang fra trinn 1 til trinn 3			1	1
Overgang fra trinn 2 til trinn 3				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1			-1	-1
Overgang fra trinn 2 til trinn 1		-1		-1
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)		-2	-6	-8
				0
Andre endringer i perioden			-8	-8
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	2	7	9	18

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

Morbank

Personmarkedet	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
Tapsavsetninger brutto utlån og utenombalanseposter	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt
Tapavsetning pr. 01.01.18	1	5	15	21
Nye eller økte lån/kreditter/garantier	1	1	3	5
Overgang fra trinn 1 til trinn 2		1		1
Overgang fra trinn 1 til trinn 3			1	1
Overgang fra trinn 2 til trinn 3				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 2				0
Overgang fra trinn 3 til trinn 1				0
Overgang fra trinn 2 til trinn 1		-1		-1
Redusert portefølje (salg/konstatering/mv)		-2	-6	-8
				0
Andre endringer i perioden			-1	-1
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	2	4	12	18

Overgang mellom trinn inneholder endring av nedskrivning fra begynnelsen til slutten av perioden.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Risikoklassifiseringen

Risikoklassifiseringen er en integrert del av konsernets saksgangssystem. Systemet muliggjør en overvåkning av risikoutviklingen i utlånsporteføljen. Risikoklassifiseringsmodellen som benyttes for både person og for bedriftskunder er utviklet i samarbeid med flere andre banker. Klassifiseringssystemet er tatt i bruk for hele kundemassen i 2009. For bedriftskunder beregnes en misligholdssannsynlighet/score basert på en rekke parameter som bransje, betalingsanmerkninger og revisjonsanmerkninger. For personkunder beregnes misligholdssannsynlighet/score basert på purreinger, overtrekk, forhold utlån/innskudd m.v. Porteføljen klassifiseres månedlig og kundene gis score fra A til K, der A er lavest risiko og K er høyest risiko. For personkunder foretas i tillegg søknadsscore i forbindelse med nye lånesaker. På bedriftsmarkedet er lav og middels risiko redusert mens det er økning i høy risiko og misligholdte lån, samtidig har nedskrivninger redusert netto misligholdte og tapsutsatte engasjement. Se note 2.1.2. For personmarkedet er det liten endring fra 2017 til 2018.

Morbank					Konsern			
31.12.18					31.12.18			
Brutto utlån	Garantier	Potensiell ekspos- nering	Sum ekspos- nering		Brutto utlån	Garantier	Potensiell ekspos- nering	Sum ekspos- nering
Bedriftsmarked:								
4.481	256	1.052	5.789	Lav risiko	4.534	256	1.059	5.849
2.584	131	266	2.980	Middels risiko	2.612	131	266	3.009
1.899	69	151	2.120	Høy risiko	1.900	70	151	2.120
300	0	0	300	Mislighold > 1 måneder	300		0	300
9.264	457	1.468	11.189	Sum bedriftsmarked	9.346	457	1.476	11.279
Personmarked:								
9.291	14	564	9.870	Lav risiko	15.517	14	1.022	16.552
1.744	0	29	1.773	Middels risiko	2.699	0	37	2.735
280	0	0	280	Høy risiko	344	0	1	345
89	0	0	89	Mislighold > 1 måneder	89	0	0	89
11.405	14	593	12.013	Sum personmarked	18.649	14	1.060	19.723
20.669	471	2.062	23.201	Sum totalt	27.995	471	2.536	31.002

Morbank					Konsern			
31.12.17					31.12.17			
Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Sum eksponering		Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Sum eksponering
Bedriftsmarked:								
4.467	322	1.039	5.828	Lav risiko	4.555	322	1.046	5.923
2.858	143	239	3.240	Middels risiko	2.864	143	240	3.247
1.328	23	77	1.428	Høy risiko	1.334	23	77	1.434
198	3	3	204	Mislighold > 1 måneder	198	3	3	204
8.851	491	1.358	10.700	Sum bedriftsmarked	8.951	491	1.365	10.808
Personmarked:								
8.854	14	540	9.408	Lav risiko	14.572	14	980	15.567
1.854	0	38	1.892	Middels risiko	2.576	0	41	2.618
320	0	4	324	Høy risiko	408	0	4	413
133	0	2	135	Mislighold > 1 måneder	104	0	2	105
11.161	14	584	11.759	Sum personmarked	17.660	14	1.027	18.701
20.012	505	1.942	22.459	Sum totalt	26.611	505	2.392	29.509

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Utlån til kunder fordelt etter intern rating

Morbank					Konsern			
31.12.18					31.12.18			
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum	Utlån fordelt på risikoklasse og trinn	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
12.567	0	0	12.567	Lav risiko	18.937	0	0	18.937
2.671	1.639	18	4.328	Middels risiko	3.385	1.815	18	5.218
533	1.415	620	2.568	Høy risiko	490	1.523	620	2.633
15.771	3.054	638	19.463	Brutto utlån (ekskl. fastrente utlån)	22.812	3.338	638	26.788

NOTE 2.1.2 – Sentralbanker og kredittinstitusjoner

Sentralbanker og kredittinstitusjoner

"For balansepostene fordring på sentralbanker og, utlån og fordringer på kredittinstitusjoner har banken benyttet seg av unntaket for lav kredittrisiko. Bankens "Kontanter og fordringer på sentralbanker" er utelukkende mot Norges Bank. Norges Bank er ratet Aaa hos Moodys og AAA/A-1+ fra S&P og oppfyller dermed standarden presumpsjon om lav kredittrisiko. Bankens "Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner" er utelukkende mot banker med kredittrating og som oppfyller standardens presumpsjon om lav kredittrisiko og banken har vurdert at dette sammenholdt med LGD og lav eksponering til å gi uvesentlige tapsavsetninger. Banken har følgelig ikke foretatt tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner fordelt etter ekstern rating

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
1 126	866	Ekstern rating S&P. AA-/A-1+	148	100
187	123	Ekstern rating S&P. A+/A-1+	132	189
95	121	Ekstern rating S&P. A/A-1	121	95
80	60	Uratet	60	80
1 488	1 170	Sum	461	464

Sertifikater og obligasjoner: Klassifisering av utstedere etter sektor

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
100	273	Stat	300	150
2 156	2 078	Kommune	2 078	2 156
1 353	1 315	Kredittforetak	1 313	1 353
150	63	Bank	63	150
45	45	Øvrig	45	45
3 804	3 774	Sum	3 799	3 854

Sertifikater og obligasjoner: Klassifisering av utstedere etter rating

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
2 229	2 416	AAA	2 441	2 279
1 370	1 250	AA-/AA/AA+	1 250	1 370
108	60	A+/A	60	108
79	43	BBB-/BBB/BBB+	43	79
19	5	BBB-/BBB/BBB+	5	19
3 804	3 774	Sum	3 799	3 854

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 2.1.3 - Misligholdte (> 3 mnd.) og tapsutsatte engasjement

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
132	305	Misligholdte utlån og garantier over 3 måneder	305	132
	-115	Trinn 3 nedskrivninger	-115	
-14		Individuelle nedskrivninger (2017)		-14
118	190	Sum netto misligholdte utlån og garantier	190	118
111	333	Øvrige tapsutsatte, ikke misligholdte utlån og garantier	333	111
	-190	Trinn 3 nedskrivninger	-190	
-46		Individuelle nedskrivninger (2017)		-46
65	143	Sum netto tapsutsatte, ikke misligholdte utlån og garantier	143	65
183	333	Sum netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	333	183
0,9 %	1,6 %	I prosent av brutto utlån	1,2 %	0,7 %

NOTE 2.1.3 - Misligholdte engasjement > 1 mnd.

2018				2017		
Intervall	Personmarked	Bedriftsmarked	Sum	Personmarked	Bedriftsmarked	Sum
Sum 1-3 måneder >1)	47	37	84	52	155	207
3-6 måneder	17	29	46	15	27	42
6-12 måneder	5	208	213	5	50	55
Over 12 måneder	20	26	46	18	17	35
Sum >3 måneder	42	263	305	38	94	132
Sum brutto mislighold	89	300	389	90	249	339

NOTE 2.1.4 - Misligholdte engasjement som ikke er nedskrevet

<i>Konsern og morbank</i>		
Intervall	31.12.18	31.12.17
Sum 1-3 måneder	82	207
3-6 måneder	45	35
6-12 måneder	99	50
Over 12 måneder	16	23
Sum > 3 måneder	160	108
Sum forfalte fordringer som ikke er nedskrevet	242	315

NOTE 2.2 – Likviditetsrisiko

<i>Konsern og morbank</i>	
Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring som angir hensikt, styringsmål og risikotoleranse for styring av likviditetsrisiko. Strategien har som hovedformål å sørge for at konsernet har en forsvarlig likviditetsstyring som bidrar til å sikre konsernets evne til å innfri sine betalingsforpliktelser. Likviditetsstrategien gjennomgås årlig av styret. Det har vært lagt særlig vekt på likviditetsrisiko og nye regulatoriske krav til likviditetsstyring i banker, som blir implementert gradvis i likviditetsstyringen. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.	I styringen av konsernets likviditetsrisiko anvendes målkrav for likviditetsindikator1, langsiktig finansieringsgrad, innskuddsdekning og krav til likviditetsbufferkapital, LCR. Styret har fastsatt at andel langsiktige innlån i % av samlede innlån skal utgjøre minst 70 %. Per 31.12.18 var andel langsiktig finansiering 92,2 %, som er godt over målkravet. For å begrense konsernets likviditetsrisiko har banken likviditetsreserver i form av kontanter, innskudd i Norges Bank og andre banker, likvide egenkapitalinstrumenter, plasseringer i pengemarkedsfond, rentebærende verdipapirer, samt ubenyttede trekkrettigheter. Det er fastsatt minstekrav til nivå på likviditetsbufferne i konsernets likviditetsstrategi. Konsernet har de

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

siste årene gradvis økt både kvaliteten og nivået på likviditetsbufferne. Konsernets samlede likviditetsbufferkapital vurderes å være tilfredsstillende.

Hovedtyngden av konsernets likviditetsreserver i form av rentebærende verdipapirer er plassert i obligasjoner med fortrinnsrett, stats- og kommune- obligasjoner. Samlet durasjon på renteporteføljen er 2,0 år. Konsernets samlede likviditetsreserver (kontanter, bankinnskudd og rentebærende verdipapirer) utgjør 4,3 mrd. kr. eller 13,2 % av konsernets forvaltningskapital.

Innskuddsdekningen er en viktig parameter for oppfølging av likviditetsrisiko, det vil si hvor stor andel av utlån til kunder som er

dekket ved innskudd fra kunder. Styret har fastsatt minstekrav til innskuddsdekning, og dette kravet var innfridd gjennom hele 2017. Helgeland Boligkreditt AS er en viktig finansieringskilde og tilrettelegging av godkjente boliglån for overføring til bankens boligkredittforetak har høy oppmerksomhet. Pr. utgangen av 2018 utgjør obligasjoner med fortrinnsrett i konsernet 6,5 (5,5) mrd. kr.

Helgeland Sparebank er ratet av Moody's. Bankens rating er A3 med "stable outlook". Obligasjoner utstedt av Helgeland Boligkreditt AS ratet hos Moody's har rating Aaa.

NOTE 2.2.1 - Likviditetsrisiko, restløpetid

					Konsern 31.12.18
	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	265	0	265
Innskudd fra kunder og gjeld	17.251	175	0	0	17.426
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	54	865	10.186	711	11.816
Ansvarlig lån	0	0	0	892	892
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	13	34	100	0	147
Sum utbetalinger	17.318	1.074	10.551	1.603	30.546
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	466	0	0	0	466
Utlån og fordringer på kunder	2.642	46	2.152	25.013	29.853
Sertifikater og obligasjoner	297	971	2.414	118	3.800
Sum innbetalinger	3.405	1.017	4.566	25.131	34.119
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)		60	107		167

Lånetilsagn pr. 31.12. var ikke vesentlig i forhold til utlånsmassen, og er derfor ikke innarbeidet

					Konsern 31.12.17
	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	270	0	270
Innskudd fra kunder og gjeld	16.950	174	0	0	17.124
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	216	872	10.238	0	11.326
Ansvarlig lån	0	0	304	378	682
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	11	34	97	0	142
Sum utbetalinger	17.177	1.080	10.909	378	29.544
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	466	0	0	0	466
Utlån og fordringer på kunder	3.155	991	5.611	18.461	28.218
Sertifikater og obligasjoner	873	726	2.264	80	3.943
Sum innbetalinger	4.494	1.717	7.875	18.541	32.627
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)		70	134		204

Banken gjennomfører stresstester for konsernet og har styrevedtatte rammer for risikotoleranse. Lånetilsagn pr. 31.12. var ikke vesentlig i forhold til utlånsmassen, og er derfor ikke innarbeidet.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

31.12.18

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner			265		265
Innskudd fra kunder og gjeld	17.704	174			17.878
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer		620	4.598		5.218
Ansvarlig lån				892	892
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	13	34	100		147
Sum utbetalinger	17.717	828	4.963	892	24.400
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	457		732		1.189
Utlån og fordringer på kunder	2.642	41	1.152	18.434	22.269
Sertifikater og obligasjoner	272	971	2.414	118	3.775
Sum innbetalinger	3.371	1.012	4.298	18.552	27.233

1) Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer) 60 107 167

Morbank

31.12.17

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	270	0	270
Innskudd fra kunder og gjeld	17.418	174	0	0	17.592
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	196	872	4.479	0	5.675
Ansvarlig lån	0	0	304	378	682
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	11	34	97	0	142
Sum utbetalinger	17.625	1.080	5.150	378	24.233
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	467	0	1.042	0	1.509
Utlån og fordringer på kunder	3.098	820	3.801	13.869	21.588
Sertifikater og obligasjoner	823	726	2.264	80	3.893
Sum innbetalinger	4.388	1.546	7.107	13.949	26.990

1) Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer) 70 134 204

Ubenyttede trekkfasiliteter

Morbank

Konsern

31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
Eiendeler:				
1.999	2.062	Ubenyttede trekkrettigheter kunder	2.536	2.449
505	471	Garantier	471	505
476	791	Ubenyttet trekk Helgeland Boligkreditt AS		
2.980	3.324	Sum ubenyttet trekk	3.007	2.954
Gjeld:				
300	300	Kortsiktig trekkfasilitet, 1år	300	300
300	300	Sum gjeld	300	300
50	50	Overskuddslikviditet i Norges Bank	50	50
350	350	Sum gjeld inklusive overskuddslikviditet	350	350

Garantiansvar fremkommer i note 40.

Match og mismatch mellom forfall og rentesats på eiendeler og gjeld er svært viktig for styringen av risiko. Det er uvanlig at banker har perfekt match, siden utførte forretninger ofte er av usikker karakter og av mange ulike typer. En ikke matchet posisjon kan potensielt skape fortjeneste, men kan også øke risikoen for tap. Forfall på eiendeler og gjeld, og evnen til å erstatte disse til en akseptabel kostnad, er en viktig faktor for å bestemme konsernets likviditet og dets eksponering overfor renteendringer.

Likviditetsbehov for å kunne møte krav om oppgjør knyttet til garantier og remburser er betydelig lavere enn størrelsen på selve forpliktelsen fordi konsernet generelt ikke forventer at tredjepart vil trekke ut likviditet under garantien. De totale utestående kontraktsfestede forpliktelser, om å øke kreditter representerer ikke nødvendigvis fremtidige krav til likvide midler, siden mange av disse forpliktelsene vil forfalle eller utgå uten å bli fundet.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 2.3 - Markedsrisiko

Konsern og morbank

Styret har vedtatt en markedsrisikostrategi som fastsetter rammer og overordnet mål for konsernets markedsrisikotoleranse, samt rammer for rente-, kredittspread og aksjepriserisiko. Strategien revideres årlig. Konsernet har ingen aktive handelsporteføljer innenfor renter, aksjer eller valuta.

Renterisiko

Renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på rentebærende verdipapirer og innlån (sertifikater og obligasjoner), samt ved bruk av rentebytteavtaler (renteswapper) for å redusere renterisiko knyttet til fastrente.

Styret har fastsatt ramme for konsernets samlede renterisiko, og renterisikoen er vurdert til å være lav.

Banken har en relativt konservativ strategi for plasseringer i rentebærende verdipapirer, hvor hovedformålet er å sikre tilfredsstillende likviditetsreserver for banken.

Aksjerisiko

Bankens posisjoner i aksjer er i hovedsak strategisk motivert gjennom investeringer i aksjer i datterselskaper, produktselskaper og et lokalt investeringsselskap. Markedsrisikoen knyttet til disse aksjeinvesteringene anses å være moderat.

Sensitivitetsanalyse markedsrisiko

Rentebærende verdipapirer - kredittspreadrisiko er risikoen knyttet til verdipapirene i renteporteføljen, porteføljens durasjon og utstedernes kredittverdighet. Konsernets kredittspreadrisiko beregnes som kredittrisiko ved spreadutgang på 100 basispunkter.

Aksjer - det er fastsatt rammer for konsernets samlede aksjerisiko beregnet ut fra eksponering, risikospredning og markedslikviditet. Ved beregning av risikoeksponering baseres beregningen på et

generelt fall i aksjeverdien på 30 %. I tillegg gjøres påslag for risikospredning og markedslikviditet.

Banken uttrykker markedsrisikoen som risikojustert kapital.

Beregnet markedsrisiko er innenfor fastsatte rammer og totalramme for markedsrisiko er tatt inn som kapitalbehov i konsernets ICAAP.

Banken har en stor eierpost i Helgeland Invest AS. Eierposten vil være utsatt for verdissingninger avhengig av resultatene i underliggende selskaper. Eierskapet påfører derved banken en eierrisiko.

Den totale renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom en samlet vurdering av rentebærende balanseposter, samt ved bruk av rentebytteavtaler (3 mnd.).

Styret har fastsatt en ramme på 20 mill. kr for samlet renterisiko i og utenfor balansen, målt ved den resultatpåvirkning som en endring av rentenivået på 2 prosentpoeng gir. Eksponering har, med unntak av en kort periode, vært innenfor ramme i 2018.

Kredittspreadrisiko

Banken påtar seg kredittspreadrisiko, i første rekke gjennom forvaltning av rentebærende verdipapirer i bankens likviditetsportefølje. Porteføljen består i hovedsak av verdipapirer utstedt av norske banker, boligkreditforetak, kommuner, stat og ikke finansielle foretak. Kredittspreadrisikoen er innenfor styrevedtatte rammer.

Valutarisiko

Konsernet har kun mindre balanseførte finansielle posisjoner og kontantstrømmer i utenlandsk valuta. Disse anses ikke å være vesentlig. På grunn av at Helgeland Sparebank ikke er egen valutabank forvaltes valutalånene hos valutabank. Helgeland Sparebank har stilt garantiansvar overfor valutabank.

Tabellen nedenfor oppsummerer konsernets eksponering for valutarisiko gjennom garantiansvar for valutalån hos valutabank pr 31.12.

NOTE 2.3.1 - Garantiansvar for valutalån

Morbank

Konsern

31.12.18

31.12.18

Lånebeløp i valuta	Garantiansvar i NOK	Lånebeløp i valuta	Garantiansvar i NOK
0	0 Euro	0	0
0	0 Amerikanske dollar	0	0
5	48 Sveitsiske franc	5	48
44	43 Svenske kroner	44	43
0	0 Norske kroner	0	0
0	0 Japanske yen	0	0
91 Sum garantiansvar valutalån		91	

Banken har en mindre portefølje av garanterte valutalån, motverdien i NOK utgjorde 91 mill. kr pr 31.12.18. Porteføljen er fordelt på en rekke kunder hvor sikkerhet er stilt i fast eiendom og/eller innskudd. Kredittrisikoen i denne porteføljen vurderes som lav.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank				Konsern	
31.12.17				31.12.17	
Lånebeløp i valuta		Garantiansvar i NOK		Lånebeløp i valuta	
				Garantiansvar i NOK	
	0	0	Euro	0	0
	0	0	Amerikanske dollar	0	0
	5	46	Sveitsiske franc	5	46
	44	44	Svenske kroner	44	44
	0	0	Norske kroner	0	0
	0	0	Japanske yen	0	0
90 Sum garantiansvar valutalån				90	

NOTE 2.3.2 - Renterisiko, gjestående tid til renteregulering

								Konsern
								31.12.18
	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt	
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	82	0	0	0	0	0	82	
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	461	0	0	0	0	0	461	
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0	
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	26.408	0	1.206	0	0	27.614	
Obligasjoner og sertifikater	801	2.475	523	0	0	0	3.799	
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0		0	0	0	1.013	1.013	
Sum eiendeler	1.344	28.883	523	1.206	0	1.013	32.969	
Gjeld og egenkapital								
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	2	0	0	0	0	2	
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250	
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	15.871	0	0	0	0	15.871	
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	1.091	286	0	0	0	1.377	
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	1.901	8.288	1.817	0	0	0	12.007	
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	140	140	
Sum gjeld	1.901	25.502	2.104	0	0	140	29.647	
Netto rente sensitivitetssgap	-557	3.381	-1.581	1.206	0	873	3.322	

Kontantstrøm og virkelig verdi renterisiko

Kontantstrøm renterisiko er risikoen for at fremtidige kontantstrømmer knyttet til de enkelte finansielle eiendels- og gjeldspostene vil fluktuere som følge av endringer i markedsrenten. Virkelig verdi renterisiko er risikoen for at verdien av en finansiell eiendel eller gjeldspost vil fluktuere som følge av endringer i markedsrenten. For både kontantstrøm og virkelig verdi renterisiko er konsernet eksponert for effekter av fluktasjoner i det gjeldende markedsrentenivået. Uventede endringer i markedsrentenivået kan føre til at rentemarginer øker, men kan også reduseres eller forårsake tap. Styret har fastsatt ramme for den totale renterisikoen konsernet kan ta på seg. Konsernet styrer renterisikoen mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og verdipapirgjeld, samt ved bruk av rentebytteavtaler.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Konsern

31.12.17

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	0	0	0	0	0	87
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	464	0	0	0	0	0	464
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	25.515	0	938	0	0	26.453
Obligasjoner og sertifikater	861	2.611	381	0	0	0	3.853
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0		0	0	0	993	993
Sum eiendeler	1.412	28.126	381	938	0	993	31.850
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	2	0	0	0	0	2
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	15.719	0	0	0	0	15.719
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	1.054	199	0	0	0	1.253
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	1.105	7.887	2.159	0	0	0	11.151
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	188	188
Sum gjeld	1.105	24.912	2.358	0	0	188	28.563
Netto rente sensitivitetssgap	307	3.214	-1.977	938	0	805	3.287

Morbank

31.12.18

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	82	0	0	0	0	0	82
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	1.163	0	0	0	0	0	1.163
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	7	0	0	0	0	7
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	19.081	0	1.208	0	0	20.289
Obligasjoner og sertifikater	801	2.450	523	0	0	0	3.774
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	1.539	1.539
Sum eiendeler	2.046	21.538	523	1.208	0	1.539	26.854
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	16.323	0	0	0	0	16.323
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	1.109	286	0	0	0	1.395
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	900	2.792	1.817	0	0	0	5.509
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	126	126
Sum gjeld	900	20.474	2.103	0	0	126	23.603
Netto rente sensitivitetssgap	1.146	1.064	-1.580	1.208	0	1.413	3.251

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.17

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	0	0	0	0	0	87
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	1.488	0	0	0	0	0	1.488
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	18.922	0	938	0	0	19.860
Obligasjoner og sertifikater	861	2.562	381	0	0	0	3.804
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	1.510	1.510
Sum eiendeler	2.436	21.484	381	938	0	1.510	26.749
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	16.169	0	0	0	0	16.169
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	1.054	199	0	0	0	1.253
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	195	3.320	2.159	0	0	0	5.675
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	176	176
Sum gjeld	195	20.793	2.358	0	0	176	23.523
Netto rente sensitivitetssgap	2.241	691	-1.977	938	0	1.334	3.226

NOTE 3 - Sensitivitetsanalyse for endring i markedspriser

Konsern

31.12.18

	Effekt resultat	Effekt Egenkapital
Renter + / - 2 % - poeng	9,9	0,05 %
Sum	9,9	0,05 %

Konsernets totale renterisiko består av alle posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, samt renterisiko knyttet til bankporteføljen.

Eksposering av konsernets renterisiko var per 31.12.18 -13,1 (12,1) mill. kr. Målkraft er at konsernets samlede renterisiko på renteinstrument ikke skal overstige 20 mill. kr. Rammes renterisiko: renteeksponering (parallelt skift i rentekurven på 2 %). Effekt på egenkapitalen er etter skatt.

Konsern

31.12.17

	Effekt resultat	Effekt Egenkapital
Renter + / - 2 % - poeng	9,1	0,06 %
Sum	9,1	0,06 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 4 - Segmentinformasjon

Morbank					Konsern			
31.12.18					31.12.18			
PM	BM	Ufordelt	Totalt		PM	BM	Ufordelt	Totalt
201	273	16	490	Netto renteinntekter	291	275	0	566
28	12	50	90	Netto provisjonsinntekter	28	12	50	90
0	0	112	112	Inntekter	0	0	65	65
66	36	177	279	Driftskostnader	69	36	182	287
-1	250	0	249	Tap på utlån	-1	250	0	249
164	-1	1	164	Resultat før skatt	251	1	-67	185
11.405	9.264	0	20.669	Utlån til kunder	18.649	9.346	0	27.995
-18	-362	0	-380	Nedskrivninger	-18	-363	0	-381
0	0	6.565	6.565	Andre eiendeler	0	0	5.355	5.355
11.387	8.902	6.565	26.854	Sum eiendeler per segment	18.631	8.983	5.355	32.969
9.867	7.851		17.718	Innskudd fra og gjeld til kunder	9.867	7.381	0	17.248
	5		5	Nedskrivninger	0	5	0	5
		9.131	9.131	Annen gjeld og egenkapital	0	0	15.716	15.716
9.867	7.856	9.131	26.854	Sum gjeld og egenkapital per segment	9.867	7.386	15.716	32.969

Morbank					Konsern			
31.12.17					31.12.17			
PM	BM	Ufordelt	Totalt		PM	BM	Ufordelt	Totalt
219	259	14	492	Netto renteinntekter	316	262	-14	564
26	12	48	86	Netto provisjonsinntekter	26	12	48	86
0	0	71	71	Inntekter	0	0	38	38
81	44	143	268	Driftskostnader	87	44	143	274
6	59	0	65	Tap på utlån	7	59	0	66
158	168	-10	316	Resultat før skatt	248	171	-71	348
11.161	8.851	0	20.012	Utlån til kunder	17.660	8.951	0	26.611
-8	-53	0	-61	Individuell nedskrivning utlån	-8	-53	0	-61
-13	-78	0	-91	Gruppenedskrivning utlån	-19	-78	0	-97
0	0	6.889	6.889	Andre eiendeler	0	0	5.397	5.397
11.140	8.720	6.889	26.749	Sum eiendeler per segment	17.633	8.820	5.397	31.850
9.456	7.966	0	17.422	Innskudd fra og gjeld til kunder	9.456	7.516	0	16.972
0	0	9.327	9.327	Annen gjeld og egenkapital	0	0	14.878	14.878
9.456	7.966	9.327	26.749	Sum gjeld og egenkapital per segment	9.456	7.516	14.878	31.850

Konsernet har definert sitt geografiske område som ett segment, Helgeland. Konsernets eksponering for kredittrisiko er i all hovedsak konsentrert til dette området. Helgeland er hjemmeregionen til morbanken, som også er det operative selskapet i konsernet.

Konsernet har delt inn bankdriften inn i to segmenter, fordelt på personmarkedet og bedriftsmarkedet. Inntekter og utgifter som ikke er direkte allokert til disse segmentene fremkommer som ufordelt.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 5 - Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
		Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost		
23	23	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	9	9
395	404	Renter av utlån på kunder	868	837
418	427	Sum renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	877	846
		Renter fra finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi over resultat		
29	25	Renter av utlån til kunder (fastrente utlån)	25	25
54	55	Renter av sertifikater og obligasjoner	55	56
83	80	Sum renter fra finansielle instrumenter vurdert til v. v. over resultat	80	81
		Renter fra finansielle instrumenter vurdert til til v.v. over utvidet resultat		
276	281	Renter av utlån til kunder (lån som kan overføres til boligkredittselskapet)	0	0
276	281	Sum renter fra finansielle instrument vurdert til v.v. over utvidet resultat	0	0
777	788	Sum renteinntekter og lignende inntekter	957	927
		Rentekostnader og lignende kostnader:		
163	178	Innskudd fra kunder vurdert til amortisert kost	178	163
2	3	Innskudd fra kunder vurdert til virkelig verdi	3	2
5	5	Renter på innskudd og utlån fra kredittinstitusjoner	5	5
61	55	Verdipapirgjeld vurdert til amortisert kost	148	138
42	45	Verdipapirgjeld vurdert til virkelig verdi	45	42
12	12	Sikringsfondavgift	12	12
285	298	Sum rentekostnader og lignende kostnader	391	362

NOTE 5.1 - Renter på enkelte balanseposter (gjennomsnitt rente i %)

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18	Gjennomsnitt rente	31.12.18	31.12.17
		Eiendeler		
1,4 %	1,5 %	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	1,3 %	1,2 %
3,7 %	3,6 %	Utlån til kunder	3,3 %	3,4 %
1,8 %	1,5 %	Sertifikat og obligasjoner	1,5 %	1,8 %
		Gjeld		
1,7 %	1,8 %	Gjeld til kredittinstitusjoner	1,9 %	1,8 %
1,0 %	1,0 %	Innskudd fra kunder	1,0 %	1,0 %
1,9 %	1,8 %	Verdipapirgjeld	1,6 %	1,7 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 5.2 – Gjennomsnitt volum på enkelte balanseposter

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18	Gjennomsnitt volum	31.12.18	31.12.17
Eiendeler				
1.560	1.550	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	463	487
19.366	20.229	Utlån til kunder	27.467	25.976
3.660	3.640	Sertifikat og obligasjoner	3.679	3.710
Gjeld				
259	275	Gjeld til kredittinstitusjoner	253	252
17.009	17.446	Innskudd fra kunder	17.072	16.573
5.080	5.282	Verdipapirgjeld	11.809	10.633

NOTE 6 - Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
8	8	Garantiprovisjoner *	8	8
59	60	Gebyrinntekter betalingsformidling	60	59
30	32	Gebyrinntekter forsikring (skade, liv, spare og pensjon)	32	30
0	0	Øvrige gebyr	0	0
97	100	Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	100	97

*) Garantiprovisjoner stilt overfor kunder i forbindelse med ferdigstillelse anleggskontrakter.

NOTE 7 - Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
9	10	Betalingsformidling	10	9
1	0	Gebyr kunders bruk av betalingsterminaler	0	1
1	0	Betalte interbankgebyr	0	1
11	10	Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	10	11
86	90	Netto provisjonsinntekter	90	86

NOTE 8 - Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
0	-9	Urealiserte verdifall på rentebærende verdipapirer	-9	0
1	1	Realisert gevinst på rentebærende verdipapirer	1	1
-4	-1	Realisert tap på rentebærende verdipapirer	-1	-4
-3	-6	Urealisert verdifall aksjer	-2	-3
0	0	Realisert gevinst aksjer	0	0
0	0	Realisert tap aksjer	0	0
44	56	Aksjeutbytte	6	13
31	50	Resultatandel fra Helgeland Invest	50	31
0	0	Resultatandel fra REDE	0	0
-2	5	Urealisert verdiendring fastrente utlån til virkelig verdi og tilhørende swapper	5	-2
-3	-2	Urealisert verdiendring sikringsinstrumenter tilhørende swapper	-2	-3
64	94	Sum netto resultat på finansielle instrumenter	48	33

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 9 - Andre driftsinntekter

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2017	2018		2018	2017
0	0	Driftsinntekter faste eiendommer	6	5
8	8	Andre driftsinntekter (bl.a. forvaltingshonorar boligkredittselskapet)	0	0
0	10	Gevinst ved salg av fast eiendom og driftsløsøre	10	0
8	18	Sum andre driftsinntekter	16	5

NOTE 10 – Driftskostnader

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2017	2018		2018	2017
134	134	Lønn og sosiale kostnader (se note 11)	141	137
52	58	IT-kostnader	58	48
12	13	Markedsføring	13	12
11	12	Avskrivninger	12	18
6	4	Driftskostnader faste eiendommer	4	6
19	30	Kjøpte tjenester	30	19
35	28	Andre driftskostnader (note 14)	28	35
269	279	Sum ordinære driftskostnader	286	275

NOTE 11 - Lønn og sosiale kostnader

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2017	2018		2018	2017
95	95	Lønn og honorarer	97	95
20	22	Arbeidsgiveravgift	22	20
16	14	Pensjonskostnader ytelsesplaner (note 12)	14	16
3	3	Andre personalkostnader	8	6
134	134	Sum lønn og sosiale kostnader	141	137
148	150	Antall ansatte målt i årsverk per 31.12	150	148
150	149	Gjennomsnittlig antall ansatte målt i årsverk	149	150

NOTE 12 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Konsern og morbank

Helgeland Sparebank er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og banken oppfyller kravene etter denne loven. Ingen av datterselskapene har pensjonsordninger eller ansatte. Pensjonsordningene omfatter:

Ytelsesordning plassert i livsforsikringsselskap

Alle bankens ansatte (som ihht. pensjonslovgivningen kunne overføres fra ytelsespensjonsordningen) ble overført til innskuddspensjon med virkning fra 01.03.16.

De som står igjen i ytelsesordningen er medlemmer som i henhold til gjeldende regler ikke kan overføres.

Ordningen omfatter 0 (0) arbeidstakere og 15 (15) personer som mottar løpende pensjon eller uførepensjon. Pensjonsordningen gir ansatte rett til fremtidige pensjonsytelser på 66 % av lønn ved fratredelse, maksimert til 12G.

Innskuddsordning

Fra og med 01.03.16 ble alle ansatte (som kunne overføres) overført til innskuddsordning. Innskuddet i ordningen er på 7 % for lønn mellom 0-7,1G og 25,1 % for lønn mellom 7,1G og 12G. Pensjonsordningen omfatter også uførepensjon.

Innskuddsordningen omfatter nå 154 (153) aktive og 6 (3) uføre.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Avtalefestet førtidspensjon

Bank og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). (Der er ingen personer igjen i den gamle ordningen som balanseføres).

Topplederordning

Se note 28.4.

NOTE 12.1 - Forpliktelse og kostnader pensjonsordninger

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18			31.12.18	
Kostnad	Forplikt.		Forplikt.	Kostnad
1	22	Ytelsesordning	22	1
11	0	Innskuddsordning	0	11
2	0	AFP	0	2
14	22	Sum forpliktelse og kostnader pensjonsordninger	22	14

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17			31.12.17	
Kostnad	Forplikt.		Forplikt.	Kostnad
3	26	Ytelsesordning	26	3
11	0	Innskuddsordning	0	11
2	0	AFP	0	2
16	26	Sum forpliktelse og kostnader pensjonsordninger	26	16

NOTE 12.2 - Risiko ved endringer i økonomiske forutsetninger

Gjennom ytelsesbaserte pensjonsordningene er selskapet eksponert for følgende risikoer:

Investeringsvolatilitet

Pensjonsforpliktelsene er beregnet med en diskonteringsrente satt med utgangspunkt i obligasjonsrentene. Hvis investeringen av pensjonsordningenes midler gir lavere avkastning enn obligasjonsrenten skaper dette en underdekning

Endring i obligasjonsrenten

En reduksjon i obligasjonsrenter vil øke forpliktelsene i pensjonsordningene, dette vil bli delvis utlignet ved en økning i avkastningen på obligasjonsinvesteringene.

Forventet levetid

Utbetalingsforpliktelsen gjelder for det resterende livsløpet til deltakerne i ordningen. En økning i forventet levetid vil lede til en økning i ordningenes forpliktelse. Dette er spesielt vesentlig i den norske ordningen, der inflasjonsjusteringen gir en høyere sensitivitet for endringer i forventet levetid

Plasserte pensjonsmidler

For ordninger organisert gjennom pensjonsforsikringsselskap, sikrer selskapet at pensjonsinvesteringene er forvaltet innenfor et "Asset-liability matching (ALM) rammeverk" som har vært utviklet for å sikre at de langsiktige investeringene er sammenfalt med forpliktelsene i pensjonsordningene. Innenfor ALM rammeverket er det selskapets mål å matche de langsiktige investeringene med forpliktelsene ettersom de forfaller i de respektive valutaene. Selskapet overvåker aktivt hvordan løpetider og den forventede avkastningen matcher pensjonsutbetalingene ettersom de forfaller. Selskapet har ikke endret rutinene knyttet til å overvåke risiko fra tidligere perioder. Investeringene er godt diversifiserte, slik at tap i en enkelt investering ikke vil ha vesentlig påvirkning på ordningenes totale pensjonsmidler.

Morbank og konsern

Plassering av midler i %	31.12.18	31.12.17
Aksjer	12,7 %	10,9 %
Obligasjoner	32,9 %	27,2 %
Pengemarked og lignende	6,9 %	14,0 %
Eiendom	9,9 %	10,0 %

Den verdjusterte avkastningen per 31.12.18 ble 1,8 (5,0) %.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Sensitiviteten i beregningene av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelsen ved endring i vektet forutsetning

Morbank og konsern

31.12.18

Pensjonskostnader	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,60 %	2,75 %	2,50%
Pensjonskostnad (brutto) med basisforutsetningene	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Økning med 1 % - poeng	13,5 %	0,0 %	0,0 %
Reduksjon med 1 % -poeng	-23,8 %	0,0 %	0,0 %
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Det er kun uførepensjonister igjen i ordningen, og dermed vil endring i lønn og G ikke påvirke endring i forpliktelsen.

Sensitivitetsanalysen over er basert på endring i en av forutsetningene, gitt at alle andre forutsetninger holdes konstante. I praksis vil dette neppe skje, og endringer i noen av forutsetningene kan samvarierte. Sensitivitetsberegningen er utført ved bruk av samme metode som aktuarberegningen for beregning av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Morbank og konsern

31.12.18

Brutto Pensjonsforpliktelse (PBO)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,60 %	2,75 %	2,50 %
PBO med basisforutsetningene	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Økning med 1 % - poeng	-18,0 %	0,0 %	0,0 %
Reduksjon med 1 % - poeng	23,8 %	0,0 %	0,0 %
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Morbank og konsern

31.12.17

Pensjonskostnader	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,40 %	2,50 %	2,25 %
Pensjonskostnad (brutto) med basisforutsetningene	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Økning med 1 % - poeng	14,7 %	0,0 %	0,0 %
Reduksjon med 1 % -poeng	-26,8 %	0,0 %	0,0 %
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Morbank og konsern

31.12.17

Brutto Pensjonsforpliktelse (PBO)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,40 %	2,50 %	2,25 %
PBO med basisforutsetningene	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Økning med 1 % - poeng	-19,3 %	0,0 %	0,0 %
Reduksjon med 1 % - poeng	25,4 %	0,0 %	0,0 %
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 12.3 - Økonomiske forutsetninger

Morbank			Konsern	
2017	2018	Forutsetninger	2018	2017
2,40 %	2,60 %	Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %
2,40 %	2,60 %	Avkastning på pensjonsmidlene	2,60 %	2,40 %
2,50 %	2,75 %	Langsiktig lønnsvekst	2,75 %	2,50 %
2,25 %	2,50 %	Regulering av løpende pensjon	2,50 %	2,25 %
2,25 %	2,50 %	Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,50 %	2,25 %
14,10 %	14,10 %	Arbeidsgiveravgift - sats	14,10 %	14,10 %
50,00 %	50,00 %	Ansatte som vil benytte seg av AFP	50,00 %	50,00 %
1,20 %	1,20 %	Årlig prosentvis avg. for de yrkesaktive	1,20 %	1,20 %
25 år	25 år	Fra og med alder	25 år	25 år
40 år	40 år	Til og med alder	40 år	40 år

Økonomiske forutsetninger som er benyttet ved beregning av pensjonskostnader og forpliktelser ytelsesordning

Diskonteringsrenten for pensjonsforpliktelser skal i henhold til IAS 19 settes til renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet, eller til statsobligasjonsrenten dersom det ikke finnes et dypt marked for foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

NOTE 12.4 - Pensjonsforpliktelse ytelsesordning

Morbank						Konsern				
31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018		31.12 2018	31.12 2017	31.12 2016	31.12 2015	31.12 2014
Bevegelser pensjonsforpliktelse:										
203	268	273	39	30	Forpliktelse ved periodens begynnelse	30	39	273	268	203
9	9	2	1	0	Årets pensjonsopptjening	0	1	2	9	9
8	6	2	0	1	Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	1	0	2	6	8
0	0	0	1	0	Nye avtaler, AFP	0	1	0	0	0
57	-8	-231	-6	0	Aktuarielt tap/gevinst	0	-6	-231	-8	57
-9	-6	-7	-1	-1	Pensjonsutbetalinger	-1	-1	-7	-6	-9
268	269	39	34	31	DBO ved periodens slutt	31	34	39	269	268
Bevegelser pensjonsmidler:										
153	165	177	17	11	Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	11	17	177	165	153
6	4	1	0	0	Avkastning på pensjonsmidlene	0	0	1	4	6
0	1	-161	-6	0	Aktuarielt tap+/gevinst-	0	-6	-161	1	0
-2	-2	1	1	0	Administrasjonskostnader	0	1	1	-2	-2
13	16	6	0	0	Innbetaling	0	0	6	16	13
-5	-6	-7	-1	0	Pensjonsutbetalinger	0	-1	-7	-6	-5
165	178	17	11	11	Pensjonsmidler ved periodens slutt	11	11	17	178	165
Avstemming - balanseført pensjonsforpliktelse										
268	269	39	34	31	Forpliktelse ved periodens slutt	31	34	39	269	268
165	178	17	11	12	Pensjonsmidler ved periodens slutt	12	11	17	178	165
-103	-91	-22	-23	-19	Netto pensjonsforpliktelse	-19	-23	-22	-91	-103
-4	-13	-2	-3	-3	AGA av netto pensjonsforpliktelse	-3	-3	-2	-13	-4
-107	-104	-24	-26	-22	Netto pensjonsforpliktelse inklusiv AGA	-22	-26	-24	-104	-107
0	0	0	0	0	Ikke resultatført virkning av estimatendringer	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	Estimatavvik AGA	0	0	0	0	0
-107	-104	-24	-26	-22	Balanseførte forpliktelser (inkl. AGA)	-22	-26	-24	-104	-107

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 12.5 - Estimatavvik ytelsesordning

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
0	0	+ Aktuarielt tap / (gevinst) på DBO fra demografiske forutsetninger	0	0
1	-1	+ Aktuarielt tap / (gevinst) på DBO fra økonomiske forutsetninger	-1	1
-6	0	+ Aktuarielt tap / (gevinst) fra estimatavvik	0	-6
-4	0	- Gevinst / (tap) på pensjonsmidler i løpet av året	0	-4
0	0	- Avkastning på pensjonsmidler eksklusive renteinntekter	0	0
0	0	+ Administrative kostnader knyttet til å planlegge eiendeler	0	0
-1	-1	- Estimatavvik innregnet i OCI	-1	-1
0	0	Estimatavvik ved årets slutt	0	0

NOTE 13 - Netto pensjonskostnad ytelsesordning, innskuddsordning og AFP

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
15	13	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	13	15
0	0	- Tidligere pensjonsopptjening	0	0
15	13	= Pensjonsopptjening	13	15
0	0	+ Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	0	0
0	0	- Avkastning på pensjonsmidler	0	0
0	0	+ Administrasjonskostnader	0	0
1	1	+ Arbeidsgiveravgift	1	1
16	14	Netto pensjonskostnad	14	16

NOTE 14 - Andre driftskostnader

Morbank			Konsern	
2017	2018	Spesifikasjon andre driftskostnader	2018	2017
11	13	Husleie	13	11
5	1	Verditransport	1	5
5	4	Reisekostnader	4	5
1	2	Honorarer ekstern revisjon, (note 15)	2	1
13	8	Andre driftskostnader	8	13
35	28	Sum driftskostnader	28	35

IFRS 16 Leieavtaler

Standarden legger opp til at det ikke lenger skal skilles mellom operasjonell og finansiell leasing, fordi begge typer avtaler overfører bruksretten til en spesifikk eiendel fra utleier til leietaker for en spesifikk periode. For utleier videreføres i all hovedsak regelverket fra IAS18. Standarden gjelder fra 1. januar 2019. Standarden får effekt ved at leieavtaler (hovedsakelig kontor-lokaler) blir tatt inn i balansen. Bruksrett og forpliktelse er for morbanken beregnet til 46 mill. kr og for konsernet til 19 mill. kr.

NOTE 15 - Revisjonshonorar og kostnader bistand ekstern revisor

Morbank			Konsern	
2017	2018	Kostnader revisjon	2018	2017
1,2	0,5	Lovpålagt revisjon	0,6	1,4
0	1,4	Andre tjenester, attestasjon og bistand prosjekt	1,5	0,1
1,2	1,9	Sum kostnader revisjon og bistand	2,1	1,5

PricewaterhouseCoopers AS er konsernets valgte revisor.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 16 - Nedskrivninger på engasjement

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
2017	2018	Nedskrivninger	2018	2017	
	-2	Periodens endring i nedskrivning trinn 1	-2		
	8	Periodens endring i nedskrivning trinn 2	8		
	229	Periodens endring i nedskrivning trinn 3	229		
	16	Periodens konstatert tap	16		
31		Periodens endring i individuelle nedskrivninger			31
9		Endring i gruppenedskrivning			10
3		Konstatert tap som det tidligere år er nedskrevet individuelt for			3
26		Konstatert tap som det tidligere år ikke er nedskrevet individuelt for			26
-4	-2	Inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-2	-4	
65	249	Resultatført nedskrivninger på engasjement	249	66	

NOTE 17 – Skattekostnad

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
2017	2018	Årets skatter	2018	2017	
58	15	Betalbar skatt	30	73	
1	5	Endring utsatt skatt ført direkte mot egenkapitalen	6	1	
1	0	Endring utsatt skatt (note 29)	0	1	
60	20	Årets skattekostnad	36	75	
Spesifikasjon av regnskapsmessig resultat før skatt og årets skattepliktige inntekt					
316	164	Regnskapsmessig resultat før skatt	185	348	
-84	-117	Permanente forskjeller	-117	-84	
0	0	Anvendelse av tidligere fremførbare underskudd	0	0	
4	1	Endring midlertidige forskjeller (note 29)	1	4	
236	48	Skattepliktig inntekt	69	268	
Avstemming skatt					
316	164	Regnskapsmessig resultat før skatt	185	348	
79	41	Skatt beregnet med foretakets veide gjennomsnittlige skattesats	46	87	
Skatteeffekt av:					
-29	-26	Skattefrie inntekter	-16	-22	
10	6	Ikke fradragsberettiget kostnader	6	10	
60	20	Skattekostnad i resultatregnskapet	36	75	

NOTE 18 - Resultat per egenkapitalbevis

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
2017	2018	Ordinært resultat per egenkapitalbevis	2018	2017	
256	144	Resultat av ordinær drift etter skatt	149	273	
-14	-12	Renter fondsobligasjon	-12	-14	
242	132	Resultat (ekskl. renter FO)	137	259	
76,5	76,3	Egenkapitalbeviserernes brøk 01.01	76,3	76,5	
185	101	Egenkapitalbeviserernes andel av resultatet i mill. kr	105	198	
8,9	4,8	Resultat per egenkapitalbevis, i kroner	5,0	9,5	
8,9	4,8	Utvannet resultat per egenkapitalbevisbevis, i kroner	5,0	9,5	

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 19 - Kontanter og fordringer på sentralbanker

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
37	32	Kontantbeholdning	32	37
50	50	Innskudd i Norges Bank	50	50
87	82	Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	82	87

Se note 2.1.2

NOTE 20 - Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
460	461	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner *	461	464
1.028	709	Kreditt Helgeland Boligkreditt AS **	0	0
1.488	1.170	Sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	461	464

*) Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner løper i sin helhet til flytende rente. Se også note 2.1.2

**) Helgeland Boligkreditt AS er heleid datterselskap av Helgeland Sparebank

NOTE 21 - Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18	Utlån fordelt på fordringstyper, nominell hovedstol	31.12.18	31.12.17
1.157	1.234	Kasse-/drifts- og brukskreditter	1.234	1.157
1.352	1.429	Fleksilån	2.270	2.288
321	272	Byggelån	272	321
16.210	5.911	Nedbetalingslån	22.973	21.873
934	1.206	Fastrente utlån til og fordringer på kunder	1.206	934
	10.579	Boliglån til virkelig verdi		
19.974	20.631	Utlån til kunder	27.955	26.573
-91	-81	Trinn 1 og 2 / (gruppenedskrivninger)	-80	
-61	-299	Trinn 3 / (individuelle nedskrivninger)	-299	-61
-4	-2	Periodiserte renter og Justering til virkelig verdi	-2	-4
19.818	20.249	Utlån til kunder etter nedskrivninger	27.574	26.411
42	40	Periodiserte renter og amortisering	40	42
19.860	20.289	Netto utlån til og fordringer på kunder	27.614	26.453

Opplysninger om sikkerhet

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerhet kan være i form av fysisk sikkerhet, garantier, innskudd eller avtaler om motregning. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan være boliger, bygninger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Det tas hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, nedskrivninger eller servitutter. Sikringsobjekter i privatmarkedet består i det alt vesentlige av eiendom.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 21.1 - Geografisk fordeling av brutto utlån

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18	%-andel		31.12.18	%-andel
17.377	84,1	Helgeland	23.093	82,5
3.270	15,8	Norge for øvrig	4.861	17,4
22	0,1	Utenfor Norge	41	0,1
20.669	100	Sum brutto utlån	27.995	100

Geografisk fordeling av brutto utlån

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17	%-andel		31.12.17	%-andel
17.148	85,7 %	Helgeland	22.310	83,8 %
2.846	14,2 %	Norge for øvrig	4.273	16,1 %
18	0,1 %	Utenfor Norge	28	0,1 %
20.012	100 %	Sum brutto utlån	26.611	100 %

NOTE 21.2 - Fordeling av brutto utlån mellom personmarked og bedriftsmarked

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18			31.12.18	
Personmarked	Bedriftsmarked		Personmarked	Bedriftsmarked
19	1.245	Kasse-, drifts- og brukskreditter	19	1.245
1.399	31	Fleksilån	2.241	31
83	188	Byggelån	83	188
9.904	7.800	Nedbetalingslån og fleksilån	16.306	7.882
11.405	9.264	Brutto utlån til kunder	18.649	9.346

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17			31.12.17	
Personmarked	Bedriftsmarked		Personmarked	Bedriftsmarked
21	1.136	Kasse-, drifts- og brukskreditter	21	1.136
1.327	24	Fleksilån	2.239	49
127	194	Byggelån	127	194
9.686	7.497	Nedbetalingslån og fleksilån	15.273	7.572
11.161	8.851	Brutto utlån til kunder	17.660	8.951

NOTE 21.3 - Utlån, garantier og tap fordelt på næring

Tapsnivået i personmarkedet er fortsatt lavt og på nivå med bransjens gjennomsnittstall. Inkasso- og oppfølgingsrutiner er implementert. Basert på erfaringstall, bransjetall samt lokale markedsforhold har vi prognosert et forventet tap i personmarkedsporteføljen på 0,07 - 0,1 %.

Det er sterkt fokus og faste gjennomganger i hele organisasjonen på kvalitet i kredittarbeidet og for å bedre forståelsen av god styring og kontroll. For styring og overvåking av risiko i bedriftsmarkedsporteføljen gjennomføres løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne og sikkerhet ved låneopptak, misligholdsutvikling, samt gjennomganger i bankens kredittutvalg. For overvåking av utvikling av risiko i personkundeporteføljen foretas kvartalsvise analyser av bonitet på nyinnvilgende lån og på totalporteføljen.

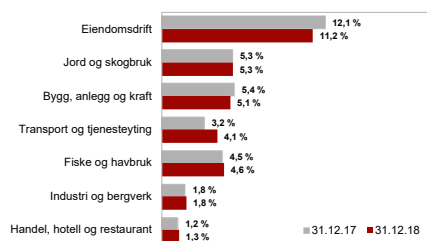
Tett oppfølging av større bedriftsmarkeds kunder, overvåking av utviklingen i bonitet og risiko i porteføljen og for større enkeltengasjementer er videreført som prioritert fokusområde for banken.

Kostnadsførte nedskrivninger på utlån ble i 2018 249 mill. kr, eller 0,77 % av forvaltning. Nedskrivningene er knyttet til enkeltengasjement og er ingen indikasjon på en generell forverring i bankens utlånsportefølje. Det forventes normaliserte utlånstap fremover. Basert på historikk, grundig kjennskap til konsernets engasjement samt lokale markedsforhold har vi prognosert et forventet tap over en femårsperiode på 0,20 - 0,5 % av brutto utlån i næringslivsporteføljen.

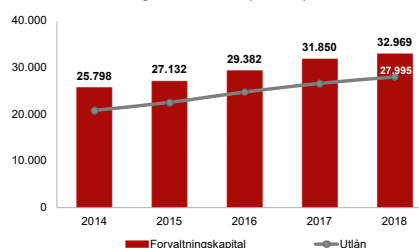
Ved prising av engasjement vektlegges kundens betjeningsevne. Det vil følgelig normalt være relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og pris på utlån.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Utlånsfordeling BM av brutto utlån

FVK-utvikling hvorav utlån (mill. kr.)

Brutto utlån per 31.12.18

Av brutto utlån på 28,0 (26,6) mrd er 9,3 (9,0) mrd utlån til bedriftsmarkedskunder. Graf ovenfor viser disse utlånene fordelt på næring. 18,6 (17,7) mrd er utlån til personkunder, som hovedsakelig er godt sikrede boliglån. 1,5 mrd. (1,4 mrd.) er utlån til landbrukskunder (tradisjonelt et lavrisikosegment). Av brutto utlån er 82,5 (83,8) % lånt ut til kunder på Helgeland. Av brutto utlån er 26,4 (23,1) % overført til Helgeland Boligkreditt AS. Se note 21.6.

NOTE 21.4 – Engasjement og tapsavsetning fordelt på næring

Konsern

31.12.18

Utlån til amortisert kost og til virkelig verdi (over utvidet resultat) FVOCI

	Brutto utlån		Tapsavsetninger			Virkelig verdi over res.	Netto utlån Total
	Amortisert kost	Virkelig verdi (FVOCI)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Kommuner og kommuneforetak	0	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	5	0	-0	0	0	0	5
Jord- og skogbruk	1.458	0	-1	-5	-10	17	1.460
Fiske og havbruk	1.292	0	-1	-1	-0	0	1.289
Industri og bergverk	509	0	-0	-2	-0	0	507
Bygg, anlegg og kraft	1.414	0	-5	-27	-100	9	1.291
Handel, hotell og restaurant	357	0	-1	-1	-0	0	355
Transport og tjenesteytende næringer	1.130	0	-1	-6	-66	22	1.079
Eiendomsdrift	3.115	0	-5	-14	-116	18	2.998
Bedriftsmarked	9.281	0	-15	-56	-292	65	8.983
Personmarked	17.504	0	-1	-5	-12	1.141	18.631
Sum	26.789	0	-16	-61	-304	1.206	27.614
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier PM			-0	-0	-0		
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier BM			-2	-3	-0		

Utenombalanseposter se note 2.1.1

Konsern

31.12.17

	Brutto utlån	Garantier	Potensiell Eksponering	Individuelle nedskr.	Mislighold >3 mnd.	Tapsutsatt ikke misligh.
Kommuner og kommuneforetak	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	5	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.408	2	93	7	1	38
Fiske og havbruk	1.207	34	455	0	0	0
Industri og bergverk	476	29	94	0	0	0
Bygg, anlegg og kraft	1.445	192	437	3	17	1
Handel, hotell og restaurant	329	40	72	3	2	0
Transport og tjenesteytende næringer	849	26	161	34	4	64
Eiendomsdrift	3.232	168	53	7	62	2
Bedriftsmarked	8.951	491	1.365	53	86	105
Personmarked	17.660	14	1.027	8	46	6
Sum	26.611	505	2.392	61	132	111
Herav brutto utlån Helgeland Boligkreditt	6.634					

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.18

Utlån til amortisert kost og til virkelig verdi (over utvidet resultat) FVOCI							
	Brutto utlån		Tapsavsetninger			Netto utlån	
	Amortisert kost	Virkelig verdi (FVOCI)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Virkelig verdi over res.	Total
Kommuner og kommuneforetak	0	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	5	0	-0	0	0	0	5
Jord- og skogbruk	1.287	153	-1	-5	-10	17	1.442
Fiske og havbruk	1.272	14	-1	-1	-0	0	1.283
Industri og bergverk	493	12	-0	-2	-0	0	503
Bygg, anlegg og kraft	1.348	48	-5	-27	-100	9	1.273
Handel, hotell og restaurant	340	10	-1	-1	-0	0	348
Transport og tjenesteytende næringer	942	117	-1	-6	-66	22	1.008
Eiendomsdrift	3.008	149	-5	-14	-116	18	3.040
Bedriftsmarked	8.694	504	-15	-56	-292	65	8.901
Personmarked	187	10.075	-1	-5	-12	1.141	11.387
Sum	8.881	10.579	-16	-60	-304	1.206	20.289
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier PM			-0	-0	-0		
Forventet tap ubenyttet kreditt og garantier BM			-2	-3	-0		
Utenombalanseposter se note 2.1.1							

Morbank

31.12.17

	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Individuelle nedskr.	Mislighold >3 mnd.	Tapsutsatt ikke misligh.
Kommuner og kommuneforetak	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	5	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.393	2	93	7	1	38
Fiske og havbruk	1.202	34	449	0	0	0
Industri og bergverk	471	29	94	0	0	0
Bygg, anlegg og kraft	1.426	192	436	3	17	1
Handel, hotell og restaurant	322	40	66	3	2	0
Transport og tjenesteytende næringer	782	26	167	34	4	64
Eiendomsdrift	3.250	168	53	7	62	2
Bedriftsmarked	8.851	491	1.358	53	86	105
Personmarked	11.161	14	584	8	46	6
Sum	20.012	505	1.942	61	132	111

NOTE 21.5 - Overførte boliglån til Helgeland Boligkreditt AS (inngår i konsernregnskapet)

Helgeland Boligkreditt AS er bankens heleide boligkreditselskap.

Lån som overføres er godt sikrede boliglån innenfor panteverdi på 75 %. Utlånene flyttes ut av morbankens balanse og over til boligkreditselskapet og medtas i sin helhet i konsernet. 26,9 (23,1) % av brutto utlån eller 39,6 (37,6) % av utlån til personkunder er overført til Helgeland Boligkreditt.

Morbank

Konsern

31.12.18		31.12.18	
Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført Verdi	Virkelig Verdi
0	0	842	842
0	0	6.543	6.543
0	0	7.385	7.385
Sum boliglån overført til Helgeland Boligkreditt AS			

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Konsern

31.12.17			31.12.17	
Bokført verdi	Virkelig verdi		Bokført Verdi	Virkelig Verdi
0	0	Fleksilån, amortisert kost	936	936
0	0	Nedbetalingslån, amortisert kost 1)	5.698	5.698
0	0	Sum boliglån overført til Helgeland Boligkreditt AS	6.634	6.634

1) Tilnærmet lik virkelig verdi

NOTE 21.6 - Restløpetid Helgeland Boligkreditt AS

Konsern

31.12.18							
	Fra 0-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-3 år	Fra 3-5 år	Over 5 år	Uten Restløpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	726	0	0	726
Lån opptatt av utstedelse av verdipapirer	54	508	2.538	3.046	812	0	6.959
Gjeld uten restløpetid	0	0	0	0	0	16	16
Sum utbetalinger	54	508	2.538	3.772	812	16	7.701
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	417	0	0	0	0	417
Utlån og fordringer på kunder	0	6	911	89	6.579	0	7.585
Sertifikater og obligasjoner	25	0	0	0	0	0	25
Sum innbetalinger	25	423	911	89	6.579	0	8.027
Netto	29	85	1.627	3.683	-5.767	16	-326

Konsern

31.12.17							
	Fra 0-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-3 år	Fra 3-5 år	Over 5 år	Uten Restløpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	1.041	0	0	1.041
Lån opptatt av utstedelse av verdipapirer	71	0	2.031	2.945	508	0	5.555
Gjeld uten restløpetid	0	0	0	0	0	16	16
Sum utbetalinger	71	0	2.031	3.986	508	16	6.612
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	432	0	0	0	0	432
Utlån og fordringer på kunder	57	172	1.434	495	4.742	0	6.900
Sertifikater og obligasjoner	50		0	0	0	0	50
Sum innbetalinger	107	604	1.434	495	4.742	0	7.382
Netto	-36	-604	597	3.491	-4.234	16	-770

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22 – Finansielle instrumenter IFRS 9

Implementeringseffekter

9IFRS 9 trådte i kraft 01.01.18. IFRS 9 introduserer en forretningsorientert modell for klassifisering og måling av finansielle eiendeler. Standarden skal erstatte gjeldende standard IAS 39.

For konsernet Helgeland Sparebank vil overgangen til IFRS 9 ha konsekvenser for beregningen av konsernets tapsnedskrivninger, boliglån i morbanken til virkelig verdi over utvidet resultat, samt for regnskapsføring av verdiendringer på aksjer, obligasjoner og sertifikater som har vært klassifisert som holdt tilgjengelig for salg iht. IAS 39. Verdiendringer på aksjer, verdiendringer obligasjoner og sertifikater ble i 2017 ført over utvidet resultat, men fra 01.01.18 er slike verdiendringer innregnet i ordinært resultat. Se note 1 regnskapsprinsipper.

Kontanter og fordringer i sentralbanker samt utlån og fordringer på kredittinstitusjoner er testet i ny modell og IFRS 9 beregning blir tilnærmet lik balanseført verdi.

Konsernets egenkapital ble 01.01.18 belastet med 3 mill. kr etter skatt som følge av ikrafttredelse av IFRS 9.

Avstemming av tapsavsetninger IAS 39 og IFRS 9	Avsetning til tap på utlån og garantier (IAS39/IAS37)	Reklassifisering	Endring IAS 39 og IFRS 9	Konsern Avsetning til tap på utlån og garantier (IFRS 9)
Finansielle eiendeler til amortisert kost (IFRS 9)				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Utlån til kunder	158	0	-7	151
Totalt	158	0	-7	151
Lånetilsagn og garantier	0	0	10	10
Totalt	0	0	10	10

Boliglån i morbanken som kan overføres til boligkreditselskapet er vurdert til virkelig verdi, med verdiendring er over utvidet resultat. Morbankens egenkapital ble 01.01.18 belastet med 6 mill. kr etter skatt som følge av ikrafttredelse av IFRS 9.

Avstemming av tapsavsetninger IAS 39 og IFRS 9	Avsetning til tap på utlån og garantier (IAS39/IAS37)	Reklassifisering	Endring IAS 39 og IFRS 9	Morbank Avsetning til tap på utlån og garantier (IFRS 9)
Finansielle eiendeler til amortisert kost (IFRS 9)				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Utlån til kunder	152	0	-2	150
Totalt	152	0	-2	150
Lånetilsagn og garantier	0	0	10	10
Totalt	0	0	10	10

Se endring i 2018 i note 2.1.1.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22.1 - Finansielle instrumenter fordelt på kategori

					Konsern
					31.12.18
	Amortisert kost	Eiendeler til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum	
Kontanter og fordringer på sentralbanker	82	0	0	82	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	461	0	0	461	
Utlån til og fordringer på kunder	26.408	1.206	0	27.614	
Sertifikater, obligasjoner og aksjer	0	4.157	0	4.157	
Finansielle derivater	0	0	54	54	
Sum eiendeler	26.951	5.363	54	32.368	

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum	
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	252	0	0	252	
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.248	0	0	17.248	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9.186	0	0	9.186	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.370	0	0	2.370	
Ansvarlig lånekapital	451	0	0	451	
Finansielle derivater	0	22	0	22	
Sum gjeld	29.507	22	0	29.529	

					Konsern
					31.12.17
	Amortisert kost	Eiendeler til v.v over resultatet	Tilgjengelig for salg	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	0	0	0	87
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	464	0	0	0	464
Utlån til og fordringer på kunder	25.519	934	0	0	26.453
Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	0	4.176	0	4.176
Finansielle derivater	0	0	0	125	125
Sum eiendeler	26.070	934	4.176	125	31.305

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum	
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	252	0	0	252	
Innskudd fra og gjeld til kunder	16.972	0	0	16.972	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8.078	0	0	8.078	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.773	0	0	2.773	
Ansvarlig lånekapital	300	0	0	300	
Finansielle derivater	0	27	0	27	
Sum gjeld	28.375	27	0	28.402	

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.18

	Amortisert kost	Utlån til VV over OCI	Eiendeler til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	82		0	0	82
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.170		0	0	1.170
Utlån til og fordringer på kunder	8.504	10.579	1.206	0	20.289
Sertifikater, obligasjoner og aksjer	0		4.132	0	4.132
Finansielle derivater	0		0	54	54
Sum eiendeler	9.756	10.579	5.338	54	25.727

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	250	0	0	250
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.718	0	0	17.718
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2.688	0	0	2.688
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.370	0	0	2.370
Ansvarlig lånekapital	451	0	0	451
Finansielle derivater	0	22	0	22
Sum gjeld	23.477	22	0	23.499

Endring i FV på utlån klassifisert til FVOCI som er ført over OCI er ikke vesentlig (lavere enn 1 mill .kr).

Morbank

31.12.17

	Amortisert kost	Eiendeler til v.v over resultatet	Tilgjengelig for salg	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	0	0	0	87
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.488	0	0	0	1.488
Utlån til og fordringer på kunder	18.926	934	0	0	19.860
Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	0	4.126	0	4.126
Finansielle derivater	0	0	0	125	125
Sum eiendeler	20.501	934	4.126	125	25.686

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	250	0	0	250
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.422	0	0	17.422
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2.602	0	0	2.602
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.773	0	0	2.773
Ansvarlig lånekapital	300	0	0	300
Finansielle derivater	0	27	0	27
Sum gjeld	23.347	27	0	23.374

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22.2 – Verdipapirgjeld verdisikring

For verdipapirgjeld med fast rente benyttes normalt verdisikring. Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenterer konsernet sammenhengen mellom sikringsinstrumentene og sikringsobjektene. Konsernet dokumenterer også sin vurdering av hvorvidt derivatene som benyttes er svært effektive i å utligne endringene i virkelig verdi knyttet til sikringsrisiko i sikringsobjektene. Slike vurderinger dokumenteres både ved inngåelse av sikringsforholdet og løpende i sikringsperioden. Banken verdisikrer renterisikoen på individuelt nivå. Endringer i kredittspread inngår ikke i del av sikret risiko. Verdiendringer knyttet til endringer i NIBOR resultatføres og justerer bokført verdi av de sikrede fastrenteinnlånene løpende. Bokført verdi verdipapirgjeld sikring, inklusiv renter, utgjør 2.370 (2.773). Netto resultatført gevinst knyttet til sikringsinstrumentene og sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen var -2 mill. kr i 2018 og -3 mill. kr i 2017. Se note 35.1.

Konsern/morbank

Ineffektivitet verdi sikring	31.12.18	31.12.17
Ineffektivitet knyttet til sikringsobjektet	60	27
Ineffektivitet knyttet til sikringsinstrumentet	-62	-30
Netto ineffektivitet	-2	-3

Morbank

Konsern

31.12.18				31.12.18			
Kontrakt sum	Virkelig verdi eiendeler forpliktelse			Kontrakt sum	Virkelig verdi eiendeler forpliktelse		
2.325	54		Renteswap-avtaler fastrente innlån sikring	2.325	54		0
2.325	54	0	Sum finansielle derivater sikring	2.325	54	0	0

Morbank

Konsern

31.12.17				31.12.17			
Kontrakt sum	Virkelig verdi eiendeler forpliktelse			Kontrakt sum	Virkelig verdi eiendeler forpliktelse		
2.700	125	0	Renteswap-avtaler fastrente innlån sikring	2.700	125		0
2.700	125	0	Sum finansielle derivater sikring	2.700	125	0	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22.3- Vurdering av virkelig verdi finansielle instrumenter fordelt per nivå

Tabellen viser finansielle instrumenter til virkelig verdi i henhold til verdsettelsesmetode (IFRS13). Endringene krever presentasjon av virkelig verdimålinger pr nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi. De ulike nivåene er definert som følger:

- Nivå 1 - Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse
- Nivå 2 - Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen
- Nivå 3 - Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger)

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Ikke børsnoterte aksjer og fastrente utlån er klassifisert under nivå 3. Verdivurdering av aksjer der det ikke er aktivt marked, legges kjente omsetningsverdier til grunn eller siste emisjonskurs. For papirer uten omsetning er verdi satt med utgangspunkt i tilgjengelig regnskapsinformasjon eller lignende. Fastrente utlån er vurdert til virkelig verdi (se for øvrig beskrivelse av verdivurdering Note1).

Swap fastrente utlån var 1.005 mill. kr per 31.12.18 og 1.161 mill. kr. per 31.12.17. Netto renterisiko ved et parallelt renteskift på 1 %-poeng for fastrente utlån og derivater fastrenteutlån var 2,5 mill. kr per 31.12.18 og - 1 mill. kr per 31.12.17.

Det har ikke vært overføringer mellom nivå 1 og 2 i 2018.

Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.18				31.12.18		
Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler						
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet						
0	0	1.206	Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi	0	0	1.206
0	3.774	358	Sertifikater, obligasjoner og aksjer til virkelig verdi	0	3.799	358
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultat						
0	0	10.579	Boliglån (fom. 01.01.18)	0	0	0
0	54	0	Finansielle derivater, sikring	0	54	0
0	3.828	12.143	Sum eiendeler	0	3.853	1.564
Forpliktelser						
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet						
0	22	0	Finansielle derivater	0	22	0
0	22	0	Sum forpliktelser	0	22	0
Aksjer	Utlån	Sum	Endring i instrumentene klassifisert nivå 3	Aksjer	Utlån	Sum
322	10.318	10.640	IB	322	934	1.256
0	-526	-526	Avdrag og innfridd lån	0	-348	-348
42	1.995	2.037	Nye lån	42	600	664
-6	-2	-8	Verdiendring	-6	20	14
358	11.785	12.143	Finansielle instrumenter verdsatt etter nivå 3	358	1.206	1.564

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi

Morbank				Konsern		
31.12.17				31.12.17		
Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler						
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet						
0	0	934	Utlån til kunder (fastrente) til virkelig verdi	0	0	934
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg						
0	3.804	322	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	3.854	322
0	125		Finansielle derivater, sikring	0	125	0
0	3.929	1.256	Sum eiendeler	0	3.979	1.256
Forpliktelser						
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet						
0	27	0	Finansielle derivater	0	27	0
0	27	0	Sum forpliktelser	0	27	0

Aksjer	Utlån	Sum	Endring i instrumentene klassifisert nivå 3	Aksjer	Utlån	Sum
241	1.202	1.443	IB	241	1.202	1.443
0	-318	-318	Avdrag og innfridd lån	0	-318	-318
21	70	91	Nye lån	21	70	91
60	-20	40	Verdiendring	60	-20	40
322	934	1.256	Finansielle instrumenter verdsatt etter nivå 3	322	934	1.256

NOTE 22.4 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Morbank				Konsern			
31.12.17		31.12.18		31.12.18		31.12.17	
Virkelig Verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi	Balanse ført verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler							
87	87	82	82	Kontanter og fordringer på sentralbanker	82	82	87
1.488	1.488	1.170	1.170	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	461	461	464
934	934	11.785	11.785	Utlån til kunder til virkelig verdi 3)	1.206	1.206	934
18.941	18.941	8.504	8.504	Utlån til på kunder til amortisert kost 1)	26.408	26.408	25.519
125	125	54	54	Finansielle derivater	54	54	125
4.126	4.126	4.132	4.132	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgj. for salg	4.157	4.157	4.176
25.701	25.701	25.727	25.727	Totalt	32.368	32.368	31.305
Gjeld							
250	250	250	250	Gjeld til kredittinstitusjoner amortisert kost	252	252	252
172	172	171	171	Innskudd fra og gjeld til kunder til virkelig verdi	171	171	172
17.250	17.250	17.547	17.547	Innskudd fra og gjeld til kunder amortisert kost	17.077	17.077	16.800
2.715	2.773	2.315	2.370	Verdipapirgjeld sikring 2)	2.370	2.315	2.773
2.619	2.601	2.695	2.688	Verdipapirgjeld, amortisert kost (FRN) 2)	9.186	9.218	8.078
301	300	451	451	Ansvarlig lån	451	451	300
27	27	22	22	Finansielle derivater	22	22	27
23.334	23.373	23.451	23.499	Totalt	29.529	29.506	28.402

1) Balanseført verdi amortisert kost utlån til kunder er tilnærmet lik virkelig verdi.

2) For verdipapirgjeld og ansvarlig lån beregnes virkelig verdi ut fra en teoretisk markedsverdivurdering basert på rente –og spreadkurver.

3) Boliglån i morbanken er vurder til virkelig verdi.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 23 - Finansielle derivater

Generell beskrivelse valuta og renteavtaler

Renteswapper: avtaler om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Rente og valutabytteavtaler: avtaler om å bytte valuta- og rentebetingelser over en på forhånd avtalt periode til et avtalt beløp.

Helgeland Sparebank inngår sikringsforretninger med anerkjente norske og utenlandske banker for å redusere egen risiko. Derivatforretninger er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens verdipapirgjeld i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettet virksomhet. Kun verdipapirgjeld knyttet til bankens verdipapirgjeldsvirksomhet defineres som virkelig verdisikringer. Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring.

Bankens styre har fastsatt rammer for maksimal risiko på bankens renteposisjoner. Det er etablert rutiner som sørger for at de fastsatte posisjoner holdes.

De avtaler som konsernet har inngått er renterelaterte derivater. Dette er renteswapper knyttet til verdipapirgjeld fastrente, utlån og bankinnskudd med aksjeavkastning. Begrunnelsen for å bruke renteswap-avtaler er at den positive eller negative verdiendringen på den underliggende posten for det alt vesentlige vil bli oppveid av en motsatt verdiendring i renteswappen.

Finansielle derivater

Morbank

Konsern

31.12.18

31.12.18

Kontrakt sum	Virkelig verdi		Til virkelig verdi over resultatet	Kontrakt sum	Virkelig verdi	
	eiendeler	forpliktelser			eiendeler	forpliktelser
1.005	0	21	Renteswap-avtaler fastrente utlån	1.005	0	21
75	0	1	Renteswap-avtaler rentebærende verdipapirer	75	0	1
1.080	0	22	Sum finansielle derivater til v.v. over resultat	1.080	0	22
2.325	54	0	Renteswap-avtaler fastrente verdipapirgjeld sikring	2.325	54	0
2.325	54	0	Sum finansielle derivater sikring	2.325	54	0

Finansielle derivater

Morbank

Konsern

31.12.17

31.12.17

Kontrakt sum	Virkelig verdi		Til virkelig verdi over resultatet	Kontrakt Sum	Virkelig verdi	
	eiendeler	forpliktelser			eiendeler	forpliktelser
1.161	0	24	Renteswap-avtaler fastrente utlån	1.161	0	24
75	0	3	Renteswap-avtaler rentebærende verdipapirer	75	0	3
1.236	0	27	Sum finansielle derivater til v.v. over resultat	1.236	0	27
2.700	125	0	Renteswap-avtaler verdipapirgjeld sikring	2.700	125	0
2.700	125	0	Sum finansielle derivater sikring	2.700	125	0

NOTE 23.1 - Nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser

Aktuelle instrumenter for styring av renterisiko vil primært være renteswapper (rentebytteavtaler). Handel i derivater kan gjøres med ulike motparter. For å differensiere motpartsstrukturen benyttes et utvalg av de store bankene/meglerhusene som står for hovedtyngden av omsetningen i renterelaterte produkter i markedet. Banken har anledning til å motregne mellomværende. Beløpene er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene som regel ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

Konsern

31.12.18

	Brutto finansielle eiendeler	Finansielle eiendeler som er nettoført	Netto finansielle eiendeler i balansen	Finansielle instrumenter	Netto present.
Derivater som eiendeler	54	0	54	-22	32
Derivater som forpliktelser	22	0	22	22	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

					<i>konsern</i>
					31.12.17
	Brutto finansielle eiendeler	Finansielle eiendeler som er nettoført	Netto finansielle eiendeler i balansen	Finansielle instrumenter	Netto present.
Derivater som eiendeler	125	0	125	-27	98
Derivater som forpliktelser	27	0	27	-27	0

NOTE 24 - Certifikater, obligasjoner og aksjer

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
3.796	3.766	Certifikater og obligasjoner	3.791	3.844
8	8	Opptjente renter verdipapirer	8	10
322	358	Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	358	322
4.126	4.132	Sum sertifikater, obligasjoner 1- 2)	4.157	4.176

1) Tallene representerer maksimal kreditteksponering.

2) Konsernets forsiktige politikk på verdipapirområdet videreføres og verdiendringer på finansielle investeringer forventes å gjenspeile dette. Renteporteføljen utgjør 12,1 (11,2) % av bankens forvaltningskapital.

NOTE 24.1 - Certifikater og obligasjoner

Bankens portefølje av sertifikater og obligasjoner er vurdert til virkelig verdi, alle verdiendringene føres over utvidet resultat.

I den grad det foreligger et aktivt marked for de aktuelle verdipapirer benyttes observerbare markedspriser for å fastsette virkelig verdi.

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18			31.12.18	
Pålydende verdi	Virkelig verdi		Pålydende verdi	Virkelig verdi
0	0	Obligasjoner utstedt av det offentlige	0	0
575	571	Certifikater	600	596
3.227	3.195	Andre ihendehaverobligasjoner	3.227	3.195
	8	Opptjente renter verdipapirer		8
3.802	3.774	Sum sertifikater og obligasjoner	3.827	3.799

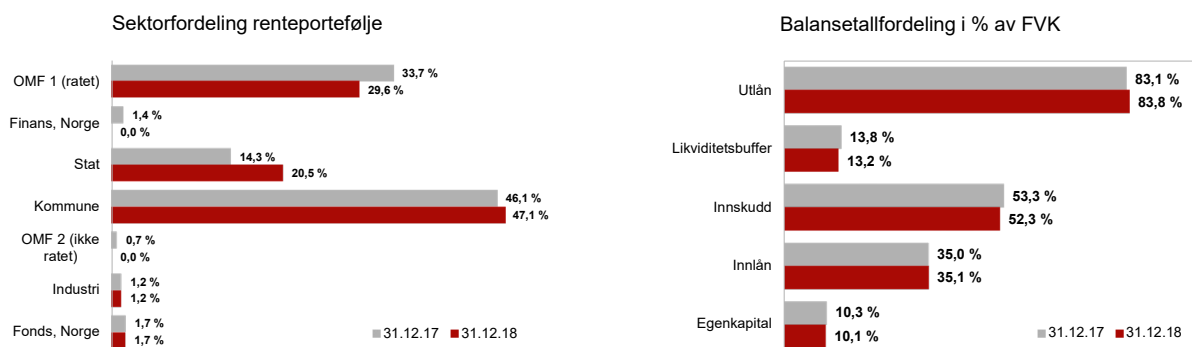
<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17			31.12.17	
Pålydende verdi	Virkelig Verdi		Pålydende verdi	Virkelig Verdi
0	0	Obligasjoner utstedt av det offentlige	0	0
795	796	Certifikater	845	845
3.028	3.001	Andre ihendehaverobligasjoner	3.028	3.001
	8	Opptjente renter verdipapirer		8
3.823	3.804	Sum sertifikater og obligasjoner	3.873	3.854

Helgeland Sparebank har kjøpt obligasjoner fra Helgeland Boligkreditt AS pålydende 0 (0) mill. kr, som er benyttet som sikkerhet for inngåtte bytteavtaler med Norges Bank.

Banken har en forsiktig verdipapirstrategi med fastsatte rammer, bl.a. minimumskrav til rating, både for norske og utenlandske papirer. Rammer og fullmakter revideres årlig og er vedtatt av bankens styre. Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner er i sin helhet klassifisert som omløpsmiddel. Hensikten med sertifikat- og obligasjonsbeholdningen er å sikre at konsernet har likviditetsreserver. Konsernets verdipapirbeholdning er definert å ikke være handelsportefølje.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Nedenfor er vist porteføljen for delt på rating klasse og sektorfordelt verdipapirportefølje som begge er innenfor konsernets interne målkrav.

NOTE 25 - Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

Morbank og konsern

	31.12.18		31.12.17	
	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Anskaffelseskost	Bokført verdi
Aksjer – børsnoterte	0	0	0	0
Aksjer – ikke børsnoterte	192	358	169	322
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	192	358	169	322

Aksjer - Urealisert verdiendring i porteføljen føres over resultat, netto resultat på finansielle instrumenter

NOTE 25.1 - Tilgang og avgang aksjer, andeler og egenkapitalbevis

Morbank og konsern

	31.12.18	31.12.17
Beholdning 1.1 Helgeland Sparebank	322	241
Tilgang	23	21
Avgang	0	1
Justering til virkelig verdi	13	61
Beholdning pr 31.12	358	322

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 26 - Investeringer i datterselskap

						<i>Morbank</i>
						31.12.17
						31.12.18
	Aksjekap.	Antall aksjer	Eierandel	Forretningskontor	Bokført verdi	Bokført verdi
ANS Bankbygg Mo	49	5.591	97,9 %	Mo i Rana	46	46
Helgeland Boligkreditt AS	540	540	100 %	Mo i Rana	540	540
AS Sparebankbygg	0,1	100	100 %	Sandnessjøen	1	1
Helgland Spb.eiend.selskap AS	0,1	100	100 %	Mosjøen	0,4	0,4
Helgeland Utviklingsselskap AS	0,5	500	100 %	Mosjøen	6	6
Strendene Utviklingsselskap AS	0,03	300	100 %	Sandnessjøen	0	0
Storgata 73 AS	0,1	140	53 %	Brønnøysund	1	1
Balanseført verdi 31.12.					595	595

Ikke kontrollerende eierinteresse i ANS Bankbygg (2,5 %) og Storgt. 73 (47 %) er vist som egen linje i regnskapet.

NOTE 26.1 - Spesifikasjon av årets endringer i datterselskap

			<i>Morbank</i>
			31.12.17
			31.12.18
Balanseført verdi 1.1			595
Tilgang/avgang			0
Omklassifiseringer mv			0
EK-føringer			0
Resultatandel			0
Utbytte			0
Balanseført verdi pr 31.12			595

NOTE 26.2 - Eierandeler i datterselskap

							<i>Morbank</i>
							31.12.18
	Eierandel	Omløpsm.	Anl.mid	Korts.gjeld	Langs.gjeld	Egenkapital	Bokført verdi
ANS Bankbygg Mo	97,9 %	17	31	0	0	48	46
Helgeland Boligkreditt AS	100 %	7.823	0	570	6.652	601	540
AS Sparebankbygg	100 %	2	10	0	11	1	1
Helgland Spb.eiend.selskap AS	100 %	3	18	0	14	7	0,4
Helgeland Utviklingsselskap AS	100 %	7	3	1	3	6	6
Strendene Utviklingsselskap AS	100 %	51	0	21	30	-1	0
Storgata 73 AS	53 %	2	5	1	2	5	0

	Eierandel	Inntekter	Kostnader	Resultat
ANS Bankbygg Mo	97,9 %	7	7	0
Helgeland Boligkreditt AS	100 %	78	25	53
AS Sparebankbygg	100 %	2	2	0
Helgland Spb.eiend.selskap AS	100 %	3	2	1
Helgeland Utviklingsselskap AS	100 %	1	3	-2
Strendene Utviklingsselskap AS	100 %	1	-2	-1
Storgata 73 AS	53 %	1	0	1

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 27 - Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS

Helgeland Sparebank sitt eierskap i Helgeland Invest AS (HI) er av strategisk karakter. Målsettingen med investeringen er og har vært at tilgang på kapital og kompetanse skal bidra til å utvikle lokalt bedriftsmarked.

Helgeland Sparebank har en eierposisjon i Helgeland Invest AS (HI) på 48,3 %. Banken har vurdert selskapet som et tilknyttet selskap (betydelig innflytelse, men ikke kontroll). Bankens kontrollvurdering er i hovedsak basert på et faktisk eierskap < 50 % og at det vurderes som en reell mulighet å samle et tilstrekkelig flertall blant øvrige eiere til å kunne stemme mot bankens interesser.

Direktør bedriftsmarked i HSB, er pt vara i styret i Helgeland Invest AS.

Videre er det vektlagt at banken ikke er involvert i beslutninger i forhold til porteføljainvesteringene i selskapet.

Helgeland Invest AS er av banken vurdert ikke å være et investeringsselskap. Selskapets oppfølging av investeringsporteføljen, spesielt dokumentasjon for evaluering og måling av inntjeningen i porteføljen, tilfredsstiller ikke fullt ut kravene ihht IFRS 10.

Banken omarbeider regnskapet til HI slik at regnskapene til alle tilknyttede selskap i HI omarbeides ihht IFRS og måles etter egenkapitalmetoden. Øvrige investeringer måles til virkelig verdi. Banken tar inn det omarbeidede regnskapet til HI etter egenkapitalmetoden både i morbanken og konsernet. Banken har tidlig regnskapsavleggelse og må delvis basere seg på foreløpig prognoser fra HI.

Morbank og konsern

31.12.18

Balanse 100 % eierandel		Omløpsmiddel	Anleggsmidler	Kortsikt.gj.	Langsikt.gj.	Egenkapital
Helgeland Invest AS		118	643	0	0	761
REDE Eiendomsmegling AS		40	31	34	1	36
Sum		158	674	34	1	797
Helgeland Invest AS	48,3 %	57	311	16	0	368
REDE AS (inkl. merverdi)	40,0 %	16	12	14	0	14
Sum		73	323	30	1	382

Morbank og konsern

31.12.17

Balanse 100 % eierandel		Omløpsmiddel	Anleggsmidler	Kortsikt.gj.	Langsikt.gj.	Egenkapital
Helgeland Invest AS		20	659	0	0	679
REDE Eiendomsmegling AS		10	31	5	1	35
Sum		30	690	5	1	714
Helgeland Invest AS	48,3 %	10	318	2	0	328
REDE AS (inkl. merverdi)	40,0 %	4	12	2	0	14
Sum		14	330	4	1	342

NOTE 27.1 - Spesifikasjon av årets endringer i tilknyttede selskap

Morbank og Konsern

Endring bankens eierandel i Helgeland Invest AS	31.12.18	31.12.17
Balanseført verdi 1.1	328	300
Justert verdi	0	0
Utbytte	-10	-4
Resultatandel	50	31
Balanseført verdi pr 31.12	367	328

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

			Morbank og konsern	
Endring bankens eierandel i REDE			31.12.18	31.12.17
Balanseført verdi 1.1			14	15
Utbytte			0	0
Resultatandel			0	-1
Merverdi/goodwill			0	0
Balanseført verdi pr 31.12			14	14
Sum balanseført verdi tilknyttede selskaper			382	342

NOTE 27.2 - Resultatandel fra tilknyttede selskap

						31.12.18
		Driftsinnt.	Finanskost.	Andre innt.	Driftskostnad.	Resultat etter skatt
Resultat 100 %						
Helgeland Invest AS		108	0	0	4	104
REDE Eiendomsmegling AS		23	1	0	22	0
Sum		131	1	0	26	104
Helgeland Invest AS	48 %	52	0	0	2	50
REDE Eiendomsmegling AS	40 %	9	0	0	9	0
Sum		62	0	0	11	50

Morbank og konsern

						31.12.17
		Driftsinnt.	Finanskost.	Andre innt.	Driftskostnad.	Resultat etter skatt
Resultat 100 %						
Helgeland Invest AS		67	0	0	2	65
Eiendomsmegleren Helgeland (REDE)		35	1	0	36	-2
Sum		102	1	0	38	63
Helgeland Invest AS	48 %	32	0	0	1	31
Eiendomsmegleren Helgeland (REDE)	40 %	14	0	0	14	-1
Sum		46	0	0	15	31

NOTE 27.3 - Mellomværende og transaksjoner mellom banken og tilknyttede selskap

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18	Mellomværende	31.12.18	31.12.17
Fordringer				
7	1	Utlån til tilknyttede selskaper	1	7
7	1	Sum netto fordringer	1	7
Gjeld				
177	160	Innskudd fra tilknyttede selskaper	160	177
177	160	Sum gjeld	160	177
Transaksjoner				
1	1	Sum renteinntekter fra tilknyttede selskaper	1	1
1	2	Sum rentekostnader fra tilknyttede selskaper	2	1
4	10	Sum utbytte fra tilknyttede selskaper	10	4

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 27.4 - Strategiske investeringer, ikke betydelig innflytelse

Banken har strategiske eierposter i forsikringsselskapet Frende Holding AS (7,9 % eierandel), verdipapirforetaket Norne Securities AS (7,5 % eierandel), leasingselskapet Brage Finans AS (10,0 % eierandel) og Balder Betaling AS (6,7 % eierandel), som har 10,5 % eierandel i Vipps. Disse selskapene er ikke konsolidert inn i bankens regnskap eller behandlet som tilknyttet selskap.

NOTE 28 - Nærstående parter

Helgeland Sparebank definerer datterselskapene og tilknyttede selskaper som nærstående parter. Transaksjoner mellom morbank, konsernselskaper og tilknyttede selskaper foretas i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Opplysningene gis i henhold til IAS 24 for "Opplysninger om nærstående parter". Transaksjoner mot ledende ansatte og tillitsmenn fremkommer i note i årsregnskapet. (Tilknyttede selskap jfr. note 27.2)

NOTE 28.1 - Konserninterne eliminerings / transaksjoner

	<i>Konsern og morbank</i>	
	31.12.18	31.12.17
Resultatregnskap		
Mottatte renter og kredittprovisjonsinntekter fra datterselskap	19	20
Mottatt utbytte / konsernbidrag	49	33
Innskuddsrenter til datterselskap	2	2
Husleiekostnader	10	10
Forvaltingshonorar	8	7
Balanse		
Utlån til datterselskaper	768	1.065
Obligasjon med fortrinnsrett	0	0
Innskudd fra datterselskaper	450	454
Fordring på konsernbidrag	53	49

Vesentlige transaksjoner med nærstående parter per 31.12.18

Helgeland Boligkreditt AS (eierandel 100 %)

Overførte lån per 31.12.18 utgjør totalt 7.385 (6.634) mill. kr. Obligasjoner med fortrinnsrett i boligkreditselskapet utgjør 6.497 (5.476) mill. kr hvorav 0 (0) mill. kr er kjøpt av Helgeland Sparebank. Driftskreditt på 1,5 mrd kr er per 31.12.18 trukket med 709 mill. kr. I tillegg har selskapet en trekkfasilitet på 1.500 mill. kr (med løpetid > ett år) gitt av Helgeland Sparebank. Trekkfasiliteten skal dekke betalingsforpliktelser i sikkerhetsmassen for en rullerende 12 måneders periode, og er i sin helhet ubenyttet. Avtalene er inngått etter prinsipp om armlengdes avstand. I konsernregnskapet er effektene av fasilitetene eliminert.

I konsernregnskapet er effektene av fasilitetene eliminert. HSB har mottatt konsernbidrag på 48 mill. kr i 2018.

Ans Bankbygg Mo (eierandel 97,9 %)

Banken leier lokaler av ANS Bankbygg og har betalt 4,4 mill. kr i 2018. Banken har mottatt utbytte på 0,9 mill. kr

Helgeland Invest AS (48,3 %)

Note 27 gir utfyllende informasjon om regnskapsmessig effekter av bankens eierposisjon i Helgeland Invest AS.

NOTE 28.2 - Tillitsvalgte og ansattes låneforhold

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17	31.12.18	(beløp i mill. kr.)	31.12.18	31.12.17
198	231	Ansatte	314	294
21	15	Styret	33	36
18	17	Forstanderskapet	26	28
237	263	Sum utlån til tillitsvalgte og ansatte	373	358

Rentesats på lån til ansatte har vært lavere enn kunderenten for 2018. Denne lånefordelen utgjør 4,0 (3,0) mill. kr beregnet ut fra maks lånebeløp.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 28.3 - Ledende ansatte

Morbank						Konsern
31.12.18						31.12.18
Lån	Godt-gjøreelse	Pensjons-kostnad	(beløp i tusen kr.)	Pensjons-kostnad	Godt-gjøreelse	Lån
Ledergruppen:						
1.900	2.192	196	Hanne Nordgaard, adm.dir	196	2.192	1.900
276	1.455	183	Bjørn-Tore Brønlund, direktør bedriftsmarked	183	1.455	273
2.783	1.556	182	Dag-Hugo Heimstad, direktør personmarked	182	1.556	3.683
0	1.178	200	Ranveig Kråkstad, økonomidirektør	200	1.178	0
795	1.330	189	Sverre Klausen, finansdirektør	189	1.330	2.216
0	1.070	168	Anne Ekroll, direktør risikostyring	168	1.070	1.135
4.000	1.078	145	Øyvind Karlsen, direktør forretningsutvikling	145	1.078	6.103

.Adm. direktør og medlemmer av ledergruppen er definert som ledende ansatte

I godtgjørelsen inngår bla. firmabil og kompensasjon ved overgang fra ytelsespensjon til innskuddspensjon.

Morbank						Konsern
31.12.17						31.12.17
Lån	Godt-gjøreelse	Pensjons-kostnad	(beløp i tusen kr.)	Pensjons-kostnad	Godt-gjøreelse	Lån
Ledergruppen:						
1.500	1.264	104	Hanne Nordgaard, adm.dir f.o.m 01.09.17	104	1.264	1.500
364	1.252	143	Bjørn-Tore Brønlund, direktør bedriftsmarked	143	1.252	364
2.174	1.073	142	Ann Karin Krogli, direktør organisasjonsutvikling	142	1.073	3.793
3.783	1.528	147	Dag-Hugo Heimstad, direktør personmarked	147	1.528	3.783
0	1.113	158	Ranveig Kråkstad, økonomidirektør	158	1.113	0
897	1.260	153	Sverre Klausen, finansdirektør	153	1.260	897
0	1.037	135	Anne Ekroll, direktør risikostyring	135	1.037	1.136
4.000	1.052	116	Øyvind Karlsen, direktør forretningsutvikling	116	1.052	6.197
1.593	1.823	115	Lisbeth Flågeng, adm.dir t.o.m 31.08.17	115	1.823	2.093

NOTE 28.4 - Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Erklæringen ble vedtatt av styret i Helgeland Sparebank 28. februar 2019 og fremlegges for forstanderskapet 27. mars 2019.

Lønn til administrerende direktør fastsettes av bankens styre, mens lønn til øvrig ledende ansatte fastsettes av administrerende direktør. Det vises til note 28.3 i årsregnskapet vedrørende lønn og godtgjørelse til ledende ansatte. Avlønning skjer i form av fast lønn, naturallytelser og pensjonsordning.

Retningslinjer for godtgjørelse i regnskapsåret 2019

Lønn

Nivå på lederlønningene i Helgeland Sparebank skal være konkurransedyktig, gjøre banken attraktiv som arbeidsgiver og stimulere til økt verdiskapning for banken. Lederlønningene fastsettes i forhold til utøvelse av bankens lederkrav og kjerneverdier, samt ut fra lønnsnivået i regionen og bransjen for øvrig.

Som ledende ansatt har banken definert:

- Adm. direktør
- Ledergruppen for øvrig

Naturallytelser

Art og verdi av naturallytelser skal være på linje med det som er vanlig for ledere i vår bransje. Ledende ansatte har avtale om mobiltelefon, avis, internettabonnement og hjemme-PC. Administrerende direktør, direktør personmarked og direktør bedriftsmarked disponerer firmabil.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Pensjonsordninger

Banken har innskuddsbasert pensjonsordning som også gjelder for ledende ansatte.

Administrerende direktør følger bankens til enhver tid gjeldende pensjonsordninger.

Bonus, opsjonsavtaler og sluttvederlag

Banken har per 31.12.18 ingen forhånds etablerte opsjons-, bonus- eller sluttvederlagsordninger ut over pensjonsordningene.

Redegjørelse for lederlønnspolitik i regnskapsåret 2018

Bankens lederlønnspolitik for 2018 er gjennomført i samsvar med hovedprinsippene som beskrevet i punktet ovenfor om retningslinjer for godtgjørelse.

NOTE 28.5 - Styret og kontrollkomite

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.18			31.12.18	
Lån	Godt-gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt-gjørelse	Lån
Styret:				
0	304	Styreleder Ove Brattbakk	304	0
11.005	56	Styrets nestleder Stein Andre Herigstad-Olsen (tom 21.03.18)	56	11.005
3.605	169	Bjørn Audun Risøy (styrets nestleder fom 22.03.18)	169	7.870
0	108	Inga Marie Lund	108	4.403
0	172	Eva Monica Hestvik	172	3.300
0	108	Nils Terje Furunes	108	0
406	108	Marianne Terese Steinmo	108	4.469
0	49	Linda Brennbakk - 1. vara	49	0
0	5	Kurt Jessen Johansson - 2. vara	5	2000
2.928	110	Birgitte Lorentzen – ansattrepresentant	110	2.928
2.200	108	Geir Pedersen - ansattrepresentant	108	3.527
0	5	Bente Johansen - personlig varamedlem for B. Lorentzen	5	800
3.086	10	Sten-Ove Lisø - personlig varamedlem for Geir Pedersen	10	3.086

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17			31.12.17	
Lån	Godt-gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt-gjørelse	Lån
Styret:				
0	264	Styreleder Ove Brattbakk	264	0
7.716	174	Styrets nestleder Stein Andre Herigstad-Olsen	174	7.716
0	100	Bjørn Audun Risøy	100	3.309
0	100	Inga Marie Lund	100	4.403
0	144	Eva Monica Hestvik	144	2.899
0	100	Nils Terje Furunes	100	0
0	100	Marianne Terese Steinmo	100	0
0	25	Linda Brennbakk - 1. vara	25	0
0	0	Kurt Jessen Johansson - 2. vara	0	1.274
3.007	100	Birgitte Lorentzen - ansattrepresentant	100	3.007
0	15	Bente Johansen - personlig varamedlem for B. Lorentzen	15	800
2.200	75	Geir Pedersen - ansattrepresentant fra 01.04.2017	75	3.634
2.925	10	Sten-Ove Lisø - personlig varamedlem for Geir Pedersen f.o.m	10	2.925
2.668	5	Ole Jørgen Eilertsen - personlig varamedlem for M. Sørensen t.o.m	5	2.668
2.200	17	Martin Sørensen - ansattrepresentant t.o.m 28.02.2017	17	3.515

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 28.6 - Forstanderskapet

Morbank

Konsern

31.12.18

31.12.18

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Leder forstanderskapet				
0	40	Per Gunnar Hjorthen	40	0
Innskytervalgte				
4.052	8	Marianne Myrnes Steinrud	8	4.052
0	5	Ingvar Møllersen	5	198
1.324	5	Wenche Drevland	5	4.713
0	0	Geir Hogne Bonsaksen tom 21.03.18	0	0
3.525	3	Marit Thrana fom 22.03.18	3	3.525
0	5	Helge Stanghelle	5	0
671	5	Sten Oddvar Solhaug	5	671
0	8	John Luktvasmo	8	0
4.214	0	Tone Helen Jakobsen	0	4.214
0	5	Torill Beate Risøy	5	0
Egenkapitalbevisiere				
0	0	Brynjar Forbergskog	0	0
852	29	Øyvind Trønsdal	29	1.984
1.312	5	Toril Mevold	5	3.241
880	0	Inger Lise Strøm	0	3.303
0	13	Anne Päsche Jakobsen	13	0
0	0	Lars Martin Lunde	0	0
0	0	Per Gunnar Hjorthen	0	0
0	5	Frank Høyen	5	0
0	0	Maria Olaisen	0	0
0	0	Åsmund Skår	0	0
Ansatte				
2.200	5	Nils Sagrabb	5	3.000
2.500	5	Einar Eliassen	5	2.500
0	5	Karianne Kristensen	5	1.850
1.751	5	Sten Åge Rørmark	5	1.751
1.016	5	Morten Myran	5	1.916
1.257	5	Tore Stamnes	5	1.987

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Konsern

31.12.17

31.12.17

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Leder forstanderskapet				
0	40	Per Gunnar Hjorthen	40	0
Innskytervalgte				
0	13	Marianne Myrnes Steinrud	13	0
31	8	Ingvar Møllersen	8	252
1.372	8	Wenche Drevland	8	3.148
0	0	Geir Hogne Bonsaksen	0	0
0	3	Helge Stanghelle	3	0
618	5	Sten Oddvar Solhaug	5	618
0	10	John Luktvasmo	10	0
0	5	Tone Helen Jakobsen	5	0
0	8	Torill Beate Risøy	8	0
Egenkapitalbevisiere				
0	0	Brynjar Forbergskog	0	0
0	25	Øyvin Trønsdal	25	0
1.346	8	Toril Mevold	8	3.495
1.797	0	Inger Lise Strøm	0	4.313
0	15	Anne Päsche Jakobsen	15	0
0	5	Lars Martin Lunde	5	0
0	3	Per Gunnar Hjorthen	3	0
0	8	Frank Høyen	8	0
0	0	Maria Olaisen fra 29.03.17	0	0
0	0	Åsmund Skår fra 29.03.17	0	0
0	0	Tom Rømer Svendsen til 29.03.17	0	0
0	0	Inger Lise Larsen til 29.03.17	0	0
Ansatte				
2.876	8	Nils Sagrabb	8	2.876
1.801	5	Sten Åge Rørmark	5	1.801
1.025	5	Morten Myran	5	1.925
1.257	8	Tore Stamnes	8	1.522
0	3	Karianne Kristensen fra 29.03.17	3	1.850
3.772	13	Roger Ditlefsen til 31.12.17	13	3.772
2.500	8	Einar Eliassen til 29.03.17	8	2.500

Forstanderskapsmedlemmer som er gått ut som tillitsvalgt i 2017:

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Innskytervalgte				
2.500	8	Einar Eliassen	8	2.500
3.772	13	Roger Ditlefsen	13	3.772
Offentlig oppnevnte				
2.387	11	Tom Rømer Svendsen	11	2.387
0	0	Inger-Lise Larsen	0	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 29 - Utsatt skattefordel

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18	Midlertidige forskjeller:	31.12.18	31.12.17
Positive midlertidige forskjeller				
74	21	Øvrige midlertidige forskjeller	21	74
74	21	Sum positive midlertidige forskjeller	21	74
19	5	Utsatt skatt	5	19
Negative midlertidige forskjeller				
3	-3	Nedskrivninger rentebærende verdipapirer	-3	3
15	15	Driftsmidler	30	32
26	22	Pensjonsforpliktelse	22	26
72	30	Andre forskjeller	30	72
116	64	Sum negative midlertidige forskjeller	79	133
0	0	Fremførbart underskudd	0	0
116	64	Sum negative midlertidige forskjeller	79	133
29	16	Utsatt skattefordel	20	33
11	11	Netto utsatt skattefordel	15	15

Utdeling av utbytte til morbankens egenkapitalbeveiseiere påvirker verken konsernets betalbare eller utsatte skatt.

Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved bruk av gjeldsmetoden. Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen.

NOTE 30 - Varige driftsmidler

Morbank			Konsern		
31.12.18					31.12.18
Totalt	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Bygninger og annen fast eiendom	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Totalt
285	225	60	Anskaffelseskost per 01.01.18	202	433
16	16	0	Tilgang	0	16
40	38	2	Avgang	44	40
261	203	58	Anskaffelseskost per 31.12.18	200	403
219	165	54	Akk. av- og nedskrivninger per 01.01.18	167	292
12	12	0	Årets avskrivninger	18	18
40	39	1	Avgang akk. av- og nedskrivninger	39	40
192	138	53	Akk. av- og nedskrivning per 31.12.18	146	270
69	65	4	Bokført verdi per 31.12.18	57	133
	10-33 %	3-4 %	Prosentsetser for ordinære avskrivninger	10-33 %	
	3-10 år	30 år	Økonomisk levetid *)	3-10 år	

*) Økonomisk levetid for det enkelte driftsmiddel er lagt til grunn.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Konsern

31.12.17						31.12.17
Totalt	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Bygninger og annen fast eiendom		Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Totalt
258	198	60	Anskaffelseskost per 01.01.17	199	204	403
32	32	0	Tilgang	6	32	38
5	5	0	Avgang	3	5	8
285	225	60	Anskaffelseskost per 31.12.17	202	231	433
213	160	53	Akk. av- og nedskrivninger per 01.01.17	118	162	280
11	10	1	Årets avskrivninger	10	10	20
5	5	0	Avgang akk. av- og nedskrivninger	3	5	8
219	165	54	Akk. av- og nedskrivning per 31.12.17	125	167	292
66	60	6	Bokført verdi per 31.12.17	77	64	141
	10-33 %	3-4 %	Prosentsetter for ordinære avskrivninger	3-4 %	10-33 %	
	3-10 år	30 år	Økonomisk levetid *)	30 år	3-10 år	

*) Økonomisk levetid for det enkelte driftsmiddel er lagt til grunn.

NOTE 31 - Andre eiendeler

Morbank

Konsern

31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
3	4	Diverse interimskonti	4	1
1	40	Fordring eiendom (Inngår i overtatte eiendommer i konsernet)	0	1
4	5	Forskuddsbetalte kostnader	6	4
41	21	Overtatte eiendommer	61	41
49	70	Sum andre eiendeler	71	47

NOTE 32 - Utenlandsk valuta

Konsern og morbank

Konsernet har en ikke vesentlig beholdning av utenlandsk valuta tilgjengelig i minibank. Konsernet har ingen transaksjoner i utenlandsk valuta av betydning, men har stilt garanti for valutalån forvaltet av valutabank på vegne av Helgeland Sparebank. Se note 2.3.1, valutarisiko.

NOTE 33 - Gjeld til kredittinstitusjoner

Morbank

Konsern

31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
0	0	Gjeld til kredittinstitusjoner uten løpetid	2	2
250	250	Andre langsiktige lån	250	250
250	250	Sum gjeld til kredittinstitusjoner	252	252

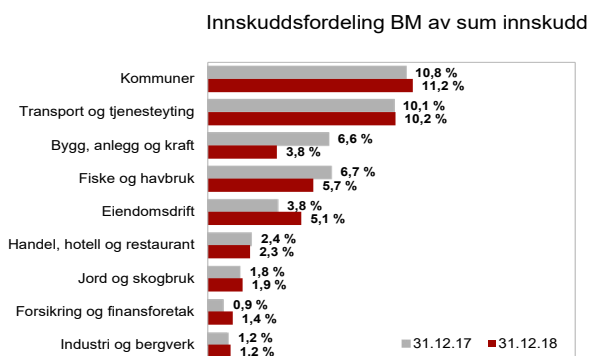
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 34 - Innskudd fra kunder

NOTE 34.1 - Innskudd fra kunder fordelt på næring

Morbank					Konsern			
%	31.12.17	%	31.12.18	Innskudd fordelt på næring	31.12.18	%	31.12.17	%
3,4 %	600	3,7 %	649	Forsikring og finansielle foretak	235	1,4 %	150	0,9 %
10,5 %	1.830	10,9 %	1.925	Fylkeskommuner og kommuner	1.925	11,2 %	1.830	10,8 %
1,8 %	305	1,9 %	328	Jord- og skogbruk	328	1,9 %	305	1,8 %
6,6 %	1.142	5,6 %	991	Fiske og havbruk	991	5,7 %	1.142	6,7 %
1,1 %	196	1,2 %	215	Industri og bergverk	215	1,2 %	196	1,2 %
6,4 %	1.117	3,7 %	649	Bygg, anlegg og kraft	649	3,8 %	1.117	6,6 %
2,3 %	409	2,2 %	398	Varer, hotell og restaurant	398	2,3 %	409	2,4 %
9,9 %	1.717	9,9 %	1.762	Transport og tjenesteytende næringer	1.762	10,2 %	1.717	10,1 %
3,7 %	650	5,3 %	934	Eiendomsdrift	878	5,1 %	650	3,8 %
45,7 %	7.966	44,3 %	7.851	Næring	7.381	42,8 %	7.516	44,3 %
54,3 %	9.456	55,7 %	9.867	Personmarked	9.867	57,2 %	9.456	55,7 %
100 %	17.422	100,0 %	17.718	Sum	17.248	100 %	16.972	100 %

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes Sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap som en innskyter har på innskudd i en medlemsinstitusjon med inntil 2 mill. kr av det samlede innskudd, i underkant av 60 % av samlet innskuddsvolum.

Innskudd fra kunder per 31.12.18

Innskudd fra kunder utgjør 17,2 (17,0) mrd, herav 7,4 (7,5) mrd er innskudd fra bedriftsmarkedskunder. Grafen ovenfor viser sektorfordeling, med vekst i kommunal sektor og havbruk. Andel av innskudd fra personkunder utgjør 57,2 (55,7) %. Av innskuddene er 89,7 (90,2) % innskudd fra kunder på Helgeland.

NOTE 34.2 - Innskudd fra kunder, geografisk fordeling

Morbank				Konsern	
31.12.18	%-andel			31.12.18	%-andel
15.947	90,0 %	Helgeland		15.447	89,7 %
1.632	9,2 %	Norge for øvrig		1.632	9,5 %
139	0,8 %	Utenfor Norge		139	0,8 %
17.718	100,0 %	Sum		17.248	100,0 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17	%-andel		31.12.17	%-andel
15.765	90,5 %	Helgeland	15.315	90,2 %
1.544	8,9 %	Norge for øvrig	1.544	9,1 %
113	0,6 %	Utenfor Norge	113	0,7 %
17.422	100,0 %	Sum	16.972	100,0 %

NOTE 34.3 - Innskudd fra kunder, ulike innskuddsformer

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
6.385	6.625	Ordinære vilkår uten oppsigelse uten avtalt løpetid	6.607	6.385
9.784	9.716	Spesielle vilkår kundeinnskudd uten avtalt løpetid	9.264	9.334
1.081	1.206	Spesielle vilkår kundeinnskudd med avtalt løpetid	1.206	1.081
172	171	Likviditetsinnskudd kunder med avtalt løpetid	171	172
17.422	17.718	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	17.248	16.972

NOTE 35 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
5.825	5.551	Obligasjonslån	12.409	11.401
-450	-493	Egne obligasjoner	-853	-550
5.375	5.058	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	11.556	10.851

All verdipairgjeld er i norske kroner.

NOTE 35.1- Spesifikasjon av obligasjonslån

				<i>Konsern</i>
				31.12.18
	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån, fast rente	2019	500	175	325
Obligasjonslån FRN	2019	1.053	476	577
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2020	2.000	0	2.000
Obligasjonslån, fast rente	2021	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2021	2.000	100	1.900
Obligasjonslån, fast rente	2022	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2022	2.000	0	2.000
Obligasjonslån, fast rente	2023	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2023	2.000	0	2.000
Obligasjonslån, FRN	2024	800	100	700
Sum obligasjonslån		12.353	851	11.502

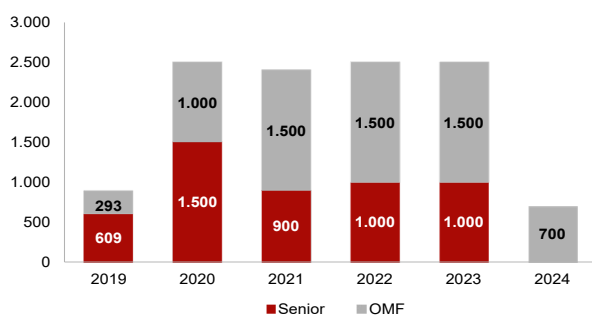
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Konsern

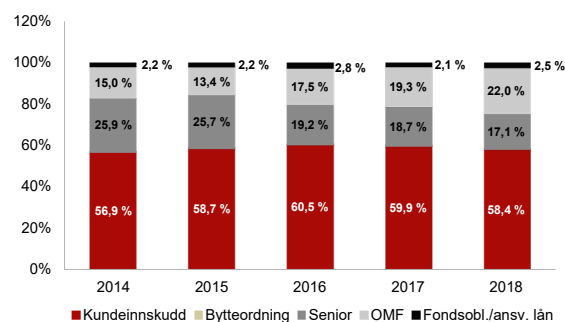
31.12.17

	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån FRN	2018	1070	400	670
Obligasjonslån, fast rente	2018	500	49	451
Obligasjonslån, fast rente	2019	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2019	1.500	0	1.500
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2020	2.000	0	2.000
Obligasjonslån, fast rente	2021	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2021	1.500	0	1.500
Obligasjonslån FRN	2022	2.000	0	2.000
Obligasjonslån, fast rente	2022	500	100	400
Obligasjonslån, fast rente	2023	200	0	200
Obligasjonslån FRN	2023	500	0	500
Sum obligasjonslån		11.270	549	10.721

Innlån forfallstruktur (mill. kr.)

Andel finansiering (mill. kr.)

Finansiering

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre verdipapirgjelden på ulike- markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Konsernets andel av langsiktig funding per 31.12.18 var 92,2 (87,8) %.

Obligasjoner med fortrinnsrett inngår i verdipapirgjeld i konsernet med 6,5 (5,5) mrd. kr. LTV i sikkerhetsmassen 56 (52) %. Innskudd er viktig finansieringskilde og konsernet har god innskuddsdekning.

Spesifikasjon av obligasjonslån

Morbank

31.12.18

	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån fast rente	2019	500	175	325
Obligasjonslån, frn	2019	500	216	284
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2020	1.000	0	1.000
Obligasjonslån, fast rente	2021	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2021	500	100	400
Obligasjonslån, fast rente	2022	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2022	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2023	500	0	500
Obligasjonslån, frn.	2023	500	0	500
Sum obligasjonslån		5.500	491	5.009

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.17

	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån frn.	2018	1000	400	600
Obligasjonslån, fast rente	2018	500	49	451
Obligasjonslån, fast rente	2019	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2019	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2020	1000	0	1.000
Obligasjonslån, fast rente	2021	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2022	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2022	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2023	200	0	200
Sum obligasjonslån		5.700	449	5.251

Morbank

Konsern

31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
5.263	5.009	Obligasjonslån	11.502	10.733
80	25	Verdijustering	21	80
32	24	Påløpte renter	33	38
5.375	5.058	Sum verdipapirgjeld	11.556	10.851

Konsern

Endring i verdipapirgjeld totalt	31.12.17	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.18
Obligasjonslån, nominell verdi	10.733	5.390	-4.673	52	11.502
Verdijustering	80	0		-59	21
Påløpte renter	38	0		-5	33
Totalt	10.851	5.390	-4.673	-12	11.556

Konsern

Endring i verdipapirgjeld amortisert kost	31.12.17	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.18
Obli.amortisert kost nominell verdi	8.070	4.863	-3.820	60	9.173
Påløpte renter	8	0		-5	13
Totalt	8.078	4.863	-3.820	63	9.186

Konsern/morbank

Endring i verdipapirgjeld sikring	31.12.17	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.18
Obligasjonslån, nominell verdi	2.664	527	-853	-9	2.329
Verdijustering	80	0		-59	21
Påløpte renter	30	0		-10	20
Totalt	2.773	527	-853	-78	2.370

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

konsern

Endring i verdipapirgjeld totalt	31.12.16	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.17
Obligasjonslån, nominell verdi	9.155	6.078	-4.537	28	10.724
Verdijustering	42	0		40	82
Påløpte renter	61	0		-16	45
Totalt	9.258	6.078	-4.537	52	10.851

Konsern

Endring i verdip. amortisert kost	31.12.16	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.17
Obli.,amortisert kost nominell verdi	6.971	4.598	-3.526	20	8.063
Påløpte renter	28	0		-13	15
Totalt	6.999	4.598	-3.526	7	8.078

Konsern/morbank

Endring i verdipapirgjeld sikring	31.12.16	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.17
Obligasjonslån, sikring nominell	2.184	1.480	-1.011	8	2.661
Verdijustering	42	0		40	82
Påløpte renter	33	0		-3	30
Totalt	2.259	1.480	-1.011	45	2.773

morbank

Endring i verdipapirgjeld amortisert	31.12.17	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.18
Obl.,amortisert kost nominell verdi	2.599	2.416	-2.356	25	2.684
Påløpte renter	3	0		1	4
Totalt	2.602	2.416	-2.356	26	2.688

morbank

Endring i verdipapirgjeld amortisert	31.12.16	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr.endringer	31.12.17
Obl.,amortisert kost nominell verdi	2.704	1.403	-1.511	3	2.599
Påløpte renter	30	0		-27	3
Totalt	2.734	1.403	-1.511	-24	2.602

Balanseført verdi

Konsern

	31.12.18	31.12.17
Obligasjonsgjeld, amortisert kost	9.186	8.078
Obligasjonsgjeld, sikring	2.370	2.773
Sum verdipapirgjeld	11.556	10.851

Balanseført verdi

Morbank

	31.12.18	31.12.17
Obligasjonsgjeld, amortisert kost	2.688	2.602
Obligasjonsgjeld, sikring	2.370	2.773
Sum verdipapirgjeld	5.058	5.375

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Endring i ansvarlig lån

	31.12.17	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr. endring.	Konsern/morbank 31.12.18
Ansvarlig kapital, nominell verdi	300	150		0	450
Verdijustering	-			-1	-1
Påløpte renter	-			2	2
Totalt	300	150	-	1	451

*) Fondsobligasjon tilfredstiller ikke definisjon av finansiell forplikteles ihht IAS 32 og er klassifisert til egenkapital 01.01.16

NOTE 36 - Andre forpliktelser

Morbank			Konsern	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
38	35	Annen kortsiktig gjeld	35	42
61	16	Betalbar skatt	30	69
99	51	Sum annen gjeld	65	111
16	17	Påløpte feriepengar og arbeidsgiveravgift	17	16
8	9	Andre påløpte kostnader	9	8
24	26	Sum påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	26	24
26	22	Netto pensjonsforpliktelser (note 12)	22	26
0	5	Avsetning til tap på ubenyttet kreditt, innvilget ikke diskonterte lån og garantier	5	0
26	27	Sum påløpte forpliktelser	27	26
149	104	Sum andre forpliktelser	118	161

NOTE 36.1 - Ubenyttede trekkfasiliteter

	Konsern og morbank	
	31.12.18	31.12.19
Kortsiktig trekkfasilitet, 1år	300	300
Sum ubenyttede trekkfasiliteter	300	300

Konsernets samlede likviditetsreserver vurderes å være tilfredsstillende.

Konsernet har i tillegg:	31.12.18	31.12.17
Overskuddslikviditet i Norges Bank pr 31.12	50	50

Obligasjoner til flytende rente; rente fastsettes forskuddsvis for 3 måneder av gangen og belastes renteutgifter. Konsernets obligasjoner tilbakebetales ved forfall, dersom avtale tillater det og konsernet ønsker det kan lånet tilbakebetales tidligere. Ingen av konsernets senior obligasjoner er sikret. Konsernet har ikke misligholdt lånte midler i løpet av regnskapsåret. Det gjelder både hovedstol, betaling av renter og/eller innløsningsbeløp.

Pantstillelser

Oversikt over konsernets pantstillelser fremkommer av note 41.

Forpliktende avtaler om anskaffelser av eiendom, anlegg og utstyr.

Etter årsskiftet har banken overtatt eiendomsselskapet for et større engasjement. (Dette er et engasjement som banken tidligere har tatt tap på. Ytterligere tap på dette engasjementet anses som lite sannsynlig). Utover dette hadde konsernet ikke inngått vesentlige forpliktende avtaler om anskaffelse av eiendom, anlegg og utstyr.

Rettstvister

Banken har en pågående rettstvist i forbindelse med en overtatt eiendom, det forventes ikke at dette vil påvirke resultatet vesentlig. Konsernet er for øvrig ikke involvert i rettstvister som vurderes å ha betydning for konsernets soliditet eller lønnsomhet.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 37 - Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon

<i>Morbank</i>						<i>Konsern</i>	
Instrument	Opptaksår	Pålydende	Rente	Innløsningsrett		31.12.18	31.12.17
Ansvarlig lån	2018	MNOK 300	3 mnd. Nibor +140bp	call 11.04.2028		300	0
Ansvarlig lån	2018	MNOK 150	3 mnd. Nibor +152bp	call 06.09.2028		150	0
Ansvarlig lån	2013	MNOK 300	3 mnd. Nibor +200 bp	Call 12.06.2018		0	299
Fondsobligasjon	2016	MNOK 300	3 mnd. Nibor +440bp	call 01.12.2021		300	300
						750	599

NOTE 38 - Kapitaldekning

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.17	31.12.18			31.12.18	31.12.17
208	208	Egenkapitalbeviskapital		208	208
971	971	Overkursfond		971	971
-3	-2	Egne egenkapitalbevis		-2	-3
299	299	Fondsobligasjon		299	299
1.475	1.476	Sum innskutt kapital		1.476	1.475
541	558	Grunnfond		558	541
424	440	Fond for urealisert gevinster		440	424
44	33	Gavefond		33	44
659	710	Utjevningsfond		710	659
84	33	Avsatt utbytte		33	84
0	0	Annen egenkapital		70	43
1.752	1.774	Sum opptjent egenkapital		1.844	1.795
3.227	3.250	Sum balanseført egenkapital		3.320	3.270
-299	-299	Hybridkapital (FO)		-299	-299
-69	-74	Eierandel i finansinstitusjoner		-68	-65
-55	-39	Utbytte og gaver		-39	-55
-69	-63	Fradrag / min.int./forsvarlig verdisetting/Balder Betaling		-63	-69
2.735	2.775	Sum ren kjernekapital		2.851	2.782
299	299	Fondsobligasjon		299	299
-14	-16	Eierandel i finansinstitusjoner		-14	-13
3.020	3.058	Sum kjernekapital		3.136	3.068
300	451	Ansvarlig lånekapital		451	300
-1	0	Eierandel i finansinstitusjoner		0	-1
299	451	Sum tilleggskapital		451	299
3.319	3.509	Sum netto ansvarlig kapital		3.587	3.367
16.457	16.950	Vektet beregningsgrunnlag		18.310	17.622
16,62 %	16,37 %	Ren kjernekapitaldekning i %		15,57 %	15,79 %
18,35 %	18,04 %	Kjernekapitaldekning		17,13 %	17,41 %
20,17 %	20,70 %	Totalkapitaldekning		19,59 %	19,11 %
Sum ren kjernekapital inkl. samarbeidende gruppe				2.923	2.826
Sum kjernekapital inkl. samarbeidende gruppe				3.232	3.131
Sum netto ansvarlig kapital inkl. samarbeidende gruppe				3.700	3.441
Totalt beregningsgrunnlag inkl. samarbeidende gruppe				19.174	18.202
Kapitaldekning inklusiv samarbeidende gruppe					
Ren kjerkekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %				15,25 %	15,53 %
Kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %				16,86 %	17,20 %
Totalkapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %				19,30 %	18,90 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Fra 31.12.18 er lovbestemt minstekrav på ren kjernekapitaldekning på 12,0 % (12,5 % fra og med 31.12.19). Banken har et Pilar 2 tillegg på 2,2 %. Konsernets kapitalkrav inkludert Pilar 2 tillegg utgjør dermed 14,2 %.

Helgeland Sparebank har valgt standardmetoden for beregning av kredittrisiko og basismetoden ved beregning av operasjonell risiko.

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
0	0	Stater og sentralbanker	0	0
263	240	Lokale og regionale myndigheter	240	263
398	393	Institusjoner	172	146
1.066	1.696	Foretak	1.696	1.065
1.232	1.067	Massemarkedsengasjementer	1.022	1.431
10.006	9.605	Engasjementer med pant i eiendom	12.331	12.307
210	530	Forfalte engasjementer	545	210
680	763	Obligasjoner med fortrinnsrett	114	132
0	0	Andeler i verdipapirfond	0	0
1.250	1.213	Egenkapitalposisjoner	630	630
121	155	Øvrige engasjementer	220	227
15.227	15.662	Beregningsgrunnlag kredittrisiko	16.970	16.411
1.188	1.268	Beregningsgrunnlag operasjonell risiko	1.320	1.168
39	20	CVA tillegg	20	39
16.453	16.950	Totalt beregningsgrunnlag	18.310	17.618

NOTE 38.1 - Kapitalstyring

<i>Konsern</i>
Bankens styre har vedtatt en kapitalplan for 2019 - 2023, hvor tilfredsstillelse av kapitalkravene i CRD IV er sentralt. Styret har fastsatt nye kapitalmål, der målsettingen er en ren kjernekapitaldekning (konsern) på minimum 15,0 % og en totalkapitaldekning på over 18,5 %.

NOTE 39 – Egenkapitalbevis

NOTE 39.1 - Fordeling av egenkapitalbevis etter antall egenkapitalbevis

<i>Morbank</i>				
31.12.18				
Fordeling etter antall egenkapitalbevis	Egenkapitalbevisiere		Egenkapitalbevis	
	Antall	Andel %	Antall	Andel %
1 –1 000	1.634	74,5 %	495.412	2,4 %
1 001 –10 000	465	21,2 %	1.450.780	7,0 %
10 001 –50 000	61	2,8 %	1.329.948	6,4 %
50 001 –100 000	14	0,6 %	1.018.035	4,9 %
> 100 001	20	0,9 %	16.577.252	79,4 %
Sum	2.194	100,0 %	20.871.427	100,0 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.17

Fordeling etter antall egenkapitalbevis	Egenkapitalbevisiere		Egenkapitalbevis	
	Antall	Andel %	Antall	Andel %
1 –1 000	1.125	52,6 %	506.152	2,4 %
1 001 –10 000	911	42,6 %	1.401.608	6,7 %
10 001 – 50 000	63	2,9 %	1.229.967	5,9 %
50 001 –100 000	19	0,9 %	1.304.189	6,2 %
100 001 – 500 000	20	1,0 %	16.429.511	78,7 %
Sum	2.138	100,0 %	20.871.427	100,0 %

Omsetning av Helgelands Sparebanks egenkapitalbevis

Kurs per 31.12.18 var kr. 69,5 (88,0) per egenkapitalbevis. Graf for kursutvikling for Helgeland Sparebank og kursutviklingen for finanssektoren på Oslo Børs.

Sparebankstiftelsen Helgeland er største eier med 35,0 % av egenkapitalbevisene i HELG.

Marketmaking-avtale

Helgeland Sparebank har inngått marketmaking-avtale vedrørende handel av egenkapitalbevis. Formålet med avtalen er å sikre likviditet og jevne ut tilbud/etterspørsel, samt å bidra til markedsføringen av egenkapitalbevisene. Videre innebærer avtalen at forskjellen mellom kjøper og selgernoteing skal søkes holdt til maksimalt fire prosentpoeng, dog avrundet til det naturlige beløp. Forskjellen kan likevel holdes mindre dersom markedsinteressen tilsier det. Kursfastsettelsen skal til enhver tid gjenspeile markedets vurdering.

Avkastning og utbyttepolitikk

Det er et prioritert område å utøve en god egenkapitalforvaltning bl.a. ved å utøve en eierpolitikk som bidrar til å skape bedre likviditet i egenkapitalbeviset. Banken ønsker å holde en åpen dialog med egenkapitalbevisiere og øvrige aktører i markedet. Det er vår vurdering at korrekt og relevant informasjon til rett tid skaper tillit og forutsigbarhet og bidrar til riktig prising av Helgeland Sparebanks egenkapitalbevis. Ved hendelser som medfører informasjonsplikt vil meldinger bli sendt Oslo Børs, og etterpå bli lagt ut på bankens egne hjemmesider. Banken har vært børsnotert siden 2000, og har fulgt de krav til rapportering og informasjon som børsen krever av noterte selskaper. Bankens ticker er HELG.

Styret har foreslått en utdelingsgrad på 41 (50) %. Eierbrøk 76,4 % per 31.12.18 og 76,3 % per 31.12.17.

NOTE 39.2 - Egenkapitalbeviskapital

Morbank

I.h.t. bankens utbyttepolitikk kan inntil halvparten av eierandelskapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende inntil halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet kan utbetales som gaver eller overføres til stiftelse(r). Resterende del av overskuddet overføres henholdsvis utjevningsfondet og grunnfondet. Banken har en strategi om en langsiktig og forutsigbar utbyttepolitikk.

Egenkapitalbeviskapitalen utgjør 208 (208) mill. kr og er fordelt på 2.194 eiere. Note 39.3 viser oversikt over de 20 største egenkapitalbevisierne.

NOTE 39.3 - De 20 største eierne
Morbank
31.12.18

	Antall	% andel		Antall	% andel
Sparebankstiftelsen Helgeland	7.315.020	35,0 %	Catilina Invest AS	256.046	1,2 %
Pareto AS	1.949.392	9,3 %	Landkreditt utbytte	250.000	1,2 %
VPF Nordea Norge	1.407.987	6,7 %	VPF Nordea	244.270	1,2 %
Merrill Lynch Prof.	1.140.092	5,5 %	VPF Nordea kapital	238.245	1,1 %
VPF Eika egenkapital	593.823	2,8 %	AF Kapital Managment	181.749	0,9 %
Pope Asset Managment BNY	559.313	2,7 %	Melum Mølle AS	177.000	0,8 %
Bergen kommunale Pensjon	475.000	2,3 %	Vigner Olaisen AS	144.653	0,7 %
MP Pensjon PK	462.203	2,2 %	Melesio Capital AS	137.188	0,7 %
Lamholmen Invest AS	447.353	2,1 %	Steffen Nervik	115.000	0,6 %
Helgeland Kraft AS	377.691	1,8 %	Verdipapirfondet NOR	105.227	0,5 %
Sum 10 største eiere	14.727.874	70,6 %	Sum 20 største eiere	16.577.252	77,4 %

Banken har per 31.12.18 utstedt totalt 20.871.427 stk. egenkapitalbevis pålydende kr. 10,-. Veid gjennomsnitt i 2018 ble 20.871.427 stk.

Morbank
31.12.17

	Antall	% andel		Antall	% andel
Sparebankstiftelsen Helgeland	7.255.020	34,8 %	Vigner Olaisen AS	294.653	1,4 %
Pareto AS	1.949.392	9,3 %	Catilina Invest AS	256.046	1,2 %
VPF Nordea Norge	1.407.987	6,7 %	VPF Nordea	244.270	1,2 %
Merrill Lynch Prof.	1.253.462	6,0 %	VPF Nordea kapital	238.245	1,1 %
Pope Asset Managment BNY	639.441	3,1 %	Apollo Asset Ltd.	181.749	0,9 %
VPF Eika egenkapital	494.578	2,4 %	Melum Mølle AS	170.000	0,8 %
MP Pensjon PK	462.203	2,2 %	Melesio Capital AS	137.188	0,7 %
Lamholmen AS	442.353	2,1 %	Steffen Nervik	110.506	0,5 %
Helgeland Kraft AS	377.691	1,8 %	Forte Trønder	109.500	0,5 %
Landkreditt utbytte	300.000	1,4 %	Verdipapirfondet NOR	105.227	0,5 %
Sum 10 største eiere	14.582.127	69,9 %	Sum 20 største eiere	16.429.511	78,7 %

Banken har per 31.12.17 utstedt totalt 20.871.427 stk. egenkapitalbevis pålydende kr. 10,-. Veid gjennomsnitt i 2017 ble 20.871.427 stk.

31.12.18

Navn/Firma		Verv	Antall egne
Høyen, Frank	Forstanderskapet	E	1.619
Trønsdal, Øyvin	Forstanderskapet	E	1.645
Hjorthen, Per Gunnar	Forstanderskapet	E	9.505
Lunde, Lars Martin	Forstanderskapet	E	0
Jakobsen, Anne Päsche	Forstanderskapet	E	0
Strøm, Inger Lise	Forstanderskapet	E	0
Mevold, Toril	Forstanderskapet	E	0
Forbergskog, Brynjar	Forstanderskapet	E	0
Olaisen, Maria	Forstanderskapet	E	0
Skår, Åsmund	Forstanderskapet	E	600
Drevland, Wenche	Forstanderskapet	I	99
Luktvaslimo, John	Forstanderskapet	I	422
Solhaug, Sten Oddvar	Forstanderskapet	I	0
Risøy, Toril Beate	Forstanderskapet	I	976
Stanghelle, Helge	Forstanderskapet	I	214
Steinrud, Marianne Myrnes	Forstanderskapet	I	0
Jakobsen, Tone Helen	Forstanderskapet	I	0
Møllersen, Ingvar Johan	Forstanderskapet	I	362
Thrana, Marit	Forstanderskapet	I	0
Eliassen, Einar	Forstanderskapet	A	812
Sagrabb, Nils	Forstanderskapet	A	453
Kristensen, Karianne	Forstanderskapet	A	783
Stamnes, Tore	Forstanderskapet	A	2.669
Rørmark, Sten Åge	Forstanderskapet	A	769
Myran, Morten	Forstanderskapet	A	1.454
Brattbakk, Ove	Styrets leder	S	7.552
Risøy, Bjørn Audun	Styrets nestleder	S	0
Lund, Inga Marie	Styremedlem	S	200
Hestvik, Eva Monica	Styremedlem	S	1.230
Furunes, Nils Terje	Styremedlem	S	5.709
Steinmo, Marianne Terese	Sytremedlem	S	0
Lorentzen, Birgitte	Styremedlem	SA	468
Pedersen, Geir	Styremedlem	SA	594
Nordgaard, Hanne	Adm. Direktør	L	2.643
Klausen, Sverre	Direktør finansstyring	L	1.023
Brønlund, Bjørn Tore	Direktør bedriftsmarked	L	1.504
Heimstad, Dag Hugo	Direktør personmarked	L	1.134
Kråkstad, Rønveig	Direktør økonomi	L	534
Karlsen, Øyvind	Direktør forretningsuavikling	L	2.424
Ekroll, Anne	Direktør risikostyring	L	1.724

E = Egenkapitalbevisiere

L = Ledende ansatte

I = Innskytervalgte

S = Styremedlem

A = Ansattevalgte

31.12.17

Navn/Firma		Verv	Antall egne
Hjorten, Per Gunnar	Forstanderskapet	E	9.505
Høyen, Frank	Forstanderskapet	E	1.619
Trønsdal, Øyvinn	Forstanderskapet	E/R	1.645
Skår, Åsmund	Forstanderskapet	E/R	600
Forbergskog, Brynjar	Forstanderskapet	R	0
Mevold, Toril	Forstanderskapet	R	0
Strøm, Inger-Lise	Forstanderskapet	R	0
Jacobsen, Anne Pásche	Forstanderskapet	R	0
Lunde, Lars Martin	Forstanderskapet	R	0
Olaisen, Maria	Forstanderskapet	R	0
Drevland, Wenche	Forstanderskapet	I	99
Luktvaslimo, John	Forstanderskapet	I	422
Risøy, Toril Beate	Forstanderskapet	I	676
Stanghelle, Helge	Forstanderskapet	I	214
Møllersen, Ingvar Johan	Forstanderskapet	I	262
Steinrud, Marianne	Forstanderskapet	I	0
Bondsaksen, Geir Hogne	Forstanderskapet	I	0
Solhaug, Stein Oddvar	Forstanderskapet	I	0
Jakobsen, Tone Helen	Forstanderskapet	I	0
Sagrabb, Nils	Forstanderskapet	A	453
Ditlefsen, Roger	Forstanderskapet	A	310
Kristensen, Karianne	Forstanderskapet	A	603
Stamnes, Tore	Forstanderskapet	A	2.489
Rørmark, Sten Åge	Forstanderskapet	A	589
Myran, Morten	Forstanderskapet	A	1.274
Brattbakk, Ove	Styrets leder	S	7.552
Lund, Inga Marie	Styremedlem	S	200
Hestvik, Eva Monica	Styremedlem	S	300
Furunes, Nils Terje	Styremedlem	S	5.709
Herigstad-Olsen, Stein Andre	Sytremedlem	S	0
Risøy, Bjørn Audun	Styremedlem	S	0
Lorentzen, Birgitte	Styremedlem	SA	288
Pedersen, Geir	Styremedlem	SA	414
Nordgaard, Hanne	Adm. direktør	L	1.963
Klausen, Sverre	Direktør finansstyring	L	843
Brønlund, Bjørn Tore	Direktør bedriftsmarked	L	1.324
Heimstad, Dag Hugo	Direktør personmarked	L	954
Kråkstad, Rønveig	Direktør økonomi	L	354
Karlsen, Øyvind	Direktør forretningsutvikling	L	2.244
Krogli, Ann Karin	Direktør organisasjonsutv	L	601
Ekroll, Anne	Direktør risikostyring	L	1.544

E = Egenkapitalbevisiere
R = Representerer egenkapitalbevisiere
L = Ledende ansatte
I = Innskytervalgte
S = Styremedlem
A = Ansattevalgte

NOTE 39.5 – Utbytte

	<i>Morbank</i>	
Grunnlag for beregning av utbytte	31.12.18	31.12.17
EK i balansen (ikke omarbeidet)	3.251	3.226
Fondsobligasjon	-299	-299
Fradragsposter (fond for urealiserte gevinster/avsatt utbytte/avsatt til stiftelse)	-479	-519
Sum justert egenkapital	2.473	2.408
Egenkapitalbeviskapital	209	208
Overkursfond	971	971
Utjevningsfond	710	659
Sum	1.890	1.838
Utbyttebrøk 01.01.	76,3	76,5 %
Veid gjennomsnitt	76,3	76,4 %
Utbyttebrøk 31.12.	76,4	76,3 %
Beregning av utbytte:		
Årsresultat morbank	144	256
Renter FO	-12	-14
Overført fond for urealiserte gevinster	-25	-24
Utbyttegrunnlag	107	218
Utbytte i mill. kr	33,4	83,5
Utjevningsfond mill. kr	48,1	83,5
Utbytte per egenkapitalbevis i kroner morbank	3,90	8,00
Herav kontantutbytte i kroner	1,60	4,00
Herav til utjevningsfond i kroner	2,30	4,00

NOTE 39.6 - Nøkkeltall egenkapitalbevis

	<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
	31.12.17	31.12.18	31.12.18	31.12.17
88 69,5 Børskurs			69,5	88
7,4 14,4 P/E (børskurs 31.12 dividert på fortjeneste per egenkapitalbevis)			13,9	6,9
0,8 0,6 P/B (børskurs 31.12 dividert på bokført EK per egenkapitalbevis)			0,6	0,8
76,3 76,4 Egenkapitalbevisprosent 31.12			76,4	76,3
107 108 Egenkapital per egenkapitalbevis, i kroner			110	109
8,9 4,8 Resultat per egenkapitalbevis, i kroner			5,0	9,5

NOTE 40 - Garantiansvar fordelt på garantitype

	<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
	31.12.17	31.12.18	31.12.18	31.12.17
255 197 Betalingsgarantier			197	255
135 159 Kontrakts garantier			159	135
92 90 Lånegarantier			90	92
23 25 Annet garantiansvar			25	23
505 471 Sum garantiansvar *			471	505

*) Justering til virkelig verdi er ikke innarbeidet i balansen, da verdiendring ikke er av vesentlig verdi.

31.12.17	31.12.18	Sikringsfondet	31.12.18	31.12.17
0	0	Garanti overfor Sikringsfondet	0	0

Det ble betalt inn sikringsfondsavgift i med 12,0 mill. kr i 2018 og 11,2 mill. kr i 2017.

NOTE 41 - Pantstillelser

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
31.12.17	31.12.18	31.12.18	31.12.17
Obligasjoner er stillet som sikkerhet for			
545	545	545	545
545	545	545	545

NOTE 42 - Hendelser etter balansedagen
Konsern og morbank

Etter årsskiftet har Banken overtatt eiendomsselskapet for et større engasjement. Dette er et engasjement som banken tidligere har tatt tap på. Ytterligere tap på dette engasjementet anses som lite sannsynlig. For øvrig er ikke konsernet og morbanken kjent med hendelser etter balansedagen som påvirker regnskapet. Det er foreslått å dele ut kontantutbytte på 33,4 (83,5) mill. kr av årets resultat til egenkapitalbeviserne i Helgeland Sparebank. Videre er det foreslått å sette av 10,4 (26,5) mill. kr til gavefond / gavestiftelse. Forslaget er ikke vedtatt på balansedagen (31.12) og postene er derfor ikke ført som gjeld, men inngår i egenkapitalen.

NOTE 43 - Balansen splittet i kortsiktige og langsiktige poster

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
31.12.17	31.12.18	31.12.18	31.12.17
Eiendeler			
87	82	82	87
1.488	1.170	461	464
3.818	2.683	3.530	4.983
1.575	1.243	1.268	1.624
49	70	71	47
7.017	5.248	5.412	7.205
16.042	17.605	24.084	21.470
125	54	54	125
2.551	2.889	2.889	2.552
342	382	382	342
595	595	0	0
11	11	15	15
66	70	133	141
19.732	21.606	27.557	24.645
26.749	26.854	32.969	31.850
Gjeld og egenkapital			
0	0	2	2
17.250	17.544	17.074	16.797
1.051	620	914	1.071
149	104	118	161
18.450	18.268	18.108	18.031
250	250	250	250
172	174	174	175
4.624	4.889	11.093	10.080
27	22	22	27
5.073	5.335	11.539	10.532
23.523	23.603	29.647	28.563
1.836	1.888	1.888	1.836
584	591	591	584
806	772	841	865
3.226	3.251	3.320	3.285
Ikke kontrollerende interesser			
		2	2
26.749	26.854	32.969	31.850

Helgeland Sparebank - Erklæring fra styret og adm. direktør

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2018 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

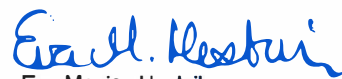
Mo i Rana 28. februar 2019.

Ove Brattbakk
styreleder

Bjørn Audun Risøy
nestleder

Eva Monica Hestvik

Inga Marie Lund

Nils Terje Furunes

Birgitte Lorentzen
ansatterep.

Marianne Terese Steinmo

Geir Pedersen
ansatterep.

Hanne Nordgaard
adm. direktør

Til forstanderskapet i Helgeland Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Helgeland Sparebanks årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultat, oppstilling over endring egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultat, oppstilling over endring egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskap, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Helgeland Sparebank per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Helgeland Sparebank per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2018. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. Virksomheten i banken har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning som har gitt nye fokusområder. *Verdsettelse av utlån til kunder og IT-systemer* er områder som har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært viktige fokusområder i vår revisjon også i 2018.

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Verdien av utlån til kunder

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen. Vurdering av nedskrivninger er basert på et modellbasert rammeverk med elementer som krever at ledelsen bruker skjønn. Rammeverket er komplekst og omfatter store mengder data og skjønnsmessige parametere.

Vi fokuserte på verdsettelsen av utlån på grunn av betydningen nedskrivningsvurderingene har for verdien, og det faktum at bruk av skjønn har en potensiell virkning på resultatet for perioden. I tillegg er det en iboende risiko for feil på grunn av kompleksiteten og mengden data som benyttes i modellen.

IFRS 9 ble implementert med virkning fra 1. januar 2018. Den største endringen dette medfører sammenlignet med det tidligere regimet er at nedskrivningsmodellen nå skal reflektere forventet kreditttap mot tidligere ble beregnet nedskrivninger basert på inntruffet kreditttap.

Bruk av modeller for å beregne forventet kreditttap omfatter bruk av skjønn. Vi har særlig fokusert på:

- klassifisering av porteføljene etter risiko og type segment;
- identifisering av lån hvor det har vært en vesentlig økning i kreditt risiko;
- hvordan lånene blir kategorisert i ulike trinn;
- ulike parametere som tapsgrad, nedbetalingsfaktorer, og scenarioer.

Ved vår revisjon av forventede tapsavsetninger vurderte og testet vi utformingen og effektiviteten av kontroller for kvalitetssikring av anvendte forutsetninger og beregningsmetoder. Videre testet vi detaljer både i avsetningene beregnet ved bruk av modellen og i avsetningene som er beregnet individuelt.

Vi opparbeidet oss en detaljert forståelse av prosessen og testet relevante kontroller rettet mot å sikre:

- kalkulasjoner og metode som ble benyttet;
- at modellen som ble benyttet, var i henhold til rammeverket og at modellen virket som den skulle;
- påliteligheten og nøyaktigheten av data som blir benyttet i modellen.

Vår testing av kontrollene ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i modellen eller avvik fra IFRS 9.

For utlån hvor det forelå objektive indikasjoner på verdifall og hvor nedskrivningsbeløpet var individuelt beregnet testet vi et utvalg. Realisasjonsverdien blir beregnet ved bruk av eksterne takster eller interne vurderinger. For å ta stilling til realisasjonsverdien gjennomgikk vi takstene og vurderte relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger benyttet i takstene og metoden benyttet i beregningen. For vurderinger som var gjort internt uten at det ble benyttet takster, intervjuet vi kredittmedarbeidere og ledelsen og utfordret relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger og metoden som var benyttet i beregningen av nedskrivningsbeløpet. Videre testet vi om utlån med individuelle tapsavsetninger var riktig klassifisert i modellen og vurdert rimeligheten av de totale tapsavsetningene.

Avvik som ble funnet i vår testing var uten vesentlig betydning.

Note 2.1, 16, 21.3, 21.4 og 22 til regnskapet er relevante for beskrivelsen av selskapets tapsmodell og for hvordan

Bankens utlån er i hovedsak til personkunder og SMB segmentet og modellene som er utviklet skal estimere tapsavsetninger til hver av disse segmentene.

I tillegg foretas individuelle avsetninger for utlån hvor det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Denne vurderingen krever også at ledelsen bruker skjønn.

selskapet estimerer sine tapsavsetninger etter IFRS 9. Vi har lest notene fant at informasjonen knyttet til tapsmodell, ulike parametere og skjønnsmessige vurderinger var tilstrekkelige og dekkende.

IT-systemer som underbygger finansiell rapportering

Bankens finansielle rapporteringssystemer og virksomhet er avhengig av komplekse IT-systemer. Vi har fokusert på dette området fordi eventuelle svakheter i automatiserte prosesser og tilhørende IT-avhengige manuelle kontroller kan medføre problemer knyttet til den løpende driften av IT-systemene og risiko for feil.

Banken benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Vi har gjennomgått tilsendte rapporter og vurdert mulige avvik og tiltak. Vi har også gjennomført testing av generelle IT-kontroller der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon.

Resultatet av våre kontroller viser at vi kan bygge på de av bankens systemer for IT og betalingsformidling som er relevante for vår revisjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt

drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har

avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Mo i Rana, 4. mars 2019

PricewaterhouseCoopers AS

Per Erik Pedersen

Statsautorisert revisor

Resultat i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

<i>Morbank</i>					<i>konsern</i>			
2015	2016	2017	2018		2018	2017	2016	2015
3,51	3,12	2,99	2,94	Renteinntekter og lignende inntekter	2,95	3,00	3,14	3,58
1,77	1,22	1,10	1,11	Rentekostnader og lignende kostnader	1,21	1,17	1,30	1,82
1,74	1,90	1,90	1,83	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ²	1,74	1,83	1,84	1,76
0,42	0,39	0,37	0,37	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	0,31	0,31	0,34	0,37
0,04	0,04	0,04	0,04	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	0,03	0,04	0,04	0,04
0,38	0,35	0,33	0,34	Netto provisjonsinntekter	0,28	0,28	0,30	0,33
0,27	0,43	0,25	0,35	Netto resultat på finansielle instrumenter	0,15	0,11	0,26	0,08
0,06	0,02	0,03	0,07	Andre driftsinntekter	0,05	0,02	0,02	0,04
0,00	0,30	0,00	0,00	Inntekter ved omdanning til innskuddspensjon	0	0,00	0,26	0,00
1,13	1,03	1,04	1,04	Driftskostnader	0,88	0,89	0,96	1,03
0,14	0,14	0,25	0,93	Tap på utlån, garantier m.v.	0,77	0,21	0,13	0,12
1,19	1,83	1,22	0,61	Resultat før skatt	0,57	1,13	1,60	1,07
0,26	0,37	0,23	0,07	Skatt på ordinært resultat	0,11	0,24	0,36	0,27
0,92	1,46	0,99	0,54	Årsresultat etter skatt	0,46	0,89	1,24	0,79

Øvrige nøkkeltall

<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>			
2015	2016	2017	2018	(tall i mill. kr og %)	2018	2017	2016	2015
23.802	25.371	26.749	26.854	Forvaltningskapital per 31.12 ⁸	32.969	31.850	29.383	27.132
23.181	24.576	25.962	26.830	Gjennomsnittlig forvaltningskapital ¹⁰	32.443	30.852	28.324	26.279
18.295	19.169	20.012	20.669	Brutto utlån ⁴	27.995	26.611	24.748	22.541
80,0 %	86,0 %	87,1 %	85,7 %	Innskuddsdekning i % av brutto utlån ⁵	61,6 %	63,8 %	65,4 %	64,0 %
60,7 %	58,6 %	55,8 %	55,2 %	Utlån til personmarkedskunder	66,6 %	66,4 %	67,6 %	67,7 %
9,8 %	4,8 %	4,4 %	3,3 %	Vekst brutto utlån ⁶	5,2 %	7,5 %	9,8 %	8,2 %
4,8 %	12,6 %	5,7 %	1,7 %	Vekst kundeinnskudd ⁷	1,6 %	4,9 %	12,2 %	5,0 %
15,6 %	16,9 %	16,6 %	16,4 %	Ren kjernekapitaldekning ²¹	15,3 %	15,8 %	16,1 %	15,2 %
17,0 %	19,8 %	18,4 %	18,0 %	Kjernekapitaldekning ²¹	16,9 %	17,4 %	18,7 %	16,5 %
19,0 %	21,7 %	20,2 %	20,7 %	Kapitaldekning ²¹	19,3 %	19,1 %	20,5 %	18,4 %
8,2 %	9,8 %	9,1 %	8,9 %	Uvektet kjernekapital ²²	9,2 %	9,3 %	10,1 %	8,5 %
9,6 %	12,5 %	12,1 %	12,1 %	Egenkapitalprosent ⁸	10,1 %	10,3 %	10,9 %	9,6 %
9,9 %	13,5 %	8,2 %	4,4 %	Egenkapitalavkastning ¹	4,6 %	8,6 %	13,0 %	9,3 %
0,9 %	1,5 %	1,0 %	0,5 %	Totalrentabilitet	0,5 %	0,9 %	1,2 %	0,8 %
59,0	81,0	88	69,5	Børskurs, kroner per egenkapitalbevis	69,5	88	81	59,0
6,9	5,9	7,4	14,4	P/E ¹⁹	13,9	6,9	6,0	7,1
0,6	0,8	0,8	0,6	P/B ²⁰	0,6	0,8	0,8	0,6
75,1	76,5	76,3	76,4	Eierbrøk 31.12 ¹⁸	76,4	76,3	76,5	75,1
92	100	107	108	Egenkapital pr. egenkapitalbevis ¹⁷	110	109	101	94
8,6	13,8	8,9	4,8	Resultat per egenkapitalbevis, i kr ¹⁶	5,0	9,5	13,5	8,4
8,6	13,8	8,9	4,8	Utv. resultat per egenkapitalbevis, i kr	5,0	9,5	13,5	8,4
2,75	3,75	4,00	1,60	Kontantutbytte, i kroner				
4,60	7,20	4,21	2,30	Avsatt til utjevningsfond				
1,1	1,0	1,0	1,0	Kostnader i % av snitt forvaltning	0,9	0,9	1,0	1,0
44,4	38,2	41,4	40,3	Kostnader i % av inntekter ³	39,7	39,9	39,6	46,4
164	152	148	150	Antall årsverk ¹⁰	150	148	152	164
I % av brutto utlån:								
0,5	0,5	0,7	1,5	Brutto mislighold ¹³	1,1	0,5	0,4	0,4
0,4	0,4	0,6	0,9	Netto mislighold	0,7	0,4	0,3	0,3
0,5	0,6	0,8	1,9	Sum totale nedskrivninger ¹⁵	1,4	0,6	0,5	0,4
0,1	0,2	0,3	1,2	Tap på engasjement ¹²	0,9	0,2	0,1	0,1

Beregninger

Morbank					Konsern			
2015	2016	2017	2018	(tall i mill. kr og %)	2018	2017	2016	2015
Driftskostnader, justert for engangseffekter								
261	253	269	279	Driftskostnader	286	275	271	270
0	-74	0	0	Engangseffekt ved omdanning pensjon	0	0	-74	0
261	179	269	279	Driftskostnader, justert for engangseffekter	286	275	197	270
1,13 %	0,73 %	1,39 %	1,04 %	Driftskostnader i % av gj. FVK, just. for eng. effek.	0,88 %	1,19 %	0,70 %	1,03 %
46,0 %	27,0 %	41,4 %	40,3 %	Driftskostnader i % av innt., justert for eng. effekt..	39,7 %	39,9 %	28,8 %	46,4 %
214	359	256	144	Resultat	149	273	350	208
0	-11	-14	-12	Betalte renter fondsobligasjoner (FO)	-12	-14	-11	0
214	348	242	132	Resultat, inkl. renter fondsobligasjoner	137	259	339	208
0	-74	0	0	Engangseffekt omdanning pensjon	0	0	-74	0
214	274	242	132	Resultat,ekskl. omd. pensjon og inkl. renter FO	137	259	265	208
2.172	2.662	3.132	3.285	Snitt egenkapital	3.268	3.171	2.698	2.227
0	-243	-333	-299	Snitt fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	-299	-333	-243	0
2.173	2.419	2.799	2.986	Snitt egenkapital eks FO klassifisert som egenkap.	2.969	2.838	2.455	2.227
9,9 %	13,5 %	8,2 %	4,4 %	Egenkapitalavkastning	4,6 %	8,6 %	13,0 %	9,3 %
9,9 %	11,3 %	8,6 %	4,4 %	EK-avkastning, justert for eng.eff. og renter FO	4,6 %	9,1 %	9,8 %	9,3 %
214	274	242	132	Resultat	137	259	265	208
23.181	24.576	25.962	26.860	Snitt FVK	32.443	30.852	28.324	26.279
0,9 %	1,5 %	1,0 %	0,5 %	Totalrentabilitet	0,5 %	0,9 %	1,2 %	0,8 %
0,9 %	1,1 %	0,9 %	0,5 %	Totalrentabilitet, justert for eng.eff. pensjon og FO	0,4 %	0,8 %	0,9 %	0,8 %
2.370	3.039	3.020	3.067	Kjernekapital	3.136	3.068	3.080	2.422
25.001	30.865	33.228	34.500	Uvektet beregningsgrunnlag	33.997	32.842	30.484	29.643
9,5 %	9,8 %	9,1 %	8,9 %	Uvektet kjernekapital	9,2 %	9,3 %	10,1 %	8,2 %

APM (alternative performance measures)

I styrets beretning og i regnskapspresentasjoner benytter Helgeland Sparebank alternative resultatmål eller APM (alternative performance measures) med det formål å gi et rettviseende bilde av bankens økonomiske utvikling og stilling, for å sikre riktig informasjon. Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke definert som APM. Tilsvarende gjelder for ikke-finansiell informasjon. APM'er som er presentert som en del av regnskapsdelen av rapportene, er i utgangspunktet unntatt fra retningslinjene for APM'er, men inkluderes i oversikten under i den grad de ikke er definert i regnskapet. Bakgrunnen for å presentere justerte resultater er å få frem den underliggende driften på en bedre måte og er ikke ment å erstatte den ordinære rapporteringen.

Definisjoner nøkkeltall:

- 1) **Egenkapitalavkastning.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet angir avkastningen på konsernets egenkapital. Nøkkeltallet reflekterer konsernets evne til å omsette kapitalen til lønnsom virksomhet. Definisjon: Egenkapitalavkastningen (totalresultat etter skatt) beregnes ved å dividere periodens resultat/resultat for regnskapsåret med gjennomsnittlige egenkapital siste året. Ved opplysninger om egenkapitalavkastning for mer enn en periodens resultat blir periodens resultat annualisert.
- 2) **Nettorente.** Årsak til bruk: Rentenetto er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans og reflekterer bankens netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlige forvaltningskapital. Definisjon: Rentenetto er differansen mellom brutto renteinntekter og rentekostnader – netto renteinntekter i resultatsammendraget. Netto renteinntekter er i delårsrapportene annualisert
- 3) **Kostnadsprosent:** Årsak til bruk: Kostnadsprosent er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet reflekterer hvor effektivt banken/konsernet drives. Definisjon: Kostnadsprosenten reflekterer bankens/konsernets evne til å omsette sine driftskostnader til inntektservervelse. Kostnadsprosenten beregnes ved å dividere sum driftskostnader på sum inntekter
- 4) **Brutto utlån konsern (inkl. overføring til boligkredittforetak):** Årsak til bruk: banken eier Helgeland Boligkreditt 100 % og nøkkeltall reflekterer bankens totale utlånsvolum. Definisjon: Utlånsvolum inkl. overført fra boligkredittforetaket.

ÅRSBERETNING

- 5) **Innskuddsdekning.** Årsak til bruk: Innskuddsdekning er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet viser andelen av bankens utlånsvirksomhet som finansieres av innskudd fra kunder. Definisjon: Innskuddsdekningen reflekterer bankens evne til å finansiere utlån til kunder gjennom innskudd fra kunder. Innskuddsdekningen beregnes ved å dividere sum innskudd fra kunder på brutto utlån, ekskl. overføring til kredittforetak i morbanken og inkl. overføring til kredittforetak i konsernet.
- 6) **Utlånsvekst siste 12 mnd.** Årsak til bruk: Utlånsvekst siste 12 måneder er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet reflekterer aktiviteten og veksten i bankens utlånsvirksomhet. I konsernet inngår overføringer fra boligkredittforetaket, i morbanken er vekst ekskl. volum kredittforetaket. Definisjon: Utlånsveksten beregnes ut fra tilsvarende periode i fjor til i år. I konsernet inngår volum boligkredittforetaket, mens morbanken er ekskl. volum kredittforetaket.
- 7) **Innskuddsvekst siste 12 mnd.** Årsak til bruk: Innskuddsvekst siste 12 måneder er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet reflekterer aktiviteten og veksten i bankens innskuddsvirksomhet. Definisjon: Innskuddsvekst siste 12 måneder reflekterer innskuddsveksten i balansen fra tilsvarende periode i fjor til i år.
- 8) **Forvaltningskapital.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet reflekterer bankens totale eiendeler. Definisjon: Summen av eiendeler i balansen.
- 9) **Vekst siste 12 mnd. i forvaltningskapital.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet reflekterer veksten i bankens totale eiendeler inkludert overført til kredittforetaket i konsernet og ekskl. volum overført til kredittforetaket i morbanken. Definisjon: Vekst eiendeler i balansen beregnes ut fra tilsvarende periode i fjor til i år.
- 10) **Gjennomsnittlig forvaltningskapital.** Årsak til bruk: Flere nøkkeltall beregnes av snitt forvaltningskapital. Definisjon: Veid gjennomsnitt av forvaltningskapital gjennom året.
- 11) **Egenkapital ekskl. hybridkapital.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet reflekterer en del av bankens kapital som tilhører eierne ekskludert hybridkapital (fondsobligasjoner). Definisjon: Differansen mellom bankens egenkapital (opptjent og innskutt egenkapital) og bankens hybridkapital (fondsobligasjoner).
- 12) **Tapsprosent utlån.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet reflekterer en resultatført tapskostnad som funksjon av brutto utlån på balansetidspunktet. Definisjon: Periodens tapsavsetninger på utlån og garantier dividert på brutto utlån som vises i prosent. Ved opplysninger av tapsprosent utlån for kortere perioder enn hele regnskapsår blir resultatført tapskostnad annualisert.
- 13) **Misligholdte engasjement.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet angir hvor stor andel av bankens brutto utlån som er misligholdt. Definisjon: Periodens misligholdte engasjementer (over 90 dager) på utlån og garantier.
- 14) **Tapsutsatte engasjement.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet angir hvor stor andel av bankens brutto utlån som er tapsutsatte. Definisjon: Periodens brutto utlån som er tapsutsatt (har individuell tapsavsetning eller risikoklasse K, men som ikke er misligholdt).
- 15) **Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet angir bankens hvor mye netto misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjør av brutto utlån. Definisjon: Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement, er brutto misligholdte og tapsutsatte engasjement, fratrasket nedskrivninger på disse engasjementene, dividert på brutto utlån.
- 16) **Resultat per egenkapitalbevis.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet gir leserne informasjon om inntjeningen per egenkapitalbevis. Definisjon: Egenkapitalbeviserens andel av resultatet er beregnet som resultat før øvrige resultatposter fordelt i forhold til gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i perioden.
- 17) **Bokført egenkapital per egenkapitalbevis.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av den bokførte egenkapitalen per egenkapitalbevis. Definisjon: Egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen dividert på antall egenkapitalbevis.
- 18) **Egenkapitalbevisbrøk.** Årsak til bruk: grunnlag for beregning av utbytte. Definisjon: Egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen, eks fondsobligasjon
- 19) **P/E.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet gir informasjon om inntjening per egenkapitalbevis. Definisjon: Børskurs ved periodeslutt dividert på resultat (annualisert) per egenkapitalbevis.
- 20) **P/B.** Årsak til bruk: Nøkkeltallet gir informasjon om pris per egenkapitalbevis. Definisjon: Børskurs ved periodeslutt dividert på bokført egenkapital per egenkapitalbevis.
- 21) **Kapitaldekning.** Årsak til bruk: Lovpålagt krav til kapitaldekning. Inkludert samarbeidende gruppe. Definisjon: Ansvarlig kapital dividert på vektet balanse og utenom balanseposter.
- 22) **Uvektet kjernekapitaldekning.** Årsak til bruk: Normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Gir mer sammenlignbar kapital uavhengig av metode for beregning av kapitaldekning. Definisjon: Kjernekapital dividert på balanseførte poster og ikke-balanseførte poster beregnet uten risikovekting.

ÅRSBERETNING

Forstanderskapets medlemmer:

Leder: Hjorthen, Per Gunnar

Nestleder: Steinrud, Marianne Myrnes

Innskytervalgte:

Steinrud, Marianne Myrnes

Møllersen, Ingvar

Drevland, Wenche

Thrana, Marit

Stanghelle, Helge

Solhaug, Sten Oddvar

Luktvasslimo, John

Jakobsen, Tone Helen

Risøy, Torill Beate

Egenkapitalbeviseiervalgte:

Forbergskog, Brynjar

Trønsdal, Øyvinn

Mevold, Toril

Strøm, Inger-Lise

Jakobsen, Anne Påsche

Lunde, Lars Martin

Hjorthen, Per Gunnar

Høyen, Frank

Olaisen, Maria

Skår, Åsmund

Ansattevalgte:

Sagrab, Nils

Kristensen, Karianne

Myran, Morten

Stamnes, Tore

Rørmark, Sten Åge

Eliassen, Einar

Styrets medlemmer:

Styreleder: Brattbakk, Ove

Nestleder: Risøy, Bjørn Audun

Øvrige styremedlemmer:

Hestvik, Eva Monica

Lund, Inga Marie

Furunes, Nils Terje

Steinmo, Marianne Terese

Lorentzen, Birgitte

Pedersen, Geir

Hovedadministrasjon og nøkkelpersoner:

Nordgaard, Hanne administrerende direktør

Klausen, Sverre, finansdirektør

Heimstad, Dag Hugo Gangmark, direktør personmarked

Kråkstad, Ranveig, økonomidirektør

Brønlund, Bjørn-Tore, direktør bedriftsmarked

Ekroll, Anne, direktør risikostyring

Karlsen Øyvind, direktør forretningsutvikling